

ARES

Asociația ARES

Asociația pentru Reziliență, Evaluare și Securitate

DOCUMENT PROFESIONAL M-04

METODOLOGIE PROPRIE ARES

ARES SAFEGUARD

Metodologia ARES de evaluare, control și monitorizare a riscurilor profesionale.

S · A · F · E · G · U · A · R · D

**PROFESIONIȘTI ȘI ORGANIZAȚII CARE EVALUEAZĂ ȘI GESTIONEAZĂ RISCURI
PROFESIONALE**

Publicație profesională · Asociația ARES

EDIȚIA 2026

Actualizat
26.08.2026

ARES SAFEGUARD

Metodologia ARES de evaluare, control și monitorizare a riscurilor profesionale.

13 CAPITOLE	36.321 CUVINTE	≈ 165 MINUTE DE LECTURĂ	2026 EDIȚIE PROFESIONALĂ
-----------------------	--------------------------	-----------------------------------	------------------------------------

NOTĂ PROFESIONALĂ

Documentul nu are natura unui act normativ și se aplică în completarea legislației în vigoare, fără a înlocui ori modifica obligațiile legale aplicabile.

CUPRINS

PARTEA I

VIZIUNEA, IDENTITATEA ȘI FUNDAMENTUL METODOLOGIC

CAPITOLUL I

DISPOZIȚII GENERALE ȘI DEFINIȚII

CAPITOLUL III

ETAPELE METODOLOGIEI SAFEGUARD

CAPITOLUL V

STABILIREA NIVELULUI DE RISC ȘI INTERPRETAREA REZULTATELOR

CAPITOLUL VII

DOCUMENTELE ȘI INSTRUMENTELE METODOLOGIEI SAFEGUARD

CAPITOLUL IX

APLICAREA METODOLOGIEI PENTRU DIFERITE CATEGORII DE RISURI

CAPITOLUL XI

MONITORIZARE, REVIZUIRE ȘI ÎMBUNĂTĂȚIRE CONTINUĂ

CAPITOLUL XIII

DISPOZIȚII FINALE

PARTEA II

METODOLOGIA

CAPITOLUL II

MODELUL METODOLOGIC DE EVALUARE SAFEGUARD

CAPITOLUL IV

CRITERIILE DE EVALUARE ȘI CLASELE DE APRECIERE

CAPITOLUL VI

IERARHIA MĂSURILOR DE PREVENIRE ȘI PROTECȚIE

CAPITOLUL VIII

REGULI SPECIALE DE DOCUMENTARE ȘI CONFORMARE ÎN ROMÂNIA

CAPITOLUL X

APLICAREA METODOLOGIEI ÎN ACTIVITĂȚI, PROCESE ȘI LOCURI DE MUNCĂ

CAPITOLUL XII

DIGITALIZAREA METODOLOGIEI ȘI INTEGRAREA SOFTWARE

ANEXE

Anexa nr. 1 – Fișa SAFEGUARD de profil al activității

Safety Assessment Framework for Evaluation, Governance and Unified Risk Development

Metodologia ARES de evaluare, control și monitorizare a riscurilor profesionale

PARTEA I

VIZIUNEA, IDENTITATEA ȘI FUNDAMENTUL METODOLOGIC

1. Poziționare generală

ARES SAFEGUARD este metodologia proprie ARES de evaluare, control și monitorizare a riscurilor profesionale. Ea a fost elaborată pentru aplicarea cerințelor legale din România în materia securității și sănătății în muncă și construită prin valorificarea unor bune practici profesionale relevante din Țările de Jos, Germania, Regatul Unit și Statele Unite ale Americii. În România, baza obligatorie rămâne **Legea nr. 319/2006** și **HG nr. 1425/2006**, iar metodologia este concepută ca instrument de aplicare a acestor cerințe, nu ca substitut al lor.

Metodologia nu înlocuiește cadrul legal aplicabil, ci oferă un model de lucru coerent, documentat și auditabil pentru îndeplinirea obligațiilor privind evaluarea riscurilor, stabilirea măsurilor de prevenire și protecție, organizarea controlului preventiv, planificarea măsurilor și monitorizarea eficienței acestora. În esență, SAFEGUARD pornește de la ideea că evaluarea riscurilor profesionale nu trebuie tratată ca o simplă formalitate documentară, ci ca un proces de cunoaștere a activității reale, de identificare a pericolelor și de organizare a controlului efectiv al riscurilor.

2. Denumirea și semnificația acronimului

Denumirea oficială a metodologiei este:

ARES SAFEGUARD

Safety Assessment Framework for Evaluation, Governance and Unified Risk Development

Prin această denumire se exprimă faptul că metodologia reprezintă:

- un cadru de evaluare a securității și sănătății în muncă;
- un sistem de governanță a controlului riscurilor;
- un model unitar de dezvoltare, aplicare și monitorizare a măsurilor preventive.

În înțelesul metodologiei:

- **Safety Assessment** exprimă evaluarea profesionistă a situațiilor de risc;
- **Framework** exprimă caracterul structurat și metodologic al instrumentului;
- **Evaluation** exprimă analiza și aprecierea riscurilor;
- **Governance** exprimă controlul, responsabilitățile și decizia managerială;
- **Unified Risk Development** exprimă tratarea unitară a tuturor categoriilor de riscuri într-un singur sistem metodologic.

3. Fundamentul juridic și profesional

SAFEGUARD se întemeiază, în mod obligatoriu, pe principiile generale de prevenire consacrate de legislația română, inclusiv evitarea riscurilor, evaluarea riscurilor care nu pot fi evitate, combaterea riscurilor la sursă, adaptarea muncii la om, adaptarea la progresul tehnic, înlocuirea a ceea ce este periculos cu ceea ce este mai puțin periculos și prioritatea măsurilor de protecție colectivă față de cele individuale. Aceste principii reprezintă nucleul legal al metodologiei și nu pot fi înlăturate prin nicio soluție de calcul, redactare sau prezentare.

În același timp, metodologia este construită să fie compatibilă, la nivel de bune practici profesionale, cu:

- abordarea HSE din Regatul Unit privind o evaluare adecvată și suficientă;
- abordarea olandeză de tip RI&E privind identificarea riscurilor și planul de acțiune;
- abordările germane privind analiza expunerii și controlul riscurilor ocupaționale;
- principiile OSHA privind identificarea continuă a pericolelor și ierarhia măsurilor de control.

4. Scopul metodologiei

Scopul real al metodologiei SAFEGUARD nu este producerea unui scor abstract, ci organizarea unui sistem de prevenire capabil să răspundă, în mod practic și verificabil, la următoarele întrebări fundamentale:

1. Ce pericole există în activitatea analizată?
2. Cine este expus și în ce condiții?
3. Care este consecința maximă previzibilă?
4. Ce măsuri există în realitate și cât sunt ele de eficiente?
5. Ce trebuie făcut concret pentru controlul riscului?

Prin urmare, metodologia este orientată spre **realitate operațională**, nu spre formalism administrativ.

5. Identitatea proprie ARES

SAFEGUARD nu este construită ca o copie a unei metode tradiționale românești și nici ca o simplă traducere a unui model străin. Identitatea sa proprie rezultă din următoarele elemente:

- pune în centru activitatea reală și nu doar formularul;
- tratează distinct pericolul, expunerea, măsurile existente și măsurile necesare;
- face diferența între starea de fapt și starea dorită de control;
- este gândită de la început pentru integrare software;
- poate genera atât documente moderne de management, cât și documente compatibile cu cerințele românești de control, prevenire și medicină a muncii.

6. Principiul de bază: starea de fapt înaintea oricărui calcul

Unul dintre principiile centrale ale SAFEGUARD este că evaluarea trebuie să reflecte **starea reală a locului de muncă**, a activității și a controalelor existente. Nicio formulă și nicio clasificare nu pot ascunde absența unor protecții, improvizațiile, lipsa procedurilor, lipsa controlului efectiv sau existența unor neconformități materiale.

Din acest motiv, metodologia afirmă clar că:

- măsurile existente se iau în considerare numai dacă sunt reale, funcționale și verificabile;
- riscul nu poate fi redus doar „pe hârtie” printr-un coeficient formal;
- dacă în teren există o neconformitate gravă, aceasta trebuie să rămână vizibilă în evaluare și în planul de măsuri;
- evaluarea trebuie să descrie situația existentă, nu doar situația declarată.

Această abordare este compatibilă cu logica legală din România și cu bunele practici profesionale privind controlul efectiv al pericolelor.

7. Risc inițial și risc rezidual, fără artificii

SAFEGUARD poate opera metodologic cu două niveluri de risc:

- **risc inițial** – riscul apreciat pe baza stării de fapt și a expunerii reale;
- **risc rezidual** – riscul rămas după implementarea sau verificarea măsurilor.

Totuși, noțiunea de risc rezidual nu este utilizată ca artificiu de cosmetizare a unei situații neconforme. Orice reducere a riscului trebuie să fie susținută de:

- existența controlului;
- dovada funcționării controlului;
- posibilitatea verificării lui;
- descrierea concretă a măsurii;
- evidențierea limitelor controlului existent.

În această logică, riscul rezidual este un instrument de management și monitorizare, nu un mecanism de mascarea pericolului.

8. Terminologie dublă: identitate ARES și compatibilitate românească

SAFEGUARD își păstrează limbajul propriu la nivel metodologic, dar acceptă explicit că documentele finale destinate conformării în România trebuie să folosească și terminologia consacrată în practica SSM românească.

Prin urmare, metodologia funcționează pe două niveluri terminologice.

Nivelul metodologic ARES

- profil de activitate;
- hartă a pericolelor;
- profil de expunere;
- control existent;
- risc inițial;
- risc rezidual;
- plan de control și conformare;
- registru de monitorizare.

Nivelul de conformare românească

- factor de risc;
- formă concretă de manifestare;
- consecință maximă previzibilă;
- nivel sau clasă de risc;
- măsuri de prevenire și protecție;
- persoane expuse;
- fișă pentru medicina muncii.

Această dublă terminologie permite metodologiei să fie, în același timp, originală și juridic robustă. În plus, aceasta facilitează corelarea cu supravegherea sănătății lucrătorilor și cu documentele medicale de medicina muncii, în raport cu HG nr. 355/2007.

9. Expunerea ca element central

SAFEGUARD acordă o importanță distinctă expunerii, deoarece simpla existență a unui pericol nu este suficientă pentru o evaluare bună. Ceea ce contează este:

- cât de des apare contactul cu pericolul;
- cât durează expunerea;
- câte persoane sunt expuse;
- în ce condiții se produce expunerea;
- dacă există expuneri normale, anormale sau de urgență;
- dacă expunerea este directă, indirectă, repetitivă sau accidentală.

Această alegere metodologică este importantă pentru toate categoriile de risc, inclusiv riscuri mecanice, electrice, fizice, chimice, biologice, ergonomice, psihosociale, organizaționale, de deplasare și de mediu. Prin urmare, în SAFEGUARD, expunerea nu este rezervată unui singur tip de pericol, ci reprezintă un criteriu general de evaluare aplicabil întregii metodologii.

10. Ierarhia măsurilor de control

SAFEGUARD adoptă ca regulă centrală ideea că măsurile se aleg în ordinea eficienței lor, nu a comodității administrative. Astfel, metodologia dă prioritate:

1. eliminării pericolului;
2. substituirii;
3. măsurilor tehnice și colective;
4. măsurilor organizatorice și administrative;
5. echipamentului individual de protecție.

Această ordine este compatibilă atât cu principiile generale de prevenire din România, cât și cu bunele practici profesionale moderne privind controlul riscurilor.

11. Tratarea unitară a tuturor categoriilor de riscuri

SAFEGUARD nu este o metodologie construită pentru o singură familie de pericole și nu acordă unui tip de risc o importanță metodologică privilegiată față de celelalte. Metodologia tratează toate categoriile de riscuri profesionale într-un cadru unitar, pornind de la aceleași întrebări fundamentale:

- ce pericol există;
- cine este expus;
- în ce condiții;
- care este consecința maximă previzibilă;
- ce măsuri există;
- ce măsuri mai trebuie adoptate.

Diferențele dintre categorii apar numai la nivelul specificului tehnic al analizei, nu la nivelul valorii metodologice. Astfel, riscurile mecanice, electrice, fizice, chimice, biologice, ergonomice, psihosociale sau organizaționale sunt tratate în aceeași logică generală SAFEGUARD, cu adaptări specifice doar acolo unde natura riscului o cere.

12. Metodologie nativ digitală

SAFEGUARD este concepută de la început ca metodologie **software-first**. Aceasta înseamnă că fiecare etapă trebuie să poată fi transpusă în:

- câmpuri de date;

- biblioteci de pericole;
- grile de apreciere;
- reguli de clasificare;
- șabloane de măsuri;
- generatoare de documente;
- rapoarte de management;
- ieșiri compatibile cu documentele necesare în România.

Aceasta este una dintre marile diferențe față de modelele clasice: metodologia nu este doar redactabilă, ci și automatizabilă.

13. Dublu output: management modern și conformare românească

SAFEGUARD trebuie să genereze două tipuri de rezultate.

A. Output managerial modern

- profil de activitate;
- hartă de pericole;
- evaluare structurată;
- priorități;
- plan de control și conformare;
- registru de monitorizare.

B. Output de conformare pentru România

- fișe de evaluare cu terminologia recunoscută în practică;
- plan de prevenire și protecție;
- listă a factorilor de risc pentru medicina muncii;
- baze pentru instruire și instrucțiuni proprii;
- documente compatibile cu controlul ITM.

Aceasta este cheia prin care metodologia rămâne originală, dar și foarte greu de atacat juridic. Legea nr. 319/2006, HG nr. 1425/2006 și HG nr. 355/2007 susțin nevoia de evaluare, măsuri, instruire și corelare cu supravegherea sănătății lucrătorilor.

14. Filosofia revizuirii continue

SAFEGUARD nu consideră evaluarea un document „închis”, ci un proces viu. Revizuirea este necesară atunci când:

- se schimbă activitatea;
- apar echipamente noi;
- apar substanțe, materiale sau tehnologii noi;
- intervin incidente sau accidente;
- apar informații noi despre risc;
- controalele se dovedesc insuficiente;
- apar modificări legislative sau organizaționale.

Această abordare este compatibilă cu obligația de actualizare și revizuire derivată din cadrul românesc și cu bunele practici profesionale europene.

15. Formula oficială de poziționare

ARES SAFEGUARD este metodologia proprie ARES de evaluare, control și monitorizare a riscurilor profesionale, elaborată în aplicarea legislației române în domeniul securității și sănătății în muncă și construită prin analizarea comparativă a unor bune practici relevante din Țările de Jos, Germania, Regatul Unit și Statele Unite ale Americii. Metodologia pune în centru activitatea reală, profilul de expunere, identificarea pericolelor, controlul verificabil și ierarhia măsurilor de prevenire, tratând într-un cadru unitar toate categoriile de riscuri profesionale și susținând atât managementul modern al riscului, cât și conformarea documentară necesară în România.

M-04 · 02

PARTEA II

METODOLOGIA

CAPITOLUL I

DISPOZIȚII GENERALE ȘI DEFINIȚII

1 – Denumirea metodologiei

(1) Prezenta metodologie poartă denumirea **ARES SAFEGUARD – Metodologia ARES de evaluare, control și monitorizare a riscurilor profesionale**.

(2) ARES SAFEGUARD reprezintă cadrul metodologic propriu ARES pentru descrierea activității reale, identificarea pericolelor, evaluarea riscurilor profesionale, stabilirea măsurilor de prevenire și protecție, monitorizarea eficienței acestora și susținerea documentară a conformării în domeniul securității și sănătății în muncă.

(3) Metodologia este concepută ca instrument tehnic, operațional, documentar și digitalizabil, utilizabil atât în format clasic, cât și în format digital, inclusiv prin aplicații software dedicate.

(4) Denumirea SAFEGUARD exprimă caracterul structurat, integrat și orientat spre control efectiv al riscurilor profesionale, în acord cu principiile generale ale prevenirii și cu nevoia de documentare, monitorizare și îmbunătățire continuă. Principiile generale de prevenire și integrarea măsurilor în activitatea unității sunt prevăzute de Legea nr. 319/2006, iar caracterul integrat, structurat și iterativ al managementului riscului este compatibil și cu reperele generale din ISO 31000:2018.

2 – Statutul metodologiei

(1) SAFEGUARD este o metodologie proprie ARES, elaborată pentru a susține aplicarea obligațiilor rezultate din legislația română în materia securității și sănătății în muncă.

(2) Prezenta metodologie nu substituie legislația aplicabilă, nu creează derogări de la aceasta și nu înlocuiește obligațiile legale ale angajatorului, ale persoanelor desemnate, ale serviciilor interne ori ale serviciilor externe de prevenire și protecție, după caz.

(3) În cazul oricărei neconcordanțe între o formulare metodologică și o dispoziție legală imperativă, prevalează dispoziția legală aplicabilă.

(4) Metodologia are rolul de a structura, susține, face trasabil și face auditabil procesul de evaluare și control al riscurilor, fără a modifica regimul juridic al responsabilităților stabilite prin lege. Legea 319/2006 prevede expres că angajatorul rămâne responsabil pentru securitatea și sănătatea lucrătorilor și că apelarea la servicii externe nu îl exonerează de aceste responsabilități.

3 – Fundamentul legal și profesional

(1) SAFEGUARD se aplică în raport cu prevederile Legii nr. 319/2006 a securității și sănătății în muncă și ale HG nr. 1425/2006 pentru aprobarea normelor metodologice de aplicare a acesteia.

(2) Metodologia este construită pe principiile generale de prevenire consacrate de legislația română, inclusiv:

- a) evitarea riscurilor;
- b) evaluarea riscurilor care nu pot fi evitate;
- c) combaterea riscurilor la sursă;
- d) adaptarea muncii la om;
- e) adaptarea la progresul tehnic;
- f) înlocuirea a ceea ce este periculos cu ceea ce nu este periculos sau cu ceea ce este mai puțin periculos;
- g) dezvoltarea unei politici de prevenire coerente;

h) adoptarea cu prioritate a măsurilor de protecție colectivă față de cele individuale;
i) furnizarea de instrucțiuni corespunzătoare lucrătorilor. Aceste principii sunt prevăzute expres de Legea nr. 319/2006.

(3) La nivel de repere profesionale generale, metodologia valorifică în mod compatibil bune practici relevante din Țările de Jos, Germania, Regatul Unit și Statele Unite ale Americii, precum și principii generale moderne de management al riscului, inclusiv repere compatibile cu ISO 31000:2018, în special în ceea ce privește caracterul integrat, structurat, personalizat, iterativ, bazat pe informații și supus monitorizării și revizuirii.

(4) Referirea la reperele profesionale prevăzute la alin. (3) are caracter metodologic și orientativ și nu schimbă caracterul obligatoriu al cadrului legal românesc aplicabil în domeniul securității și sănătății în muncă.

4 – Obiectul metodologiei

(1) Prezenta metodologie stabilește regulile de lucru pentru:

- a) definirea unității de analiză;
- b) colectarea datelor relevante privind activitatea analizată;
- c) descrierea activității reale;
- d) identificarea pericolelor și a factorilor de risc;
- e) aprecierea expunerii profesionale;
- f) aprecierea controlului existent;
- g) evaluarea nivelului de risc;
- h) stabilirea măsurilor de prevenire și protecție;
- i) planificarea implementării măsurilor;
- j) monitorizarea și revizuirea evaluării.

(2) Metodologia are ca obiect transformarea obligației legale de evaluare a riscurilor într-un proces coerent, documentat, verificabil și orientat spre controlul efectiv al pericolelor și al expunerilor profesionale. Legea 319/2006 cere evaluarea riscurilor și integrarea măsurilor de prevenire în activitatea unității, iar HG 1425/2006 include printre activitățile de prevenire și protecție evaluarea riscurilor, elaborarea și actualizarea planului de prevenire și protecție, instrucțiunile proprii și instruirea.

(3) SAFEGUARD nu urmărește doar atribuirea unei valori sau clase de risc, ci organizarea unui sistem de prevenire, control, monitorizare și revizuire bazat pe realitatea operațională.

5 – Domeniul de aplicare

(1) SAFEGUARD se aplică tuturor proceselor de muncă, activităților, posturilor, locurilor de muncă, compartimentelor, punctelor de lucru ori structurilor pentru care este necesară evaluarea riscurilor profesionale. Legea 319/2006 prevede obligația angajatorului de a evalua riscurile pentru securitatea și sănătatea lucrătorilor, inclusiv la alegerea echipamentelor, a substanțelor utilizate și la amenajarea locurilor de muncă.

(2) Metodologia poate fi utilizată, după caz, pentru activități administrative, tehnice, logistice, comerciale, de teren, industriale, mixte ori pentru alte activități în care există riscuri profesionale relevante.

(3) Metodologia tratează într-un cadru unitar toate categoriile de riscuri profesionale relevante, inclusiv riscuri mecanice, electrice, fizice, chimice, biologice, ergonomice, psihosociale, organizaționale, de circulație și de mediu.

(4) Metodologia poate fi aplicată la nivel de post, activitate, loc de muncă, punct de lucru sau organizație, cu condiția păstrării trasabilității dintre activitatea reală, pericole, expunere, control, risc și măsuri.

6 – Scopul metodologiei

(1) Scopul metodologiei SAFEGUARD este de a oferi un instrument unitar și profesionist pentru:

- a) cunoașterea activității reale;
- b) identificarea pericolelor;
- c) evaluarea riscurilor profesionale;
- d) stabilirea priorităților de intervenție;
- e) fundamentarea măsurilor de prevenire și protecție;
- f) susținerea documentelor interne de securitate și sănătate în muncă;
- g) generarea de ieșiri utile atât pentru management, cât și pentru conformare.

(2) SAFEGUARD urmărește organizarea unui proces de prevenire bazat pe realitatea operațională, pe eficiența controlului și pe integrarea măsurilor în activitatea unității, în acord cu obligațiile generale ale angajatorului prevăzute de Legea nr. 319/2006.

(3) Scopul metodologiei include și susținerea activităților de prevenire și protecție prevăzute de HG nr. 1425/2006, inclusiv evaluarea riscurilor, planul de prevenire și protecție, instrucțiunile proprii, instruirea și revizuirea evaluării.

7 – Principiul realității operaționale

(1) Evaluarea realizată prin SAFEGUARD trebuie să reflecte starea reală a activității, a locului de muncă, a expunerii și a controalelor existente.

(2) Nu pot fi considerate suficiente, în sensul metodologiei, măsurile pur declarative, incomplete, improvizate, nefuncționale sau neverificabile.

(3) Dacă în teren se constată neconformități materiale relevante, acestea trebuie evidențiate explicit în evaluare și în planul de măsuri.

(4) Orice reducere a nivelului de risc trebuie justificată prin măsuri reale, funcționale și verificabile, nu doar prin formulări teoretice sau coeficienți abstracți.

(5) Metodologia pornește de la regula că documentația existentă este importantă, dar nu poate prevala asupra stării de fapt constatate în activitatea reală. Această logică este compatibilă cu obligația legală de evaluare a riscurilor și cu integrarea măsurilor în condițiile concrete de muncă.

8 – Principiul prevenirii și al ierarhiei controlului

(1) În cadrul SAFEGUARD, măsurile de prevenire și protecție se stabilesc în ordinea eficienței lor preventive.

(2) Ordinea de prioritate este următoarea:

- a) eliminarea pericolului;
- b) substituirea;
- c) măsuri tehnice;
- d) măsuri colective;
- e) măsuri organizatorice și administrative;
- f) instruirea;
- g) echipamentul individual de protecție.

(3) Echipamentul individual de protecție nu constituie, în sensul metodologiei, soluția principală atunci când riscul poate fi controlat la sursă ori prin măsuri colective.

(4) Prezentul articol se interpretează în acord cu principiile generale de prevenire prevăzute de Legea nr. 319/2006, inclusiv combaterea la sursă și prioritatea protecției colective față de cea individuală.

9 – Principiul expunerii

- (1) În SAFEGUARD, evaluarea riscului ia în considerare în mod distinct expunerea profesională.
- (2) Expunerea se analizează, după caz, în funcție de:
 - a) frecvența contactului cu pericolul;
 - b) durata expunerii;
 - c) intensitatea sau relevanța expunerii;
 - d) numărul persoanelor expuse;
 - e) condițiile normale, anormale ori de urgență în care expunerea poate apărea.
- (3) Principiul expunerii se aplică tuturor categoriilor de riscuri profesionale și nu este limitat la o categorie particulară de pericole.
- (4) În aplicarea metodologiei, simpla existență a unui pericol nu este suficientă pentru o evaluare adecvată, dacă nu este analizat și modul concret în care persoanele pot intra în contact cu acesta.

10 – Principiul dublei expresii terminologice

- (1) SAFEGUARD funcționează pe două niveluri terminologice:
 - a) nivelul metodologic ARES;
 - b) nivelul de conformare românească.
- (2) La nivel metodologic ARES pot fi utilizați, după caz, termeni operaționali precum: profil de activitate, hartă a pericolelor, profil de expunere, control existent, risc inițial, risc rezidual, plan de control și conformare, registru de monitorizare.
- (3) În documentele finale destinate conformării în România, metodologia trebuie să poată genera și terminologia consacrată în practica securității și sănătății în muncă, inclusiv: factor de risc, formă concretă de manifestare, consecință maximă previzibilă, nivel ori clasă de risc, măsuri de prevenire și protecție, persoane expuse, plan de prevenire și protecție, baze pentru instruire și informații utile pentru supravegherea sănătății lucrătorilor. HG 1425/2006 detaliază activitățile de prevenire și protecție, inclusiv planul de prevenire și protecție, instrucțiunile proprii și instruirea, iar Legea 319/2006 include obligații privind informarea, instruirea și integrarea măsurilor.
- (4) Această dublă expresie terminologică are rolul de a păstra identitatea metodologică ARES și, simultan, de a asigura compatibilitatea documentară cu cerințele naționale.
- (5) Supravegherea sănătății lucrătorilor și raportarea la factorii de risc profesional rămân corelate cu documentele și obligațiile aplicabile în domeniu, fără ca metodologia să substituie competența medicală sau regimul juridic specific.

11 – Principiul dublei finalități

- (1) SAFEGUARD trebuie să genereze două categorii principale de rezultate:
 - a) rezultate manageriale, utile pentru analiză, decizie, planificare, prioritizare și monitorizare;
 - b) rezultate de conformare, utile pentru documentația internă și pentru relația cu autoritățile competente ori cu actorii relevanți din domeniul SSM.
- (2) Rezultatele manageriale pot include, după caz: profil de activitate, hartă de pericole, evaluare structurată, priorități, plan de control și conformare, registru de monitorizare, sinteze și rapoarte.
- (3) Rezultatele de conformare pot include, după caz: fișe de evaluare, plan de prevenire și protecție, baze pentru instrucțiuni proprii, baze pentru tematici de instruire, informații utile pentru medicina muncii și alte documente derivate compatibile cu cerințele naționale. HG 1425/2006 include între activitățile de prevenire și protecție evaluarea riscurilor, planul de prevenire și protecție, instrucțiunile proprii și instruirea, iar Legea 319/2006 cere integrarea măsurilor în activitatea unității.
- (4) Cele două categorii de rezultate se bazează pe aceeași evaluare de fond și nu pot fi contradictorii între ele.

12 – Principiul revizuirii continue

(1) Evaluarea realizată prin SAFEGUARD nu are caracter static.

(2) Revizuirea evaluării este necesară ori de câte ori intervin, după caz:

- a) modificări ale activității;
- b) modificări ale echipamentelor;
- c) modificări ale substanțelor, materialelor sau tehnologiilor utilizate;
- d) accidente, incidente sau aproape-accidente;
- e) informații noi privind riscurile;
- f) dovezi că măsurile existente sunt insuficiente;
- g) modificări legislative sau organizaționale.

(3) Prezentul principiu este în acord cu HG nr. 1425/2006, care prevede revizuirea evaluării riscurilor cel puțin atunci când intervin schimbări privind tehnologia, echipamentele, substanțele, amenajarea locurilor de muncă, după producerea unui eveniment, la constatarea omiterii unor riscuri ori la apariția unor riscuri noi.

(4) Monitorizarea și revizuirea reprezintă componente obligatorii ale metodologiei și au rolul de a menține evaluarea într-o stare de actualitate, utilitate și eficiență preventivă. Monitorizarea și revizuirea sunt, de asemenea, compatibile cu logica ISO 31000:2018, care cere monitorizare continuă, revizuire periodică, documentare și feedback.

13 – Definiții operaționale

În sensul prezentei metodologii, termenii de mai jos se interpretează astfel:

- a) **unitate de analiză** – postul, activitatea, locul de muncă, procesul, compartimentul, punctul de lucru sau structura pentru care se efectuează evaluarea;
- b) **profil de activitate** – descrierea sintetică și structurată a activității reale, incluzând sarcini, operațiuni, echipamente, mediu și persoane implicate;
- c) **hartă a pericolelor** – reprezentarea structurată a pericolelor și a factorilor de risc identificați într-o unitate de analiză;
- d) **profil de expunere** – descrierea modului în care persoanele pot intra în contact cu pericolele identificate, în raport cu frecvența, durata, intensitatea și contextul expunerii;
- e) **control existent** – totalitatea măsurilor reale și verificabile de prevenire și protecție deja implementate la momentul evaluării;
- f) **risc inițial** – nivelul de risc apreciat pe baza stării de fapt identificate la momentul evaluării;
- g) **risc rezidual** – nivelul de risc rămas după implementarea, confirmarea sau verificarea măsurilor de control;
- h) **risc rezidual estimat** – nivelul de risc apreciat proiectiv pe baza unor măsuri propuse ori definite, dar neconfirmate încă integral în practică;
- i) **risc rezidual confirmat** – nivelul de risc constatat după implementarea și verificarea efectivă a măsurilor de control;
- j) **plan de control și conformare** – documentul prin care riscurile evaluate sunt transformate în măsuri, responsabilități, termene și regim de verificare;
- k) **registru de monitorizare** – instrumentul de urmărire a implementării măsurilor, a eficienței acestora și a necesității de revizuire a evaluării;
- l) **control** – orice măsură, proces, regulă, practică, dispozitiv ori acțiune care menține ori modifică riscul; această înțelegere este compatibilă și cu sensul general al termenului „control” din ISO 31000:2018.

14 – Responsabilități generale în aplicarea metodologiei

(1) Angajatorul sau beneficiarul evaluării are responsabilitatea de a pune la dispoziție informațiile, documentele și accesul necesar pentru reflectarea stării reale a activității.

(2) Evaluatorul sau echipa de evaluare are responsabilitatea de a analiza datele, de a observa activitatea, de a identifica pericolele, de a documenta expunerea, de a aprecia controlul existent și de a formula măsuri proporționale și verificabile.

(3) Lucrătorii desemnați, serviciile interne ori serviciile externe de prevenire și protecție pot participa la aplicarea metodologiei în condițiile legii și potrivit competențelor lor. Legea 319/2006 prevede desemnarea lucrătorilor ori recurgerea la servicii externe atunci când nu există capacitatea necesară, iar HG 1425/2006 reglementează organizarea activităților de prevenire și protecție în funcție de dimensiunea unității și de capacitatea internă.

(4) Conducătorii locurilor de muncă, persoanele desemnate și reprezentanții lucrătorilor în domeniul securității și sănătății în muncă au obligația de a sprijini colectarea datelor, validarea stării de fapt și urmărirea aplicării măsurilor, în limitele rolului lor legal. HG 1425/2006 prevede participarea și consultarea reprezentanților lucrătorilor, inclusiv în legătură cu evaluarea riscurilor.

(5) Aplicarea metodologiei nu exonerează angajatorul de responsabilitățile sale legale proprii în materia securității și sănătății în muncă. Acest principiu rezultă expres din Legea nr. 319/2006.

(6) Ori de câte ori metodologia este aplicată prin intermediul unei platforme software, aprecierea profesională, validarea stării de fapt și asumarea rezultatului rămân în responsabilitatea persoanelor competente implicate în proces. ISO 31000:2018 tratează managementul riscului ca activitate integrată în organizație, cu responsabilități și monitorizare clar definite, nu ca proces complet autonomizat.

CAPITOLUL II

MODELUL METODOLOGIC DE EVALUARE SAFEGUARD

15 – Înțelegerea evaluării în metodologia SAFEGUARD

- (1) În sensul prezentei metodologii, evaluarea riscurilor profesionale reprezintă un proces structurat de cunoaștere a activității reale, de identificare a pericolelor, de analiză a expunerii, de apreciere a controlului existent și de stabilire a nivelului de risc, în vederea definirii măsurilor de prevenire și protecție.
- (2) Evaluarea nu se reduce la completarea unui formular și nici la atribuirea mecanică a unui scor, ci presupune în mod necesar observarea stării de fapt, înțelegerea modului real de desfășurare a muncii și formularea unui raționament profesional documentat.
- (3) În metodologia SAFEGUARD, evaluarea este considerată adecvată numai dacă reflectă activitatea reală, condițiile reale de expunere, măsurile efectiv existente și limitele acestora.
- (4) Orice evaluare trebuie să conducă nu doar la un rezultat numeric ori clasificat, ci și la o concluzie practică privind gradul de control al riscului, necesitatea măsurilor și prioritatea intervenției.
- (5) În această logică, evaluarea riscurilor profesionale este tratată ca parte integrantă a sistemului de prevenire și protecție, în acord cu obligația angajatorului de a evalua riscurile și de a integra măsurile rezultate în activitatea unității.

16 – Structura logică a modelului SAFEGUARD

- (1) Modelul metodologic SAFEGUARD este construit pe următoarea succesiune logică:
- a) identificarea unității de analiză;
 - b) descrierea activității reale;
 - c) identificarea pericolelor și a factorilor de risc;
 - d) analiza expunerii persoanelor;
 - e) stabilirea consecinței maxime previzibile;
 - f) examinarea controlului existent;
 - g) stabilirea riscului inițial;
 - h) stabilirea măsurilor necesare;
 - i) aprecierea riscului rezidual, în condițiile metodologiei;
 - j) stabilirea priorității de control și a regimului de monitorizare.
- (2) Modelul SAFEGUARD nu pornește de la scor, ci de la realitatea operațională.
- (3) Scorul, clasa ori nivelul de risc reprezintă doar expresia sintetică finală a unei analize metodologice care trebuie să poată fi explicată, justificată și verificată.
- (4) Structura prevăzută la alin. (1) este compatibilă cu logica generală a evaluării, tratării, monitorizării și revizuirii riscurilor și cu cerința de a transforma rezultatul într-un plan de tratament și urmărire.

17 – Elemente constitutive ale evaluării

- (1) Evaluarea realizată prin metodologia SAFEGUARD se întemeiază pe următoarele elemente centrale:
- a) pericolul;
 - b) expunerea;
 - c) controlul existent;
 - d) consecința maximă previzibilă;

e) riscul.

(2) Aceste elemente sunt analizate distinct, dar corelat, astfel încât concluzia evaluării să reflecte atât natura pericolului, cât și contextul concret în care acesta poate produce efecte negative.

(3) Niciunul dintre aceste elemente nu poate fi eliminat din analiză fără afectarea validității metodologice a rezultatului.

(4) În cadrul metodologiei, riscul nu rezultă din simpla enumerare a pericolelor, ci din aprecierea integrată a relației dintre pericol, expunere, consecință și control.

18 – Noțiunea de pericol în modelul SAFEGUARD

(1) În înțelesul prezentei metodologii, pericolul reprezintă sursa, situația, condiția, acțiunea, proprietatea sau împrejurarea care are potențialul de a produce vătămare, îmbolnăvire profesională, afectarea sănătății, accident, incident ori alte consecințe negative relevante în raport cu munca prestată.

(2) Pericolul se analizează în raport cu activitatea reală, nu în mod abstract.

(3) Identificarea pericolului trebuie să răspundă, cel puțin, la următoarele întrebări:

- a) ce anume poate produce prejudiciul;
- b) în ce situație, etapă ori condiție a activității se manifestă;
- c) ce persoane pot fi afectate;
- d) prin ce mecanism se poate produce efectul negativ.

(4) Simplul fapt că un pericol este cunoscut generic nu este suficient; acesta trebuie individualizat în contextul unității de analiză.

(5) În aplicarea metodologiei, pericolul trebuie descris suficient de concret pentru a permite înțelegerea expunerii, a consecinței posibile și a măsurilor de control necesare.

19 – Noțiunea de expunere în modelul SAFEGUARD

(1) Expunerea reprezintă raportul concret dintre persoană și pericol, în funcție de frecvența, durata, intensitatea, contextul și modul în care contactul cu pericolul poate avea loc.

(2) În SAFEGUARD, expunerea nu este o noțiune secundară, ci un element central al evaluării.

(3) Analiza expunerii are în vedere, după caz:

- a) frecvența contactului cu pericolul;
- b) durata expunerii;
- c) intensitatea ori relevanța contactului;
- d) numărul persoanelor expuse;
- e) expunerea directă ori indirectă;
- f) expunerea continuă, repetitivă, ocazională ori accidentală;
- g) expunerea în condiții normale, anormale sau de urgență.

(4) Fără analiza expunerii, existența unui pericol nu poate fi transformată metodologic într-o evaluare suficientă a riscului.

(5) În cadrul metodologiei, expunerea trebuie descrisă în legătură directă cu activitatea reală, iar nu prin formule generale desprinse de condițiile efective de muncă.

20 – Noțiunea de control existent

(1) În sensul prezentei metodologii, controlul existent reprezintă totalitatea măsurilor reale, funcționale, aplicate și verificabile care acționează asupra pericolului, asupra expunerii ori asupra consecinței posibile.

(2) Pot constitui controale existente, după caz:

- a) soluții tehnice;

- b) măsuri colective de protecție;
- c) organizarea activității;
- d) proceduri și reguli de lucru;
- e) instruirea efectiv realizată și relevantă;
- f) semnalizarea;
- g) supravegherea;
- h) întreținerea și verificările tehnice;
- i) echipamentul individual de protecție, în limitele sale reale de eficiență.

(3) Un control poate fi luat în considerare metodologic numai dacă este:

- a) existent în fapt;
- b) adecvat riscului analizat;
- c) funcțional;
- d) cunoscut și aplicat de persoanele vizate, dacă natura controlului o impune;
- e) verificabil prin observație, documente, dovezi tehnice ori alte mijloace rezonabile.

(4) Măsurile pur declarative, incomplete, ocazionale ori neverificabile nu pot fi considerate control existent suficient.

(5) Examinarea controlului existent trebuie realizată în acord cu principiile generale de prevenire, inclusiv combaterea la sursă și prioritatea măsurilor colective față de cele individuale.

21 – Noțiunea de risc în modelul SAFEGUARD

(1) În metodologia SAFEGUARD, riscul reprezintă rezultatul aprecierii integrate a pericolului identificat, a expunerii reale, a consecinței maxime previzibile și a stării controlului existent.

(2) Riscul nu se confundă nici cu pericolul, nici cu expunerea, nici cu lipsa unei măsuri, ci rezultă din corelarea acestora într-un context concret de muncă.

(3) Evaluarea riscului presupune, în mod necesar, o apreciere profesională privind posibilitatea producerii unui eveniment nedorit și gravitatea consecințelor sale, astfel cum acestea sunt influențate de expunere și de controlul existent.

(4) Nivelul de risc exprimat prin metodologie are rol operațional și decizional, fiind destinat stabilirii priorităților de control și a măsurilor necesare.

(5) În aplicarea metodologiei, riscul trebuie exprimat într-o formă care să permită atât interpretarea managerială, cât și transformarea rezultatului în măsuri concrete.

22 – Diferența dintre pericol, expunere, control și risc

(1) Pericolul exprimă ceea ce poate produce efectul negativ.

(2) Expunerea exprimă modul în care persoana ajunge ori poate ajunge în contact cu acel pericol.

(3) Controlul existent exprimă ceea ce reduce, limitează ori gestionează posibilitatea producerii efectului negativ sau severitatea acestuia.

(4) Consecința maximă previzibilă exprimă efectul negativ cel mai sever care poate fi anticipat în condiții rezonabile de manifestare.

(5) Riscul exprimă aprecierea globală a relației dintre pericol, expunere, consecință și control.

(6) În aplicarea metodologiei, evaluatorul are obligația de a menține distincte aceste noțiuni, pentru a evita confuzia dintre existența unui pericol și nivelul real al riscului sau dintre existența formală a unei măsuri și controlul efectiv al pericolului.

23 – Observația din teren și evaluarea documentară

- (1) Modelul SAFEGUARD se întemeiază pe corelarea dintre observația din teren și analiza documentară.
- (2) Observația din teren are rol prioritar în stabilirea stării reale a activității, a condițiilor de muncă, a modului efectiv de desfășurare a operațiunilor și a funcționării controalelor.
- (3) Analiza documentară are rol complementar și de susținere, incluzând, după caz:
 - a) documente interne de SSM;
 - b) instrucțiuni proprii;
 - c) evidențe privind instruirea;
 - d) evidențe privind întreținerea, verificările și controalele tehnice;
 - e) fișe tehnice, manuale, proceduri;
 - f) registre, rapoarte și alte documente relevante.
- (4) În caz de neconcordanță între documentația existentă și starea constatată în teren, prevalează metodologic starea de fapt observată, fără a exclude consemnarea neconcordanței.
- (5) O evaluare bazată exclusiv pe documente, fără raportare la activitatea reală, nu poate fi considerată suficientă în sensul SAFEGUARD.
- (6) Această regulă este compatibilă cu obligația legală de a evalua riscurile în raport cu condițiile concrete de muncă și cu necesitatea ca măsurile să fie integrate efectiv în activitatea unității.

24 – Consecința maximă previzibilă

- (1) În cadrul evaluării, pentru fiecare pericol identificat se stabilește consecința maximă previzibilă în condiții rezonabile de manifestare a riscului.
- (2) Consecința maximă previzibilă nu se stabilește nici prin exagerare arbitrară, nici prin minimalizare formală, ci prin raportare la:
 - a) natura pericolului;
 - b) modul de expunere;
 - c) persoanele afectabile;
 - d) condițiile concrete de muncă;
 - e) limitele controalelor existente.
- (3) La stabilirea consecinței maxime previzibile se vor avea în vedere, după caz, vătămrile ușoare, vătămrile grave, invaliditatea, boala profesională, afectarea multiplă a persoanelor, evenimentele cu urmări majore și alte efecte relevante pentru securitate și sănătate.
- (4) Consecința maximă previzibilă trebuie exprimată clar, inteligibil și justificabil.
- (5) În cadrul metodologiei, consecința maximă previzibilă are rol determinant pentru aprecierea riscului și pentru stabilirea severității răspunsului preventiv.

25 – Risc inițial

- (1) Riscul inițial reprezintă nivelul de risc stabilit pe baza stării reale existente la momentul evaluării.
- (2) Riscul inițial se determină prin raportare la:
 - a) pericolul identificat;
 - b) expunerea reală;
 - c) consecința maximă previzibilă;
 - d) controalele efectiv existente și funcționale la data evaluării.
- (3) Riscul inițial nu se stabilește prin raportare la măsuri doar planificate, promise sau presupuse.

(4) În toate cazurile, riscul inițial trebuie să reflecte fidel situația constatată și să constituie punctul de plecare pentru planificarea măsurilor.

(5) Riscul inițial reprezintă baza de referință pentru evaluarea eficienței tratamentului ulterior al riscului.

26 – Risc rezidual

(1) Riscul rezidual reprezintă nivelul de risc rămas după implementarea, confirmarea ori verificarea unor măsuri de control.

(2) În metodologia SAFEGUARD, aprecierea riscului rezidual este permisă numai dacă măsurile avute în vedere sunt suficient definite, credibile, aplicabile și susceptibile de verificare.

(3) Riscul rezidual nu poate fi utilizat pentru a masca existența unei neconformități grave sau pentru a prezenta drept controlată o situație care, în realitate, nu este încă ținută sub control.

(4) Atunci când măsurile sunt doar propuse, dar neimplementate, evaluarea va evidenția cu prioritate riscul inițial și planul de control necesar.

(5) Dacă metodologia ori instrumentul utilizat permite exprimarea unui risc rezidual proiectat, acesta trebuie marcat distinct față de riscul rezidual confirmat în practică.

(6) Riscul rămas după tratament trebuie documentat și supus monitorizării, revizuirii și, după caz, tratamentului suplimentar; această logică este compatibilă și cu ISO 31000:2018.

27 – Distincția dintre risc rezidual estimat și risc rezidual confirmat

(1) În aplicarea metodologiei SAFEGUARD, riscul rezidual poate fi exprimat în una dintre următoarele forme:

- a) risc rezidual estimat;
- b) risc rezidual confirmat.

(2) Riscul rezidual estimat reprezintă nivelul de risc apreciat proiectiv pe baza unor măsuri definite, dar neconfirmate încă integral prin aplicare și verificare în practică.

(3) Riscul rezidual confirmat reprezintă nivelul de risc constatat după implementarea efectivă și verificarea măsurilor de control.

(4) Cele două forme de exprimare nu se confundă și nu se pot utiliza interschimbabil.

(5) În documentele metodologiei, orice referire la risc rezidual trebuie să indice explicit dacă este vorba despre o apreciere estimativă sau despre o confirmare în practică.

28 – Regula necosmetizării riscului

(1) În aplicarea modelului SAFEGUARD este interzisă reducerea formală a nivelului de risc prin artificii de redactare, coeficienți nerealți, presupuneri neverificate ori atribuirea fictivă a unor măsuri inexistente.

(2) Un risc nu poate fi considerat diminuat decât în măsura în care există dovezi rezonabile că sursa pericolului, nivelul expunerii ori consecința posibilă au fost efectiv controlate.

(3) În toate cazurile în care există dubii serioase privind realitatea ori eficiența controlului, evaluatorul va adopta interpretarea metodologică prudentă, favorabilă reflectării situației reale.

(4) Regula prevăzută la prezentul articol este compatibilă atât cu obligația legală de prevenire efectivă, cât și cu logica ISO 31000 privind documentarea riscului rămas, tratamentul acestuia și revizuirea continuă.

29 – Reguli generale de apreciere metodologică

(1) Evaluarea realizată prin SAFEGUARD se bazează pe apreciere profesională structurată, susținută de criterii, clase și reguli de interpretare stabilite prin prezenta metodologie și prin anexele sale.

(2) Aprecierile metodologice trebuie să fie:

- a) explicită;
- b) coerentă;

- c) justificabilă;
 - d) reproductibilă în limite rezonabile;
 - e) raportată la aceeași logică pentru situații comparabile.
- (3) În cazurile în care există elemente de incertitudine, variabilitate mare ori insuficiență de date, acestea trebuie consemnate, iar evaluarea va reflecta această situație printr-o abordare prudentă.
- (4) Evaluatorul nu poate diminua nivelul de risc doar pentru a obține un rezultat convenabil administrativ ori formal.
- (5) Aprecierea profesională rămâne parte esențială a modelului, dar trebuie să fie disciplinată de criterii clare și să permită controlul logicii utilizate.

30 – Logica internă a metodei

- (1) Logica internă a SAFEGUARD pornește de la premisa că riscul profesional trebuie înțeles și controlat, nu doar descris.
- (2) În acest scop, metodologia urmărește:
- a) identificarea clară a pericolului;
 - b) descrierea realistă a expunerii;
 - c) delimitarea între controlul existent și măsurile necesare;
 - d) stabilirea nivelului de risc prin criterii explicite;
 - e) transformarea rezultatului evaluării într-un plan concret de control și conformare.
- (3) Modelul nu tratează evaluarea ca pe un exercițiu izolat, ci ca pe o componentă a unui sistem continuu de prevenire, implementare, verificare și revizuire.
- (4) Rezultatul evaluării trebuie să poată fi urmărit logic de la observația din teren până la măsura propusă.
- (5) Această abordare este compatibilă cu logica generală a tratamentului riscului, a planurilor de tratament, a monitorizării și a raportării.

31 – Condițiile în care un risc poate fi considerat controlat

- (1) În sensul metodologiei SAFEGUARD, un risc poate fi considerat controlat numai dacă sunt îndeplinite cumulativ următoarele condiții:
- a) pericolul a fost eliminat, redus ori limitat prin măsuri adecvate;
 - b) expunerea a fost redusă ori gestionată în mod real;
 - c) măsurile existente sunt funcționale și verificabile;
 - d) persoanele implicate cunosc și aplică măsurile relevante, dacă natura acestora o impune;
 - e) nivelul de risc rezultat se încadrează într-o zonă acceptabilă ori gestionabilă potrivit criteriilor metodologiei;
 - f) limitele controlului rămas sunt cunoscute și, după caz, monitorizate.
- (2) Existența exclusivă a unor instrucțiuni ori a unui echipament individual de protecție nu este suficientă, prin ea însăși, pentru a considera un risc drept controlat, atunci când natura pericolului impune măsuri la sursă ori măsuri colective.
- (3) Un risc poate fi considerat parțial controlat atunci când există măsuri reale, dar acestea sunt incomplete, insuficiente ori cu eficiență limitată; în această situație, concluzia evaluării va reflecta explicit caracterul incomplet al controlului.
- (4) În aprecierea controlului se va ține seama și de obligația legală de a acorda prioritate măsurilor colective față de cele individuale.

32 – Raportul dintre evaluare și planul de măsuri

- (1) În metodologia SAFEGUARD, evaluarea și planul de măsuri fac parte din același sistem metodologic și nu pot fi tratate ca documente complet separate din punct de vedere logic.
- (2) Orice risc evaluat trebuie să conducă, după caz, la:
 - a) confirmarea măsurilor existente;
 - b) completarea controalelor;
 - c) stabilirea unor măsuri noi;
 - d) prioritizarea intervenției;
 - e) includerea în monitorizare și revizuire.
- (3) Cu cât nivelul de risc este mai ridicat ori controlul existent mai slab, cu atât obligația de a formula măsuri clare, prioritizate și verificabile este mai accentuată.
- (4) O evaluare care constată existența unui risc relevant, dar nu îl transformă în cerințe concrete de control, este incompletă în sens metodologic.
- (5) Această regulă este compatibilă și cu cerința legală de a întocmi și revizui planul de prevenire și protecție pe baza evaluării riscurilor.

33 – Principiile de interpretare a rezultatului

- (1) Rezultatul evaluării se interpretează în funcție de semnificația sa preventivă și managerială, nu exclusiv prin prisma unei valori numerice ori a unei clase abstracte.
- (2) În interpretarea rezultatului se va avea în vedere, după caz:
 - a) dacă riscul este acceptabil în condițiile existente;
 - b) dacă sunt necesare măsuri de îmbunătățire planificată;
 - c) dacă sunt necesare măsuri urgente;
 - d) dacă activitatea trebuie condiționată, limitată ori reorganizată;
 - e) dacă evaluarea trebuie revizuită într-un termen apropiat.
- (3) Interpretarea rezultatului trebuie să fie proporțională cu gravitatea consecinței, nivelul expunerii, eficiența controlului și posibilitatea reală de apariție a evenimentului.
- (4) Atunci când există mai multe riscuri într-o aceeași unitate de analiză, interpretarea se face atât individual, pentru fiecare risc, cât și integrat, pentru ansamblul condițiilor de muncă.
- (5) Interpretarea rezultatului trebuie să permită luarea deciziei preventive, stabilirea ordinii de intervenție și definirea regimului de monitorizare.

34 – Regula prevalenței realității asupra aparenței documentare

- (1) În modelul SAFEGUARD, calificarea metodologică a riscului se bazează pe realitatea operațională și nu poate fi înlocuită prin simple aparențe de conformare documentară.
- (2) Existența unor proceduri, instrucțiuni, semnături, tabele ori evidențe nu echivalează automat cu existența controlului real.
- (3) Atunci când documentația indică existența unei măsuri, iar observația arată că aceasta nu este funcțională, nu este cunoscută, nu este respectată ori nu este adecvată, evaluarea va reflecta situația reală constatată.
- (4) Prezentul articol exprimă regula de bază a metodologiei potrivit căreia conformarea documentară nu poate substitui prevenirea efectivă și controlul real al riscului.

35 – Unitatea de interpretare metodologică

- (1) Modelul SAFEGUARD se aplică unitar tuturor categoriilor de riscuri profesionale, chiar dacă natura tehnică a pericolelor diferă.

(2) Aceeași logică metodologică se aplică riscurilor mecanice, electrice, fizice, chimice, biologice, ergonomice, psihosociale, organizaționale, de circulație, de mediu și altor riscuri relevante pentru activitatea evaluată.

(3) Diferențele dintre categorii privesc conținutul tehnic al analizei, nu structura logică a metodei.

(4) În toate cazurile, evaluatorul trebuie să poată răspunde coerent la aceleași întrebări metodologice fundamentale:

- a) ce pericol există;
- b) cine este expus;
- c) în ce condiții;
- d) care este consecința maximă previzibilă;
- e) ce controale există;
- f) ce mai trebuie făcut pentru controlul adecvat al riscului.

36 – Caracterul argumentat al concluziei de evaluare

(1) Fiecare concluzie de evaluare trebuie să fie susținută printr-un raționament profesional suficient de clar pentru a putea fi urmărit de către angajator, persoanele desemnate, auditorii interni, organele de control ori alte persoane competente.

(2) Concluzia trebuie să rezulte din corelarea coerentă a observațiilor, datelor colectate, criteriilor de apreciere și regulilor metodologice.

(3) În cazul în care evaluatorul folosește aprecierea profesională pentru a menține, majora ori nuanța o clasă de risc, această opțiune trebuie motivată explicit.

(4) Caracterul argumentat al concluziei este o condiție esențială pentru trasabilitatea, defensabilitatea și digitalizarea metodologiei.

37 – Finalitatea modelului metodologic SAFEGUARD

(1) Modelul metodologic SAFEGUARD are ca finalitate transformarea cunoașterii activității reale într-un sistem coerent de control al riscurilor profesionale.

(2) Prin aplicarea modelului metodologic, evaluarea trebuie să conducă la:

- a) identificarea fidelă a situațiilor periculoase;
- b) aprecierea realistă a expunerii și a consecinței posibile;
- c) delimitarea clară dintre controale existente și măsuri necesare;
- d) stabilirea nivelului de risc;
- e) fundamentarea deciziei preventive;
- f) susținerea documentară a conformării;
- g) integrarea într-un proces continuu de monitorizare și îmbunătățire.

(3) Modelul metodologic SAFEGUARD reprezintă baza de funcționare a etapelor, criteriilor, instrumentelor și regulilor de interpretare dezvoltate în capitolele următoare ale metodologiei.

(4) În această logică, metodologia rămâne compatibilă atât cu obligațiile legale privind evaluarea, prevenirea și integrarea măsurilor, cât și cu reperele generale privind tratamentul, monitorizarea, revizuirea și documentarea riscului.

CAPITOLUL III

ETAPELE METODOLOGIEI SAFEGUARD

37 – Structura etapizată a metodologiei SAFEGUARD

(1) Metodologia SAFEGUARD se aplică printr-un proces etapizat, logic și documentat, orientat spre cunoașterea activității reale, evaluarea riscurilor profesionale și stabilirea măsurilor de prevenire și protecție.

(2) Etapele metodologiei sunt următoarele:

- a) delimitarea unității de analiză;
- b) colectarea datelor;
- c) analiza activității reale;
- d) identificarea pericolelor și a factorilor de risc;
- e) analiza expunerii;
- f) aprecierea măsurilor existente;
- g) evaluarea nivelului de risc;
- h) stabilirea priorităților;
- i) întocmirea planului de măsuri;
- j) monitorizarea și revizuirea.

(3) Etapele prevăzute la alin. (2) se aplică într-o succesiune logică, însă metodologia permite reluarea, completarea sau corectarea etapelor anterioare atunci când apar informații noi, neconcordanțe ori modificări ale activității.

(4) Nicio etapă nu poate fi tratată ca pur formală, fiecare având rol propriu în susținerea unei evaluări adecvate și suficiente.

38 – Delimitarea unității de analiză

(1) Prima etapă a metodologiei SAFEGUARD constă în delimitarea clară a unității de analiză pentru care se efectuează evaluarea.

(2) Unitatea de analiză poate fi, după caz:

- a) un post de lucru;
- b) o funcție;
- c) o activitate;
- d) un proces de muncă;
- e) un loc de muncă;
- f) un compartiment;
- g) un punct de lucru;
- h) o zonă operațională;
- i) o structură organizațională;
- j) o grupare de activități similare.

(3) Delimitarea unității de analiză trebuie să fie suficient de precisă pentru a permite identificarea reală a pericolelor și a condițiilor de expunere, dar și suficient de practică pentru a face evaluarea utilizabilă și coerentă.

(4) Nu este permisă definirea unei unități de analiză într-un mod excesiv de general, atunci când această abordare ar ascunde diferențe semnificative de activitate, expunere sau risc.

(5) Nu este necesară fragmentarea artificială a activităților atunci când acestea sunt omogene, repetitive și expunerea este comparabilă.

(6) Delimitarea unității de analiză trebuie să fie consemnată explicit în documentele metodologiei.

39 – Criterii pentru delimitarea unității de analiză

(1) La delimitarea unității de analiză se au în vedere, cumulativ sau după caz, următoarele criterii:

- a) natura activității desfășurate;
- b) specificul sarcinilor și operațiunilor;
- c) echipamentele și mijloacele de muncă utilizate;
- d) substanțele, materialele și agenții implicați;
- e) mediul de lucru;
- f) organizarea activității;
- g) categoria persoanelor expuse;
- h) variațiile relevante ale condițiilor de muncă;
- i) existența unor riscuri specifice distincte.

(2) În cazul în care o persoană desfășoară activități variate, evaluarea trebuie să surprindă această diversitate, fie prin extinderea adecvată a unității de analiză, fie prin separarea justificată a unor subunități de analiză.

(3) Pentru activitățile ocazionale, nerutiniere sau excepționale, metodologia impune tratarea lor distinctă atunci când acestea generează riscuri semnificativ diferite față de activitatea obișnuită.

40 – Colectarea datelor

(1) A doua etapă a metodologiei SAFEGUARD constă în colectarea datelor relevante pentru cunoașterea stării reale a activității analizate.

(2) Colectarea datelor are rolul de a fundamenta evaluarea pe informații suficiente, actuale și verificabile.

(3) Datele colectate trebuie să permită, cel puțin:

- a) descrierea activității reale;
- b) identificarea pericolelor;
- c) înțelegerea condițiilor de expunere;
- d) verificarea măsurilor existente;
- e) formularea măsurilor necesare.

(4) Colectarea datelor nu poate fi limitată la documentele puse la dispoziție de angajator, ci trebuie completată, după caz, cu observații directe, discuții, verificări și alte surse rezonabile de informare.

41 – Sursele de date utilizabile în metodologie

(1) În aplicarea SAFEGUARD, datele pot proveni, după caz, din următoarele surse:

- a) observația directă a activității și a locului de muncă;
- b) discuții cu angajatorul, conducătorii locurilor de muncă, lucrătorii sau alte persoane relevante;
- c) documente interne de SSM;
- d) instrucțiuni proprii, proceduri și reguli de lucru;
- e) fișe de post, descrieri de activități și organigrame;
- f) evidențe ale instruirii;
- g) evidențe privind accidentele, incidentele și aproape-accidentele;
- h) evidențe de mentenanță, verificare și control tehnic;
- i) fișe tehnice, manuale și documentații ale echipamentelor;
- j) fișe cu date de securitate și alte documente privind substanțele periculoase;

- k) rapoarte anterioare de evaluare;
 - l) documente medicale relevante în limitele legii și ale competențelor aplicabile;
 - m) fotografii, schițe, planuri și alte materiale descriptive;
 - n) alte informații utile pentru reflectarea stării reale.
- (2) Evaluatorul are obligația de a aprecia calitatea, actualitatea și relevanța datelor colectate.
- (3) Datele insuficiente, neactualizate sau contradictorii trebuie consemnate ca atare și tratate cu prudență metodologică.

42 – Analiza activității reale

- (1) A treia etapă a metodologiei constă în analiza activității reale desfășurate în cadrul unității de analiză.
- (2) Analiza activității reale urmărește să stabilească ce se întâmplă efectiv în practică și cum este desfășurată activitatea, dincolo de descrierile formale sau declarative.
- (3) Analiza trebuie să includă, după caz:
- a) succesiunea operațiunilor;
 - b) sarcinile efectiv executate;
 - c) condițiile obișnuite și condițiile atipice de lucru;
 - d) interacțiunea dintre persoane, echipamente și mediu;
 - e) ritmul de lucru și presiunile operaționale;
 - f) activitățile auxiliare, de întreținere, de curățare, de reglaj, de aprovizionare sau de intervenție;
 - g) abaterile practice față de procedurile scrise, dacă există;
 - h) activitățile ocazionale, sezoniere ori de urgență.
- (4) În cadrul SAFEGUARD, activitatea reală are prioritate metodologică față de activitatea descrisă exclusiv în documente.
- (5) Dacă există diferențe între procedura declarată și modul efectiv de lucru, evaluarea trebuie să reflecte explicit această situație.

43 – Descrierea structurată a activității analizate

- (1) Rezultatul etapei de analiză a activității reale se consemnează într-o formă structurată, astfel încât să poată susține etapele următoare ale metodologiei.
- (2) Descrierea activității trebuie să includă, după caz:
- a) scopul activității;
 - b) operațiunile principale și secundare;
 - c) echipamentele, uneltele și instalațiile utilizate;
 - d) materialele, substanțele și produsele implicate;
 - e) mediul de lucru;
 - f) numărul și categoria persoanelor implicate;
 - g) programul, durata și ritmul activității;
 - h) relațiile cu alte activități sau zone;
 - i) situațiile anormale sau de intervenție;
 - j) observații relevante pentru riscuri și controale.
- (3) Descrierea trebuie să fie suficient de clară și concretă pentru a permite urmărirea logicii evaluării.

44 – Identificarea pericolelor și a factorilor de risc

- (1) A patra etapă a metodologiei constă în identificarea sistematică a pericolelor și a factorilor de risc aferenți unității de analiză.

- (2) Identificarea trebuie să pornească de la activitatea reală și să urmărească toate sursele rezonabile de vătămare, îmbolnăvire ori afectare a sănătății și securității.
- (3) Pericolele și factorii de risc se identifică indiferent dacă există sau nu deja măsuri de control.
- (4) În cadrul metodologiei, identificarea nu poate fi limitată la riscurile evidente sau frecvente, ci trebuie să includă și situațiile mai puțin vizibile, dar previzibile în contextul activității.
- (5) Identificarea se face pentru condiții normale de lucru, precum și pentru condiții anormale, de avarie, întreținere, curățare, intervenție sau urgență, dacă acestea sunt relevante.

45 – Categorii generale de pericole și factori de risc

- (1) În SAFEGUARD, identificarea pericolelor și a factorilor de risc se realizează într-un cadru unitar, incluzând, după caz:
- a) riscuri mecanice;
 - b) riscuri electrice;
 - c) riscuri fizice;
 - d) riscuri chimice;
 - e) riscuri biologice;
 - f) riscuri ergonomice;
 - g) riscuri psihosociale;
 - h) riscuri organizaționale;
 - i) riscuri de circulație și deplasare;
 - j) riscuri de mediu;
 - k) alte riscuri specifice activității analizate.
- (2) Identificarea trebuie să evite atât omisiunea unor categorii relevante, cât și enumerarea artificială a unor riscuri fără legătură reală cu activitatea.
- (3) Pentru fiecare pericol identificat se va consemna, după caz, forma concretă de manifestare, contextul operațional și persoanele potențial expuse.

46 – Analiza expunerii

- (1) A cincea etapă a metodologiei constă în analiza expunerii persoanelor la pericolele și factorii de risc identificați.
- (2) Analiza expunerii urmărește să stabilească în mod concret cine este expus, cum este expus, cât de des, cât timp și în ce condiții apare contactul cu pericolul.
- (3) În analiza expunerii se au în vedere, după caz:
- a) frecvența expunerii;
 - b) durata expunerii;
 - c) intensitatea sau relevanța expunerii;
 - d) numărul persoanelor expuse;
 - e) expunerea simultană ori succesivă;
 - f) expunerea directă ori indirectă;
 - g) expunerea în condiții normale, anormale ori de urgență;
 - h) posibilitatea expunerii accidentale sau ocazionale;
 - i) particularitățile lucrătorilor ori ale altor persoane aflate în aria de risc.
- (4) Analiza expunerii trebuie să fie specifică pericolului evaluat și nu poate fi formulată generic pentru întreaga activitate, dacă situațiile concrete diferă.

47 – Persoanele și categoriile de persoane expuse

(1) În analiza expunerii se vor identifica toate categoriile rezonabil previzibile de persoane care pot intra în contact cu pericolul, inclusiv:

- a) lucrători proprii;
- b) lucrători temporari ori detașați;
- c) personal de întreținere, curățenie sau intervenție;
- d) personal de conducere sau administrativ care pătrunde în zona analizată;
- e) vizitatori, clienți, colaboratori sau alte persoane terțe, dacă este cazul;
- f) persoane vulnerabile, acolo unde activitatea o impune.

(2) Dacă anumite categorii de persoane sunt expuse în mod diferit, acest fapt trebuie reflectat distinct în evaluare.

(3) Metodologia permite gruparea persoanelor expuse numai atunci când condițiile de expunere sunt comparabile în mod real.

48 – Aprecierea măsurilor existente

(1) A șasea etapă a metodologiei constă în aprecierea măsurilor existente de prevenire și protecție.

(2) Aprecierea măsurilor existente are rolul de a stabili în ce măsură pericolul este deja controlat și în ce limite.

(3) În această etapă se analizează, după caz:

- a) existența măsurilor;
- b) caracterul lor adecvat față de riscul evaluat;
- c) funcționarea lor efectivă;
- d) gradul de aplicare în practică;
- e) verificabilitatea lor;
- f) limitele și neconformitățile măsurilor respective.

(4) Nu se consideră suficiente măsurile pur declarative, incomplete, improvizate sau care nu pot fi confirmate în mod rezonabil.

(5) Dacă o măsură există formal, dar nu este cunoscută, nu este aplicată sau nu este funcțională, aceasta nu poate produce efect metodologic deplin în evaluarea riscului.

49 – Tipologia măsurilor existente evaluate

(1) În cadrul etapei de apreciere a măsurilor existente se au în vedere, după caz:

- a) măsuri de eliminare a pericolului;
- b) măsuri de substituie;
- c) măsuri tehnice;
- d) măsuri colective;
- e) măsuri organizatorice;
- f) măsuri administrative;
- g) instruirea relevantă și efectiv realizată;
- h) semnalizarea;
- i) supravegherea și controlul intern;
- j) echipamentul individual de protecție.

(2) Aprecierea acestor măsuri se face în raport cu ordinea de prioritate a ierarhiei controlului prevăzute de prezenta metodologie.

(3) Echipamentul individual de protecție se analizează ca măsură complementară ori ultimă barieră, cu luarea în considerare a limitelor sale reale.

50 – Evaluarea nivelului de risc

- (1) A șaptea etapă a metodologiei constă în evaluarea nivelului de risc pentru fiecare pericol ori factor de risc identificat.
- (2) Evaluarea nivelului de risc se realizează prin corelarea metodologică a următoarelor elemente:
 - a) pericolul identificat;
 - b) expunerea reală;
 - c) consecința maximă previzibilă;
 - d) starea măsurilor existente de control.
- (3) Evaluarea se efectuează pe baza criteriilor, claselor și regulilor de apreciere stabilite prin metodologia SAFEGUARD și prin anexele acesteia.
- (4) Rezultatul evaluării trebuie să reflecte fidel situația existentă la momentul analizei și să permită stabilirea nivelului de intervenție necesar.
- (5) Ori de câte ori este relevant, metodologia permite exprimarea distinctă a riscului inițial și, separat, a riscului rezidual.

51 – Reguli de evaluare a nivelului de risc

- (1) Nivelul de risc se stabilește în mod argumentat, coerent și verificabil, fără a recurge la artificii de diminuare formală.
- (2) Dacă există incertitudini semnificative, lipsă de date sau neconcordanțe între informații, evaluatorul va adopta o abordare prudentă, consemnând limitele evaluării.
- (3) Dacă o activitate include mai multe forme distincte de manifestare ale aceluiași factor de risc, acestea pot fi evaluate separat atunci când diferențele sunt relevante metodologic.
- (4) Dacă mai multe pericole generează efecte cumulative sau interdependente, evaluatorul trebuie să reflecte această situație în analiza și interpretarea rezultatului.
- (5) Evaluarea nu se încheie prin simpla atribuire a unei clase de risc, ci prin formularea concluziei metodologice privind gradul de control și necesitatea măsurilor.

52 – Stabilirea priorităților

- (1) A opta etapă a metodologiei constă în stabilirea priorităților de intervenție și control.
- (2) Prioritizarea are rolul de a transforma evaluarea într-un instrument de decizie practică și de planificare preventivă.
- (3) Prioritățile se stabilesc în funcție de:
 - a) nivelul de risc rezultat;
 - b) gravitatea consecinței maxime previzibile;
 - c) numărul persoanelor expuse;
 - d) nivelul și frecvența expunerii;
 - e) gradul de insuficiență al măsurilor existente;
 - f) posibilitatea apariției unui eveniment grav ori repetitiv;
 - g) caracterul legal sau tehnic imperativ al unor măsuri;
 - h) urgența reducerii riscului.
- (4) În cadrul SAFEGUARD, prioritatea nu rezultă exclusiv dintr-un scor, ci din interpretarea integrată a situației reale.
- (5) Riscurile cu potențial grav, cu expunere semnificativă sau cu lipsa evidentă a controlului trebuie tratate prioritar, chiar dacă diferențele numerice față de alte riscuri sunt reduse.

53 – Categorii de priorități metodologice

(1) În funcție de rezultatul evaluării, metodologia poate stabili, după caz:

- a) priorități imediate, pentru situații care impun intervenție urgentă;
- b) priorități ridicate, pentru situații care necesită măsuri într-un termen scurt;
- c) priorități planificate, pentru situații care necesită măsuri programate;
- d) priorități de monitorizare, pentru situații aflate sub control, dar care necesită urmărire;
- e) priorități de menținere, pentru situații în care controalele existente sunt adecvate și trebuie conservate.

(2) Categoria concretă de prioritate se stabilește conform regulilor prevăzute în capitolele și anexele privind criteriile de evaluare și interpretarea rezultatelor.

54 – Întocmirea planului de măsuri

(1) A noua etapă a metodologiei constă în întocmirea planului de măsuri de prevenire și protecție, denumit în cadrul SAFEGUARD plan de control și conformare.

(2) Planul de măsuri reprezintă instrumentul prin care rezultatul evaluării este transformat în acțiuni concrete, responsabilități, termene și reguli de verificare.

(3) Pentru fiecare risc relevant, planul de măsuri trebuie să precizeze, după caz:

- a) măsura propusă;
- b) tipul măsurii în raport cu ierarhia controlului;
- c) scopul măsurii;
- d) prioritatea;
- e) responsabilul;
- f) termenul de implementare;
- g) resursele sau condițiile necesare;
- h) modalitatea de verificare;
- i) observații privind limitele ori condițiile de eficiență.

(4) Măsurile propuse trebuie să fie concrete, proporționale, realizabile și adecvate naturii riscului.

(5) Formulările generale, imprecise sau imposibil de verificat nu corespund exigențelor metodologiei.

55 – Reguli privind formularea măsurilor

(1) La formularea măsurilor se respectă, cu prioritate, ierarhia controlului prevăzută de prezenta metodologie.

(2) Se vor prefera, în această ordine:

- a) eliminarea pericolului;
- b) substituirea;
- c) măsuri tehnice și colective;
- d) măsuri organizatorice și administrative;
- e) echipament individual de protecție.

(3) Măsurile trebuie formulate astfel încât să rezulte clar:

- a) ce se schimbă;
- b) asupra cărui pericol ori asupra cărei expuneri acționează;
- c) cine răspunde de implementare;
- d) cum se poate verifica eficiența măsurii.

(4) Dacă o măsură nu poate elimina complet riscul, planul trebuie să evidențieze și regimul de control rezidual rămas necesar.

56 – Monitorizarea implementării măsurilor

- (1) A zecea etapă a metodologiei constă în monitorizarea implementării măsurilor stabilite prin planul de control și conformare.
- (2) Monitorizarea urmărește, după caz:
 - a) dacă măsurile au fost implementate;
 - b) dacă au fost implementate la termen;
 - c) dacă sunt aplicate în mod real;
 - d) dacă sunt eficiente;
 - e) dacă au apărut dificultăți, limite sau neconformități;
 - f) dacă este necesară completarea ori modificarea măsurilor.
- (3) Monitorizarea se consemnează în registrul SAFEGUARD de monitorizare și revizuire sau în alte documente compatibile cu metodologia.
- (4) Lipsa monitorizării afectează caracterul efectiv al evaluării și al planului de măsuri.

57 – Revizuirea evaluării

- (1) Etapa de revizuire are rolul de a menține actualitatea și adecvarea evaluării în raport cu realitatea activității.
- (2) Revizuirea este necesară ori de câte ori intervin, după caz:
 - a) modificări ale activității ori procesului de muncă;
 - b) introducerea ori modificarea echipamentelor, instalațiilor sau tehnologiilor;
 - c) apariția unor substanțe, materiale ori agenți noi;
 - d) schimbări organizatorice relevante;
 - e) accidente, incidente sau aproape-accidente;
 - f) constatarea insuficienței măsurilor existente;
 - g) apariția unor informații noi privind pericolele ori efectele acestora;
 - h) modificări legislative ori de bune practici profesionale relevante.
- (3) Revizuirea poate privi întreaga evaluare sau numai anumite unități de analiză, pericole, măsuri ori etape afectate de schimbare.
- (4) Orice revizuire trebuie să păstreze trasabilitatea modificărilor efectuate și a motivelor care le-au determinat.

58 – Relația dintre etape și caracterul ciclic al metodologiei

- (1) Etapele metodologiei SAFEGUARD formează un sistem coerent și interdependent.
- (2) Fiecare etapă pregătește etapa următoare și este, la rândul său, validată prin rezultatele etapelor ulterioare.
- (3) Metodologia are caracter ciclic, întrucât monitorizarea și revizuirea pot conduce la reluarea delimitării unității de analiză, a colectării datelor, a identificării pericolelor, a evaluării riscurilor și a stabilirii de noi măsuri.
- (4) În această logică, evaluarea riscurilor profesionale nu este tratată ca un act unic și definitiv, ci ca un proces continuu de cunoaștere, control și îmbunătățire.

59 – Cerința de trasabilitate metodologică

- (1) Aplicarea etapelor prevăzute în prezentul capitol trebuie să permită trasabilitatea raționamentului metodologic de la observația inițială până la concluzia de evaluare și la măsura stabilită.
- (2) În documentele SAFEGUARD trebuie să poată fi urmărite, în mod rezonabil:
 - a) unitatea de analiză definită;
 - b) datele colectate;
 - c) activitatea reală analizată;
 - d) pericolele identificate;

- e) expunerea evaluată;
- f) măsurile existente apreciate;
- g) nivelul de risc stabilit;
- h) prioritatea atribuită;
- i) măsura propusă;
- j) monitorizarea și revizuirea ulterioară.

(3) Trasabilitatea reprezintă o condiție esențială pentru caracterul auditabil, defensabil și digitalizabil al metodologiei.

60 – Finalitatea etapelor metodologiei SAFEGUARD

(1) Prin parcurgerea etapelor prevăzute în prezentul capitol, metodologia SAFEGUARD urmărește transformarea obligației de evaluare a riscurilor într-un sistem real de prevenire, control și îmbunătățire continuă.

(2) Etapele metodologiei nu au finalitate exclusiv documentară, ci sunt orientate spre reducerea reală a riscurilor profesionale și susținerea deciziei preventive.

(3) Aplicarea corectă a etapelor constituie baza pentru criteriile de apreciere, clasele de evaluare, interpretarea rezultatelor și instrumentele documentare dezvoltate în capitolele următoare.

CAPITOLUL IV

CRITERIILE DE EVALUARE ȘI CLASELE DE APRECIERE

61 – Rolul criteriilor de evaluare în metodologia SAFEGUARD

- (1) În metodologia SAFEGUARD, evaluarea riscurilor profesionale se realizează prin utilizarea unor criterii de apreciere definite, coerente și reproductibile, menite să permită analiza structurată a situațiilor de risc.
- (2) Criteriile de evaluare au rolul de a susține aprecierea profesională a evaluatorului și de a asigura unitatea de interpretare a rezultatelor.
- (3) Criteriile nu înlocuiesc judecata profesională, ci o disciplinează, o structurează și o fac trasabilă.
- (4) În cadrul prezentei metodologii, criteriile principale de evaluare sunt:
- a) probabilitatea;
 - b) gravitatea;
 - c) expunerea;
 - d) controlul existent.
- (5) Aceste criterii se utilizează împreună, în mod corelat, pentru stabilirea nivelului de risc și a semnificației sale metodologice.

62 – Regimul claselor de apreciere

- (1) Fiecare criteriu prevăzut la 61 alin. (4) este structurat pe clase de apreciere.
- (2) Clasele de apreciere permit exprimarea diferențiată a situațiilor de risc, fără a reduce analiza la o formulă rigidă sau pur matematică.
- (3) Clasele de apreciere trebuie utilizate în mod consecvent pentru situații comparabile și în mod argumentat pentru situații particulare.
- (4) Definirea claselor are rol orientativ și normativ intern în cadrul SAFEGUARD, fiind completată de analiza concretă a activității și de justificarea evaluatorului.

63 – Criteriul probabilității

- (1) Probabilitatea exprimă posibilitatea rezonabilă de producere a evenimentului nedorit asociat unui pericol identificat, în raport cu condițiile reale de activitate, de expunere și de control.
- (2) Probabilitatea nu se apreciază în abstract, ci în contextul concret al unității de analiză.
- (3) La aprecierea probabilității se au în vedere, după caz:
- a) frecvența situației periculoase;
 - b) repetitivitatea activității;
 - c) posibilitatea de apariție a erorii umane;
 - d) stabilitatea sau instabilitatea procesului de muncă;
 - e) caracterul previzibil ori imprevizibil al producerii evenimentului;
 - f) existența, eficiența și limitele controlului existent;
 - g) istoricul incidentelor, accidentelor sau aproape-accidentelor, dacă este relevant;
 - h) condițiile normale, anormale și de urgență.
- (4) Probabilitatea reflectă șansa metodologică de materializare a riscului, nu simpla existență teoretică a pericolului.

64 – Clasele de probabilitate

(1) În metodologia SAFEGUARD, probabilitatea se apreciază pe patru clase:

- a) **P1 – probabilitate redusă;**
- b) **P2 – probabilitate moderată;**
- c) **P3 – probabilitate ridicată;**
- d) **P4 – probabilitate foarte ridicată.**

(2) Clasa **P1 – probabilitate redusă** se utilizează atunci când producerea evenimentului este puțin probabilă în condițiile existente, iar situația periculoasă apare rar, accidental sau în condiții restrânse, controlul existent fiind, în general, stabil și eficient.

(3) Clasa **P2 – probabilitate moderată** se utilizează atunci când producerea evenimentului este posibilă în condiții previzibile de lucru, fără a avea caracter frecvent, dar fără a putea fi considerată excepțională.

(4) Clasa **P3 – probabilitate ridicată** se utilizează atunci când condițiile de muncă, modul de desfășurare a activității ori limitele controlului existent fac ca producerea evenimentului să fie plauzibilă și repetabilă.

(5) Clasa **P4 – probabilitate foarte ridicată** se utilizează atunci când evenimentul nedorit este iminent, foarte probabil sau susceptibil de a se produce în mod repetat ori în lipsa unor bariere reale de control.

65 – Criterii de apreciere a probabilității

(1) Pentru încadrarea într-o clasă de probabilitate, evaluatorul analizează cel puțin următoarele elemente:

- a) cât de des apare situația periculoasă;
- b) cât de des este necesară interacțiunea cu pericolul;
- c) cât de ușor poate apărea abaterea, eroarea sau pierderea controlului;
- d) dacă evenimentul este condiționat de factori excepționali sau, dimpotrivă, poate apărea în cursul normal al activității;
- e) dacă măsurile existente reduc efectiv șansa producerii evenimentului.

(2) Probabilitatea nu se diminuează doar pentru că nu au existat accidente raportate, în lipsa unor dovezi reale că situația este sub control.

(3) Lipsa istoricului de incidente nu poate fi interpretată, prin ea însăși, ca probă a probabilității reduse.

66 – Criteriul gravității

(1) Gravitatea exprimă amploarea consecinței maxime previzibile care poate rezulta din materializarea riscului analizat.

(2) Gravitatea se apreciază în raport cu efectul posibil asupra persoanei sau persoanelor expuse, ținând seama de natura pericolului și de contextul activității.

(3) La aprecierea gravității se au în vedere, după caz:

- a) tipul vătămării sau afectării sănătății;
- b) reversibilitatea ori ireversibilitatea consecinței;
- c) durata incapacității rezultate;
- d) posibilitatea producerii unei invalidități;
- e) posibilitatea decesului;
- f) numărul de persoane care pot fi afectate simultan;
- g) posibilitatea apariției unor efecte acute ori cronice;
- h) orice alte efecte relevante pentru securitatea și sănătatea în muncă.

(4) Gravitatea reflectă consecința maximă previzibilă în condiții rezonabile de manifestare, nu scenarii pur ipotetice și nici minimalizări convenabile.

67 – Clasele de gravitate

(1) În metodologia SAFEGUARD, gravitatea se apreciază pe patru clase:

- a) **G1 – gravitate redusă;**
- b) **G2 – gravitate medie;**
- c) **G3 – gravitate mare;**
- d) **G4 – gravitate foarte mare.**

(2) Clasa **G1 – gravitate redusă** se utilizează atunci când consecința maximă previzibilă constă, de regulă, în efecte minore, reversibile, fără urmări semnificative asupra capacității de muncă.

(3) Clasa **G2 – gravitate medie** se utilizează atunci când consecința maximă previzibilă poate consta în vătămări ori afectări ale sănătății care necesită îngrijiri, produc incapacitate temporară ori generează efecte relevante, dar fără caracter major ori ireversibil în mod obișnuit.

(4) Clasa **G3 – gravitate mare** se utilizează atunci când consecința maximă previzibilă poate consta în vătămări grave, afectări importante ale sănătății, incapacitate de durată, boală profesională gravă ori alte efecte cu impact semnificativ asupra persoanei.

(5) Clasa **G4 – gravitate foarte mare** se utilizează atunci când consecința maximă previzibilă poate consta în deces, invaliditate permanentă, afectarea ireversibilă gravă a sănătății ori evenimente cu victime multiple.

68 – Reguli de apreciere a gravității

(1) Gravitatea se stabilește prin raportare la consecința maximă previzibilă și nu la consecința cea mai frecventă.

(2) Dacă un pericol poate produce, în mod rezonabil, o consecință severă, evaluatorul nu poate încadra gravitatea într-o clasă inferioară doar pentru că, în cele mai multe cazuri, efectul obișnuit este mai redus.

(3) Atunci când există variații importante ale consecinței posibile în funcție de context, evaluatorul poate separa evaluarea pe situații distincte, dacă această diferențiere este justificată metodologic.

(4) Gravitatea nu se reduce pentru simplul fapt că există echipament individual de protecție, dacă natura pericolului rămâne aptă să producă efecte grave în caz de eșec, neutilizare ori limită a controlului.

69 – Criteriul expunerii

(1) Expunerea exprimă măsura în care persoana sau persoanele vizate intră ori pot intra în contact cu pericolul identificat.

(2) În metodologia SAFEGUARD, expunerea este analizată distinct față de probabilitate, deoarece intensitatea relației dintre persoană și pericol influențează în mod esențial evaluarea riscului.

(3) La aprecierea expunerii se au în vedere, după caz:

- a) frecvența contactului;
- b) durata contactului;
- c) intensitatea contactului;
- d) numărul persoanelor expuse;
- e) tipul expunerii, respectiv directă, indirectă, repetitivă, accidentală, ocazională;
- f) expunerea în regim normal, anormal sau de urgență;
- g) vulnerabilitatea particulară a unor categorii de persoane, dacă este relevantă.

70 – Clasele de expunere

(1) În metodologia SAFEGUARD, expunerea se apreciază pe patru clase:

- a) **E1 – expunere redusă;**
- b) **E2 – expunere moderată;**

c) **E3 – expunere ridicată;**

d) **E4 – expunere foarte ridicată.**

(2) Clasa **E1 – expunere redusă** se utilizează atunci când contactul cu pericolul este rar, de scurtă durată, limitat ca intensitate ori afectează un număr foarte restrâns de persoane.

(3) Clasa **E2 – expunere moderată** se utilizează atunci când contactul cu pericolul apare periodic ori în anumite condiții previzibile, fără a avea caracter permanent ori intens.

(4) Clasa **E3 – expunere ridicată** se utilizează atunci când contactul cu pericolul este frecvent, de durată relevantă, repetitiv sau implică în mod obișnuit mai multe persoane ori condiții de lucru constante.

(5) Clasa **E4 – expunere foarte ridicată** se utilizează atunci când contactul cu pericolul este continuu, intens, extins, greu evitabil ori implică un număr mare de persoane sau situații repetate cu potențial ridicat de afectare.

71 – Reguli de apreciere a expunerii

(1) Expunerea se apreciază separat pentru fiecare pericol sau factor de risc relevant.

(2) Nu este permisă atribuirea unei clase generale de expunere pentru întreaga activitate atunci când nivelul expunerii diferă semnificativ între pericole ori operațiuni.

(3) Dacă aceeași persoană este expusă în mod diferit în etape distincte ale activității, evaluatorul poate descrie separat aceste situații.

(4) Existența unui pericol cu gravitate mare nu presupune automat o clasă ridicată de expunere; fiecare criteriu se apreciază distinct.

72 – Criteriul controlului existent

(1) Controlul existent exprimă nivelul real de implementare, funcționare și eficiență a măsurilor deja prezente la momentul evaluării.

(2) Controlul existent se apreciază distinct față de măsurile propuse ori planificate.

(3) La aprecierea controlului existent se au în vedere, după caz:

a) existența măsurii;

b) adecvarea măsurii față de pericolul analizat;

c) caracterul tehnic, colectiv, organizatoric, administrativ ori individual al controlului;

d) funcționarea efectivă;

e) gradul de aplicare și respectare;

f) verificabilitatea;

g) stabilitatea în timp a controlului;

h) limitele, lacunele și neconformitățile măsurii.

(4) Controlul existent nu se confundă cu simpla existență a unei reguli scrise ori a unei dotări formale.

73 – Clasele de control existent

(1) În metodologia SAFEGUARD, controlul existent se apreciază pe patru clase:

a) **C1 – control inexistent sau neadecvat;**

b) **C2 – control parțial;**

c) **C3 – control adecvat;**

d) **C4 – control consolidat.**

(2) Clasa **C1 – control inexistent sau neadecvat** se utilizează atunci când măsurile lipsesc, sunt improprii, nefuncționale, pur declarative ori insuficiente în mod evident pentru pericolul analizat.

(3) Clasa **C2 – control parțial** se utilizează atunci când există unele măsuri reale, dar acestea sunt incomplete, limitate, insuficient aplicate ori cu eficiență redusă.

(4) Clasa **C3 – control adecvat** se utilizează atunci când există măsuri relevante, funcționale și aplicate, capabile să reducă în mod real probabilitatea, expunerea ori consecința, fără a elimina însă în întregime necesitatea monitorizării.

(5) Clasa **C4 – control consolidat** se utilizează atunci când controlul este robust, stabil, coerent, verificabil și susținut prin bariere multiple adecvate, inclusiv prin măsuri la sursă ori măsuri colective acolo unde natura riscului o impune.

74 – Reguli de apreciere a controlului existent

(1) Evaluatorul nu poate încadra un control într-o clasă superioară doar pentru că există documente care îl menționează, în lipsa confirmării funcționării sale reale.

(2) Controalele bazate exclusiv pe comportamentul uman, pe atenția permanentă ori pe respectarea voluntară a unei reguli se apreciază cu prudență metodologică, mai ales atunci când pericolul impune măsuri la sursă sau măsuri colective.

(3) Echipamentul individual de protecție nu poate justifica, prin el însuși, încadrarea într-o clasă superioară de control dacă lipsesc măsurile mai eficiente din ierarhia prevenirii și dacă natura riscului impune astfel de măsuri.

(4) Pentru a fi apreciat favorabil, controlul trebuie să fie nu doar existent, ci și adecvat naturii pericolului, proporțional cu gravitatea posibilă și efectiv aplicat.

75 – Utilizarea combinată a criteriilor

(1) Criteriile de probabilitate, gravitate, expunere și control existent se utilizează în mod combinat, nu izolat.

(2) Evaluarea riscului rezultă din interpretarea corelată a acestor criterii și din aplicarea regulilor metodologice prevăzute de prezenta metodologie și de anexele sale.

(3) Niciun criteriu nu poate anula singur relevanța celorlalte.

(4) O gravitate foarte mare nu este neutralizată automat de o probabilitate redusă, după cum un control aparent bun nu justifică, prin el însuși, ignorarea unei expuneri intense sau a unei consecințe severe.

(5) În toate cazurile, evaluatorul trebuie să poată explica logic modul în care combinația dintre criterii a condus la concluzia finală.

76 – Reguli generale de utilizare a claselor

(1) Clasele de apreciere se utilizează cu consecvență și trebuie atribuite pe baza observației, a datelor colectate și a analizei activității reale.

(2) Nu este permisă atribuirea formală a claselor în lipsa unei justificări profesionale minime.

(3) Atunci când situația analizată se află la limita dintre două clase, evaluatorul va adopta clasa care reflectă mai fidel realitatea și, în caz de dubiu semnificativ, abordarea metodologică prudentă.

(4) Dacă situația concretă include elemente distincte care ar conduce la clase diferite, evaluatorul poate:

- a) separa analiza pe sub-situații; sau
- b) menține o singură clasă, cu motivarea explicită a opțiunii.

(5) Clasele nu se folosesc pentru a produce artificial un rezultat convenabil, ci pentru a exprima riguros o situație reală.

77 – Modul de interpretare a combinațiilor dintre criterii

(1) Combinațiile dintre probabilitate, gravitate, expunere și control existent se interpretează potrivit logicii preventive a metodologiei SAFEGUARD.

(2) În interpretarea combinațiilor se aplică, în principal, următoarele reguli:

- a) combinațiile care includ gravitate mare sau foarte mare impun prudență metodologică sporită;
- b) combinațiile care includ expunere ridicată sau foarte ridicată indică o presiune operațională crescută asupra

sistemului de control;

c) combinațiile care includ control inexistent, neadecvat sau doar parțial justifică menținerea unei aprecieri severe a riscului;

d) combinațiile în care probabilitatea este redusă, dar gravitatea este foarte mare, nu pot fi tratate automat ca riscuri minore;

e) combinațiile în care controlul este adecvat ori consolidat pot justifica temperarea rezultatului numai dacă acest control este real, stabil și proporțional cu riscul analizat.

(3) În toate cazurile, combinațiile dintre criterii trebuie interpretate în raport cu realitatea operațională, nu exclusiv prin rezultatul unei grile.

78 – Regula prevalenței gravității și a insuficienței controlului

(1) În metodologia SAFEGUARD, atunci când un pericol poate genera o consecință foarte gravă ori când controlul existent este inexistent sau evident insuficient, evaluatorul are obligația de a interpreta rezultatul cu severitate metodologică adecvată.

(2) În astfel de situații, încadrarea într-o clasă inferioară de risc este permisă numai dacă există argumente solide, explicite și verificabile privind limitarea reală a expunerii ori a probabilității.

(3) În lipsa unor asemenea argumente, evaluatorul va menține o apreciere prudentă și protectivă.

79 – Condițiile în care evaluatorul poate majora o clasă de risc

(1) Evaluatorul poate majora clasa de risc rezultată din combinarea standard a criteriilor atunci când realitatea operațională relevă elemente agravante care nu sunt absorbite suficient de grila obișnuită de apreciere.

(2) Majorarea este permisă, cu motivare explicită, în special în următoarele situații:

a) există variabilitate mare a activității și dificultate reală de control;

b) sunt implicate persoane multiple ori categorii vulnerabile;

c) există istoric relevant de incidente, accidente sau aproape-accidente;

d) controlul este instabil, dependent excesiv de comportament uman ori susceptibil de eșec frecvent;

e) există neconformități materiale evidente;

f) consecința posibilă este severă, iar expunerea ori probabilitatea tind să fie subevaluate de o apreciere strict formală;

g) există interacțiuni între mai multe pericole care amplifică efectul total;

h) există condiții anormale, de avarie ori de urgență cu relevanță mare pentru riscul analizat.

(3) Majorarea nu reprezintă o abatere arbitrară de la metodologie, ci o expresie a aplicării prudente și profesioniste a acesteia.

(4) Orice majorare trebuie justificată prin descrierea factorilor concreți care o susțin.

80 – Condițiile în care evaluatorul poate menține o clasă de risc

(1) Evaluatorul poate menține o clasă de risc mai ridicată decât cea sugerată de o interpretare strict formală a criteriilor atunci când consideră că realitatea activității ori limitele controlului justifică această opțiune.

(2) Menținerea unei clase de risc este permisă, cu motivare explicită, în special în următoarele situații:

a) măsurile existente nu sunt suficient de stabile în timp;

b) aplicarea măsurilor depinde excesiv de disciplină individuală ori de respectarea constantă a unor reguli dificil de controlat;

c) există dubii serioase privind funcționarea reală a controlului;

d) evaluarea se bazează pe date incomplete, contradictorii ori insuficiente;

e) mediul de lucru este variabil, aglomerat, imprevizibil ori supus unor influențe externe semnificative;

- f) gravitatea posibilă este deosebit de mare și impune prudență suplimentară;
 - g) măsurile prevăzute în documente nu sunt pe deplin confirmate în practică.
- (3) Menținerea unei clase de risc nu trebuie confundată cu refuzul de a recunoaște existența unor măsuri reale, ci exprimă nevoia de a evita cosmetizarea rezultatului evaluării.

81 – Condițiile în care evaluatorul poate reduce interpretarea severă a combinației de criterii

- (1) Reducerea interpretării severe a unei combinații de criterii este permisă numai atunci când există dovezi clare că:
- a) măsurile de control sunt reale, adecvate, funcționale și verificabile;
 - b) expunerea este efectiv limitată;
 - c) probabilitatea producerii evenimentului este redusă în mod justificat;
 - d) evaluarea reflectă o situație stabilă, nu una temporară sau aparentă.
- (2) Simplul fapt că există proceduri, instruiri ori echipament individual de protecție nu este suficient pentru a justifica o reducere semnificativă a aprecierii de risc, dacă lipsesc măsurile superioare de control impuse de natura pericolului.
- (3) Orice reducere de severitate trebuie motivată explicit și trebuie să poată fi susținută în mod rezonabil prin observații și dovezi.

82 – Regula prudenței metodologice

- (1) În toate cazurile în care există incertitudine relevantă, informații incomplete, neconcordanțe între documente și realitatea observată ori dubii privind eficiența controlului existent, evaluatorul va aplica regula prudenței metodologice.
- (2) Regula prudenței metodologice presupune adoptarea acelei interpretări care protejează mai bine scopul preventiv al evaluării și evită subaprecierea riscului.
- (3) Aplicarea prudenței metodologice trebuie consemnată și motivată succint în documentele evaluării.

83 – Regula consecvenței între situații comparabile

- (1) Pentru situații comparabile din punct de vedere al pericolului, expunerii, gravității și controlului existent, evaluatorul trebuie să utilizeze clase și interpretări comparabile.
- (2) Orice diferență de tratament între situații similare trebuie justificată prin elemente concrete care o susțin.
- (3) Această regulă are rolul de a asigura coerența internă a metodologiei și de a permite digitalizarea și auditarea sa.

84 – Exprimarea motivată a aprecierii evaluatorului

- (1) Atunci când evaluatorul stabilește clasele criteriilor, interpretează combinațiile dintre acestea, majorează, menține ori temperează o clasă de risc, el are obligația de a formula o justificare metodologică suficient de clară.
- (2) Justificarea poate fi sintetică, dar trebuie să permită înțelegerea logicii profesionale care a stat la baza încadrării.
- (3) Lipsa unei justificări minime afectează trasabilitatea și defensabilitatea evaluării.

85 – Corelarea criteriilor cu anexele metodologiei

- (1) Criteriile și clasele prevăzute în prezentul capitol se detaliază, se operationalizează și se aplică prin grilele, fișele și matricele prevăzute în anexele metodologiei SAFEGUARD.
- (2) Anexele au rolul de a asigura utilizarea uniformă a criteriilor și conversia acestora în rezultate manageriale și

de conformare.

(3) În caz de necesitate, grilele și anexele pot conține exemple, descriptori și reguli suplimentare, fără a contraveni principiilor stabilite în prezentul capitol.

86 – Finalitatea criteriilor de evaluare și a claselor de apreciere

(1) Criteriile de evaluare și clasele de apreciere prevăzute în prezentul capitol au ca finalitate stabilirea unui cadru coerent de analiză a riscurilor profesionale, compatibil cu identitatea metodologică ARES și cu exigența de conformare aplicabilă în România.

(2) Prin utilizarea acestor criterii, metodologia SAFEGUARD urmărește să transforme evaluarea dintr-un exercițiu formal într-un proces argumentat, preventiv, auditabil și digitalizabil.

(3) Rezultatele obținute prin aplicarea criteriilor prevăzute în prezentul capitol constituie baza pentru stabilirea nivelului de risc și interpretarea rezultatelor, astfel cum acestea vor fi dezvoltate în capitolul următor.

CAPITOLUL V

STABILIREA NIVELULUI DE RISC ȘI INTERPRETAREA REZULTATELOR

87 – Obiectul prezentului capitol

- (1) Prezentul capitol stabilește regulile metodologice privind determinarea nivelului de risc, interpretarea rezultatelor evaluării și consecințele practice care decurg din fiecare clasă de risc în metodologia SAFEGUARD.
- (2) În sensul prezentei metodologii, nivelul de risc se stabilește pentru fiecare pericol sau factor de risc identificat, pe baza criteriilor și claselor prevăzute în capitolele anterioare.
- (3) Rezultatul evaluării trebuie să permită atât aprecierea semnificației preventive a situației analizate, cât și stabilirea măsurilor, priorităților și regimului de control necesar.
- (4) Stabilirea nivelului de risc nu reprezintă un scop în sine, ci baza pentru decizia preventivă, pentru ordonarea intervențiilor și pentru monitorizarea controlului riscurilor.

88 – Determinarea riscului inițial

- (1) Riscul inițial reprezintă nivelul de risc stabilit prin raportare la starea reală existentă la momentul evaluării.
- (2) Riscul inițial se determină prin analizarea integrată a următoarelor elemente:
 - a) gravitatea consecinței maxime previzibile;
 - b) probabilitatea producerii evenimentului;
 - c) expunerea reală;
 - d) starea controlului existent.
- (3) În cadrul metodologiei SAFEGUARD, nucleul de bază al determinării riscului inițial este dat de relația dintre gravitate și probabilitate, exprimată prin matricea de evaluare.
- (4) Expunerea și controlul existent influențează interpretarea rezultatului de bază, inclusiv prin confirmarea, menținerea ori majorarea nivelului de risc rezultat din matrice.
- (5) Riscul inițial trebuie să reflecte situația existentă în fapt și nu poate fi redus prin raportare la măsuri doar planificate, promise ori presupuse.
- (6) Riscul inițial constituie baza de referință pentru planificarea măsurilor și pentru evaluarea ulterioară a riscului rezidual.

89 – Matricea SAFEGUARD de determinare a riscului inițial

- (1) În metodologia SAFEGUARD, determinarea de bază a riscului inițial se realizează prin corelarea claselor de gravitate și probabilitate într-o matrice de risc.
- (2) Matricea SAFEGUARD utilizează patru clase de gravitate și patru clase de probabilitate, rezultând o matrice 4 x 4.
- (3) Fiecărei combinații dintre gravitate și probabilitate îi corespunde un nivel preliminar de risc.
- (4) Nivelul preliminar de risc rezultat din matrice este ulterior verificat și interpretat prin raportare la expunere și la controlul existent.
- (5) Matricea de risc SAFEGUARD constituie instrumentul principal de reprezentare sintetică și vizuală a rezultatului evaluării.
- (6) Matricea nu înlocuiește raționamentul metodologic, ci disciplinează și structurează exprimarea acestuia.

90 – Nivelul preliminar de risc

- (1) Combinațiile dintre gravitate și probabilitate conduc la unul dintre următoarele niveluri preliminare de risc:
- a) nivel scăzut;
 - b) nivel moderat;
 - c) nivel ridicat;
 - d) nivel critic.
- (2) Nivelul preliminar de risc are rol de bază metodologică pentru interpretarea finală și nu exclude intervenția evaluatorului în condițiile prevăzute de prezenta metodologie.
- (3) Nivelul preliminar nu se confundă cu nivelul final de risc, atunci când expunerea, controlul existent ori alți factori relevanți impun o interpretare mai severă ori, în situații justificate, o confirmare prudentă a rezultatului.
- (4) Matricea SAFEGUARD va fi redată în anexele metodologiei și în documentele generate, inclusiv în formă tabelară și vizuală.

91 – Determinarea riscului final

- (1) Riscul final reprezintă nivelul de risc reținut metodologic după interpretarea rezultatului preliminar prin raportare la expunere, controlul existent și la elementele agravante sau limitative relevante.
- (2) Determinarea riscului final se face prin corelarea:
- a) nivelului preliminar rezultat din matrice;
 - b) nivelului expunerii;
 - c) stării controlului existent;
 - d) consecinței maxime previzibile;
 - e) particularităților activității analizate.
- (3) Riscul final poate coincide cu nivelul preliminar sau poate fi menținut ori majorat față de acesta, în condițiile metodologiei.
- (4) Riscul final reprezintă clasa de risc utilizată pentru decizia preventivă, pentru stabilirea priorității de control și pentru formularea planului de măsuri.
- (5) Orice diferență între nivelul preliminar și nivelul final trebuie motivată explicit.

92 – Determinarea riscului rezidual

- (1) Riscul rezidual reprezintă nivelul de risc rămas după implementarea, confirmarea ori verificarea măsurilor de prevenire și protecție.
- (2) Riscul rezidual se determină prin reaplicarea aceleiași logici metodologice utilizate pentru riscul inițial, cu raportare la noua stare de fapt rezultată după aplicarea măsurilor.
- (3) Riscul rezidual poate fi exprimat numai dacă măsurile avute în vedere sunt:
- a) clar definite;
 - b) adecvate riscului analizat;
 - c) implementate sau suficient de determinate pentru a permite o apreciere credibilă;
 - d) susceptibile de verificare.
- (4) În documentele metodologiei SAFEGUARD, riscul rezidual trebuie distins clar de riscul inițial.
- (5) Dacă măsurile sunt doar propuse, fără a fi implementate, metodologia poate permite descrierea unui risc rezidual estimat, cu condiția ca acesta să fie evidențiat distinct față de riscul rezidual confirmat.
- (6) Riscul rezidual nu poate fi utilizat pentru a cosmetiza o situație necontrolată în fapt.

93 – Regula de separare între riscul inițial, riscul final și riscul rezidual

- (1) Riscul inițial exprimă situația reală existentă la momentul evaluării, înainte de tratamentul suplimentar al riscului.
- (2) Riscul final exprimă nivelul metodologic reținut după interpretarea rezultatului preliminar în raport cu expunerea și controlul existent.
- (3) Riscul rezidual exprimă situația rezultată după aplicarea ori confirmarea măsurilor.
- (4) Cele trei niveluri nu se confundă și nu se substituie reciproc.
- (5) În toate cazurile, documentele SAFEGUARD trebuie să permită urmărirea logică a trecerii de la riscul inițial la riscul final și, după caz, la riscul rezidual, prin indicarea elementelor și măsurilor care justifică fiecare etapă.

94 – Clasele finale de risc utilizate în metodologia SAFEGUARD

- (1) În metodologia SAFEGUARD, nivelul final de risc se exprimă prin patru clase principale:
 - a) R1 – risc scăzut;
 - b) R2 – risc moderat;
 - c) R3 – risc ridicat;
 - d) R4 – risc critic.
- (2) Aceste clase de risc constituie limbajul principal de interpretare metodologică, managerială și documentară a rezultatului evaluării.
- (3) Clasele finale de risc se utilizează atât pentru riscul final aferent situației existente, cât și pentru riscul rezidual, după caz.
- (4) În anexele metodologiei, clasele finale pot fi exprimate și prin coduri de culoare, reprezentări grafice, tabele și matrici de interpretare.

95 – Semnificația clasei R1 – risc scăzut

- (1) Clasa R1 – risc scăzut exprimă situațiile în care, în raport cu pericolul identificat, expunerea și controlul existent, riscul este redus și se află într-o zonă acceptabilă în condițiile existente.
- (2) Pentru această clasă, consecințele metodologice sunt, de regulă:
 - a) menținerea măsurilor existente;
 - b) monitorizarea normală;
 - c) eventuale îmbunătățiri minore, dacă sunt utile;
 - d) revizuirea la modificarea condițiilor de muncă sau la termenul general de actualizare.
- (3) Încadrarea în clasa R1 nu exclude obligația de a menține controalele și de a preveni degradarea stării existente.

96 – Semnificația clasei R2 – risc moderat

- (1) Clasa R2 – risc moderat exprimă situațiile în care riscul este gestionabil, dar necesită măsuri de control planificate ori consolidarea măsurilor existente.
- (2) Pentru această clasă, consecințele metodologice sunt, de regulă:
 - a) stabilirea unor măsuri programate;
 - b) definirea responsabililor și termenelor de implementare;
 - c) urmărirea explicită prin planul de control și conformare;
 - d) monitorizare activă până la confirmarea controlului adecvat.
- (3) Clasa R2 exprimă o situație care nu trebuie lăsată neschimbată atunci când există măsuri rezonabile de îmbunătățire.

97 – Semnificația clasei R3 – risc ridicat

(1) Clasa R3 – risc ridicat exprimă situațiile în care riscul este important din punct de vedere preventiv și necesită intervenție prioritară.

(2) Pentru această clasă, consecințele metodologice sunt, de regulă:

- a) adoptarea rapidă a măsurilor de prevenire și protecție;
- b) includerea riscului între prioritățile majore de control;
- c) analizarea oportunității limitării, reorganizării ori condiționării activității până la reducerea riscului;
- d) monitorizare intensificată;
- e) reevaluare după implementarea măsurilor.

(3) În cazul riscului ridicat, simpla menținere a măsurilor existente este, în mod obișnuit, insuficientă.

98 – Semnificația clasei R4 – risc critic

(1) Clasa R4 – risc critic exprimă situațiile în care riscul este deosebit de sever, insuficient controlat sau susceptibil de a produce consecințe grave ori foarte grave într-un context operațional nefavorabil.

(2) Pentru această clasă, consecințele metodologice sunt, de regulă:

- a) intervenție urgentă;
- b) adoptarea fără întârziere a măsurilor de control;
- c) analizarea necesității opririi, suspendării, restricționării ori interzicerii activității până la reducerea riscului;
- d) tratarea riscului ca prioritate imediată de management și conformare;
- e) reevaluare imediată după implementarea măsurilor.

(3) Clasa R4 indică o situație care nu poate fi tratată ca acceptabilă în condițiile existente.

99 – Reprezentarea claselor de risc

(1) Clasele de risc prevăzute la 94 pot fi exprimate în documentele SAFEGUARD atât prin denumirea clasei, cât și prin reprezentări grafice, numerice ori cromatice.

(2) În scop de lizibilitate și utilizare practică, metodologia poate utiliza următorul cod orientativ de reprezentare:

- a) R1 – verde;
- b) R2 – galben;
- c) R3 – portocaliu;
- d) R4 – roșu.

(3) Reprezentările grafice și cromatice au rol ilustrativ și de comunicare managerială, fără a înlocui analiza metodologică.

(4) Forma finală a matricelor, tabelelor și legendelor grafice se stabilește în anexele metodologiei și în modelele de documente generate.

100 – Când un risc este considerat acceptabil

(1) În sensul metodologiei SAFEGUARD, un risc poate fi considerat acceptabil atunci când:

- a) se încadrează în clasa R1; sau
- b) se încadrează într-o zonă inferioară a clasei R2, cu condiția existenței unor măsuri adecvate, a unui control stabil și a absenței unor elemente agravante relevante.

(2) Un risc nu poate fi considerat acceptabil dacă:

- a) controlul existent este inexistent sau evident insuficient;
- b) consecința maximă previzibilă este foarte gravă și nu există bariere reale de protecție;
- c) expunerea este intensă, repetitivă ori extinsă;
- d) există neconformități materiale evidente;

e) există obligații legale sau tehnice imperative neîndeplinite.

(3) Acceptabilitatea unui risc se apreciază întotdeauna în raport cu realitatea operațională și cu ierarhia măsurilor de prevenire.

(4) Acceptabilitatea nu înseamnă absența completă a riscului, ci existența unui nivel de control suficient, stabil și monitorizat în raport cu criteriile metodologiei.

101 – Când un risc necesită măsuri planificate

(1) Un risc necesită măsuri planificate atunci când, deși nu impune intervenție imediată, controlul existent este incomplet, insuficient ori perfectibil, iar evaluarea indică necesitatea unor acțiuni de îmbunătățire.

(2) În mod obișnuit, această situație corespunde clasei R2 și, în anumite condiții justificate, zonei inferioare a clasei R3, dacă activitatea poate continua numai temporar sub control strict și cu plan de măsuri accelerat.

(3) Măsurile planificate trebuie introduse în planul de control și conformare, cu termene, responsabilități și modalități de verificare.

(4) Formularea măsurilor planificate trebuie să fie concretă, verificabilă și proporțională cu nivelul de risc.

102 – Când un risc necesită intervenție urgentă

(1) Un risc necesită intervenție urgentă atunci când:

a) se încadrează în clasa R4; sau

b) se încadrează în clasa R3, dar este asociat cu gravitate mare ori foarte mare, control inexistent sau neadecvat, expunere semnificativă ori neconformități materiale evidente.

(2) Intervenția urgentă poate include, după caz:

a) măsuri tehnice imediate;

b) restricționarea accesului;

c) oprirea temporară a unei operațiuni;

d) reorganizarea activității;

e) eliminarea unei practici periculoase;

f) introducerea imediată a unor bariere de control.

(3) Intervenția urgentă se stabilește în raport cu necesitatea reducerii rapide a riscului și cu caracterul intolerabil al situației existente.

(4) În toate cazurile severe, scopul preventiv al metodologiei prevalează asupra oricărei conveniențe formale.

103 – Interpretarea nivelului preliminar prin raportare la expunere și control

(1) Nivelul preliminar de risc rezultat din matricea gravitate-probabilitate se interpretează obligatoriu prin raportare la expunere și la controlul existent.

(2) Dacă expunerea este ridicată sau foarte ridicată, evaluatorul poate menține ori majora nivelul preliminar de risc, chiar dacă matricea de bază indică o clasă inferioară.

(3) Dacă controlul existent este inexistent, neadecvat ori doar parțial, evaluatorul poate menține ori majora nivelul preliminar de risc.

(4) Dacă expunerea este redusă în mod real, iar controlul este adecvat ori consolidat, evaluatorul poate confirma nivelul preliminar rezultat din matrice și, numai în situații justificabile metodologic, poate tempera interpretarea acestuia fără a contrazice realitatea de fapt.

(5) Orice intervenție a evaluatorului asupra rezultatului preliminar trebuie motivată explicit.

(6) Interpretarea prevăzută la prezentul articol nu poate avea ca efect subaprecierea artificială a unei situații severe.

104 – Reguli speciale de interpretare pentru combinațiile severe

- (1) Combinațiile care includ gravitate mare sau foarte mare se interpretează cu prudență metodologică sporită.
- (2) Un risc asociat unei consecințe foarte grave nu poate fi tratat automat ca minor doar pentru că probabilitatea de apariție este redusă.
- (3) Dacă gravitatea este mare sau foarte mare, iar controlul este slab ori expunerea este relevantă, evaluarea va conduce, de regulă, la o clasă de risc ridicat sau critic.
- (4) În toate situațiile severe, evaluatorul are obligația de a privilegia scopul preventiv al metodologiei față de orice conveniență formală.
- (5) În prezența unor efecte cumulative, a unor categorii multiple de persoane expuse ori a unor condiții anormale relevante, interpretarea se va face în sens prudent.

105 – Stabilirea priorității de control

- (1) Prioritatea de control reprezintă rangul metodologic acordat unei situații de risc în vederea planificării și implementării măsurilor.
- (2) Prioritatea de control se stabilește pe baza următoarelor elemente:
 - a) clasa finală de risc;
 - b) gravitatea consecinței maxime previzibile;
 - c) nivelul expunerii;
 - d) starea controlului existent;
 - e) numărul persoanelor expuse;
 - f) urgența reducerii riscului;
 - g) existența obligațiilor legale sau tehnice imperative;
 - h) posibilitatea producerii unor efecte multiple ori cumulative.
- (3) Prioritatea de control nu se confundă cu simpla clasă de risc, ci reprezintă transpunerea practică a rezultatului evaluării în ordinea intervenției.
- (4) Prioritatea de control trebuie să permită alocarea coerentă a măsurilor, termenelor și responsabilităților.

106 – Clasele de prioritate de control

- (1) În metodologia SAFEGUARD, prioritatea de control poate fi exprimată prin următoarele niveluri:
 - a) P0 – menținere și monitorizare;
 - b) P1 – măsuri planificate;
 - c) P2 – măsuri prioritare;
 - d) P3 – intervenție urgentă.
- (2) Nivelul P0 – menținere și monitorizare se aplică, de regulă, riscurilor scăzute aflate sub control.
- (3) Nivelul P1 – măsuri planificate se aplică, de regulă, riscurilor moderate care necesită îmbunătățire.
- (4) Nivelul P2 – măsuri prioritare se aplică, de regulă, riscurilor ridicate.
- (5) Nivelul P3 – intervenție urgentă se aplică, de regulă, riscurilor critice sau riscurilor ridicate asociate unor factori agravanți semnificativi.

107 – Reguli de corelare între clasa de risc și prioritatea de control

- (1) De regulă, clasele de risc și prioritățile de control se corelează astfel:
 - a) R1 corespunde P0;
 - b) R2 corespunde P1;
 - c) R3 corespunde P2;
 - d) R4 corespunde P3.

(2) Evaluatorul poate stabili o prioritate superioară celei obișnuite atunci când există elemente agravante relevante, inclusiv:

- a) persoane multiple expuse;
- b) posibilitatea unui eveniment grav;
- c) neconformități materiale importante;
- d) lipsa unor măsuri obligatorii;
- e) instabilitatea controlului.

(3) Orice abatere de la corelarea uzuală trebuie motivată explicit.

(4) Nu este admisibilă stabilirea unei priorități inferioare celei justificate de realitatea operațională.

108 – Efectele metodologice ale clasei finale de risc

(1) Clasa finală de risc determină, după caz:

- a) necesitatea menținerii măsurilor existente;
- b) necesitatea stabilirii de măsuri noi;
- c) prioritatea de implementare;
- d) intensitatea monitorizării;
- e) necesitatea reevaluării;
- f) modul de prezentare și evidențiere a riscului în documentele SAFEGUARD.

(2) Cu cât clasa de risc este mai ridicată, cu atât măsurile trebuie să fie mai rapide, mai ferme și mai orientate spre controlul la sursă ori prin măsuri colective.

(3) În toate cazurile, rezultatul evaluării trebuie transformat într-o consecință metodologică clară și verificabilă.

109 – Prezentarea comparativă a riscului inițial, a riscului final și a riscului rezidual

(1) Pentru claritatea documentară și managerială, metodologia SAFEGUARD recomandă prezentarea comparativă a riscului inițial, a riscului final și, după caz, a riscului rezidual.

(2) Prezentarea comparativă poate fi realizată prin:

- a) tabele sintetice;
- b) matrice comparative;
- c) coduri de culoare;
- d) diagrame ori alte forme vizuale prevăzute în anexele metodologiei.

(3) Această prezentare are rolul de a evidenția efectul interpretării metodologice și al măsurilor asupra nivelului de risc și de a susține monitorizarea eficienței controlului.

(4) În toate cazurile, diferențele dintre aceste niveluri trebuie să fie inteligibile și justificate.

110 – Regula trasabilității interpretării

(1) Orice nivel de risc stabilit în metodologia SAFEGUARD trebuie să poată fi urmărit logic de la criteriile evaluate până la clasa finală și la prioritatea de control.

(2) Documentele metodologiei trebuie să permită identificarea:

- a) pericolului analizat;
- b) claselor atribuite criteriilor relevante;
- c) rezultatului preliminar al matricei;
- d) eventualei mențineri, majorări sau ajustări;
- e) clasei finale de risc;
- f) priorității de control;

g) măsurilor rezultate.

(3) Trasabilitatea interpretării este obligatorie pentru caracterul auditabil și digitalizabil al metodologiei.

(4) Lipsa trasabilității afectează valabilitatea practică și defensabilitatea concluziei de evaluare.

111 – Finalitatea stabilirii nivelului de risc și a interpretării rezultatelor

(1) Stabilirea nivelului de risc și interpretarea rezultatelor au ca scop transformarea evaluării într-un instrument real de prevenire, decizie și control.

(2) În metodologia SAFEGUARD, nivelul de risc nu reprezintă un scop în sine, ci baza pentru alegerea măsurilor, ordonarea priorităților și reducerea efectivă a expunerii profesionale.

(3) Regulile prevăzute în prezentul capitol constituie baza pentru dezvoltarea ierarhiei măsurilor de prevenire și protecție, astfel cum aceasta va fi detaliată în capitolul următor.

(4) Prin aceste reguli, metodologia urmărește transformarea rezultatului evaluării într-un regim coerent de control, implementare, monitorizare și revizuire.

CAPITOLUL VI

IERARHIA MĂSURILOR DE PREVENIRE ȘI PROTECȚIE

111 – Obiectul prezentului capitol

- (1) Prezentul capitol stabilește regulile metodologice privind alegerea, ordonarea și formularea măsurilor de prevenire și protecție în cadrul metodologiei SAFEGUARD.
- (2) Măsurile de prevenire și protecție se stabilesc în funcție de natura pericolului, nivelul de risc evaluat, condițiile reale de expunere și posibilitățile efective de control.
- (3) În metodologia SAFEGUARD, măsurile nu reprezintă simple recomandări generale, ci instrumente concrete de reducere a riscului, de control al expunerii și de susținere a conformării în domeniul securității și sănătății în muncă.

112 – Regula de aur a metodologiei

- (1) Regula de aur a metodologiei SAFEGUARD este aceea că riscurile profesionale trebuie prevenite și controlate cu prioritate la sursă.
- (2) În aplicarea acestei reguli, evaluatorul și angajatorul trebuie să urmărească mai întâi eliminarea pericolului ori reducerea lui prin măsuri care acționează direct asupra sursei, asupra procesului, asupra echipamentului ori asupra mediului de muncă.
- (3) Nu este conform cu logica metodologiei ca un risc să fie tratat în principal prin măsuri inferioare, atunci când există posibilitatea rezonabilă de control la sursă sau prin măsuri colective.
- (4) Regula de aur exprimă aplicarea practică a principiilor generale de prevenire și constituie fundamentul ierarhiei măsurilor prevăzute în prezentul capitol.

113 – Ordinea obligatorie a măsurilor

- (1) În metodologia SAFEGUARD, măsurile de prevenire și protecție se aleg și se formulează în ordinea eficienței lor preventive.
- (2) Ordinea obligatorie a măsurilor este următoarea:
 - a) eliminarea pericolului;
 - b) substituirea;
 - c) măsuri tehnice;
 - d) măsuri colective;
 - e) măsuri organizatorice;
 - f) măsuri administrative;
 - g) instruirea;
 - h) echipamentul individual de protecție.
- (3) Ordinea prevăzută la alin. (2) are caracter metodologic obligatoriu și trebuie respectată la alegerea soluțiilor de control.
- (4) Măsurile din clasele inferioare nu trebuie utilizate ca substitut comod pentru măsurile superioare care sunt fezabile și necesare.

114 – Principiul priorității măsurilor superioare

- (1) În cadrul SAFEGUARD, măsurile care elimină pericolul ori reduc riscul la sursă au prioritate față de măsurile care se limitează la gestionarea consecințelor sau la transferul responsabilității asupra lucrătorului.
- (2) Cu cât măsura este mai apropiată de sursa pericolului și mai puțin dependentă de comportamentul individual, cu atât aceasta este, în principiu, preferabilă metodologic.
- (3) Măsurile bazate exclusiv pe atenție, disciplină, avertizare sau echipament individual de protecție se apreciază cu prudență atunci când natura riscului impune intervenții tehnice sau colective.

115 – Eliminarea pericolului

- (1) Eliminarea pericolului reprezintă măsura cu cel mai înalt rang în ierarhia controlului și constă în înlăturarea completă a sursei de risc ori a situației periculoase.
- (2) Eliminarea pericolului poate fi realizată, după caz, prin:
 - a) suprimarea unei activități inutile;
 - b) renunțarea la o operațiune periculoasă;
 - c) eliminarea utilizării unui echipament periculos;
 - d) eliminarea unei substanțe, a unui material sau a unui agent periculos;
 - e) eliminarea expunerii prin reproiectarea procesului;
 - f) externalizarea controlată a unei activități, în condițiile legii și fără transfer iluzoriu al riscului.
- (3) Atunci când eliminarea pericolului este posibilă în mod rezonabil, aceasta trebuie preferată oricărei alte categorii de măsuri.
- (4) Neutilizarea acestei opțiuni, atunci când este fezabilă, trebuie justificată explicit.

116 – Substituirea

- (1) Substituirea constă în înlocuirea unei surse de pericol, a unei tehnologii, a unei substanțe, a unui material, a unui echipament sau a unei metode de lucru cu o variantă mai puțin periculoasă.
- (2) Substituirea poate viza, după caz:
 - a) înlocuirea unei substanțe periculoase cu una mai puțin periculoasă;
 - b) înlocuirea unui echipament cu risc crescut cu unul mai sigur;
 - c) înlocuirea unei tehnologii agresive cu una cu risc redus;
 - d) înlocuirea unei metode manuale riscante cu o metodă asistată sau automatizată;
 - e) înlocuirea unei organizări periculoase a muncii cu una mai sigură.
- (3) Substituirea se apreciază nu doar formal, ci și în raport cu noile riscuri pe care le poate introduce.
- (4) O substituie este metodologic acceptabilă numai dacă reduce în mod real riscul total și nu mută pur și simplu problema într-o altă formă.

117 – Măsurile tehnice

- (1) Măsurile tehnice sunt acele măsuri care acționează asupra echipamentului, instalației, procesului, parametrilor de funcționare sau mediului de muncă, în scopul reducerii riscului.
- (2) Măsurile tehnice pot include, după caz:
 - a) apărători, carcase, ecrane și separatoare;
 - b) sisteme de blocare, interblocare și oprire de urgență;
 - c) ventilație locală ori generală;
 - d) automatizare, semiautomatizare ori comandă la distanță;
 - e) limitatoare, senzori, detectoare și sisteme de alarmare;
 - f) izolarea sursei de pericol;

- g) reducerea nivelului de zgomot, vibrații, temperatură, radiații sau alte noxe fizice;
 - h) îmbunătățiri constructive ale echipamentului;
 - i) sisteme tehnice de prevenire a accesului ori de menținere a parametrilor de siguranță.
- (3) Măsurile tehnice se preferă ori de câte ori pot controla eficient riscul, în mod stabil și verificabil.
- (4) În cadrul SAFEGUARD, măsurile tehnice sunt apreciate favorabil deoarece reduc dependența de comportamentul individual.

118 – Măsurile colective

- (1) Măsurile colective sunt acele măsuri de prevenire și protecție care apără simultan mai multe persoane ori întreaga zonă de activitate, fără a depinde predominant de conduita individuală a fiecărui lucrător.
- (2) Pot constitui măsuri colective, după caz:
- a) balustrade, parapete, protecții de margine;
 - b) sisteme de captare și ventilare;
 - c) separarea fizică a zonelor de risc;
 - d) protecții fixe ori mobile cu efect asupra tuturor persoanelor din zonă;
 - e) organizarea sigură a circulațiilor și a fluxurilor;
 - f) sisteme generale de semnalizare, avertizare și control de acces;
 - g) măsuri colective de igienă și de limitare a contaminării;
 - h) sisteme de protecție la incendiu, explozie ori alte evenimente colective.
- (3) Măsurile colective au prioritate față de echipamentul individual de protecție atunci când natura riscului permite utilizarea lor.
- (4) În cazul riscurilor cu potențial de afectare multiplă, măsurile colective au o importanță metodologică deosebită.

119 – Raportul dintre măsurile tehnice și măsurile colective

- (1) În aplicarea metodologiei SAFEGUARD, măsurile tehnice și măsurile colective sunt analizate împreună ori de câte ori acestea pot forma un sistem coerent de control.
- (2) Atunci când pericolul poate fi controlat prin combinația dintre măsuri tehnice și măsuri colective, această soluție este, de regulă, superioară unei abordări bazate exclusiv pe reguli de comportament sau pe echipament individual de protecție.
- (3) Evaluatorul trebuie să identifice dacă riscul poate fi redus mai eficient prin reproiectarea sistemului de muncă decât prin simpla instruire a persoanelor expuse.

120 – Măsurile organizatorice

- (1) Măsurile organizatorice sunt acele măsuri care vizează modul de structurare a activității, repartizarea sarcinilor, succesiunea operațiunilor, coordonarea și regimul de desfășurare a muncii.
- (2) Măsurile organizatorice pot include, după caz:
- a) separarea activităților incompatibile;
 - b) planificarea lucrărilor în condiții mai sigure;
 - c) reducerea duratei de expunere;
 - d) limitarea accesului în anumite zone;
 - e) stabilirea unui regim de autorizare internă pentru activități periculoase;
 - f) introducerea muncii în echipă ori a supravegherii obligatorii;
 - g) organizarea fluxurilor de persoane, materiale și vehicule;
 - h) programarea lucrărilor de întreținere și intervenție în condiții controlate;

i) adaptarea ritmului și succesiunii muncii pentru reducerea expunerii.

(3) Măsurile organizatorice sunt utile și necesare, dar nu trebuie folosite ca substitut exclusiv pentru măsurile tehnice ori colective atunci când acestea sunt posibile.

(4) Eficiența măsurilor organizatorice depinde de claritatea lor, de aplicarea lor efectivă și de integrarea lor în funcționarea reală a activității.

121 – Măsurile administrative

(1) Măsurile administrative sunt acele măsuri care susțin controlul riscului prin reguli, documente, proceduri, autorizări, evidențe, verificări, instrucțiuni și mecanisme interne de disciplină și control.

(2) Măsurile administrative pot include, după caz:

- a) proceduri scrise de lucru;
- b) instrucțiuni proprii de securitate și sănătate în muncă;
- c) permise interne de lucru pentru operațiuni periculoase;
- d) planuri de intervenție și de urgență;
- e) sisteme de raportare a incidentelor și aproape-accidentelor;
- f) verificări periodice documentate;
- g) evidențe de control, revizie și mentenanță;
- h) reguli de acces și de autorizare;
- i) semnalizare documentară și trasabilitate internă.

(3) Măsurile administrative au un rol important în stabilizarea și susținerea controlului, dar nu pot compensa, prin ele însele, absența unor măsuri tehnice ori colective necesare.

(4) În cadrul SAFEGUARD, simpla existență a unei proceduri nu este suficientă dacă aceasta nu este cunoscută, aplicată și verificabilă.

122 – Instruirea

(1) Instruirea reprezintă măsura prin care persoanele expuse sunt informate, formate și pregătite pentru a înțelege pericolele, pentru a respecta regulile de lucru și pentru a utiliza în mod corect mijloacele de prevenire și protecție.

(2) Instruirea poate viza, după caz:

- a) riscurile specifice activității;
- b) modul corect de desfășurare a operațiunilor;
- c) utilizarea echipamentelor;
- d) utilizarea măsurilor colective și tehnice de protecție;
- e) utilizarea echipamentului individual de protecție;
- f) conduita în situații anormale ori de urgență;
- g) obligațiile și limitele comportamentului individual în raport cu riscul.

(3) Instruirea este obligatorie și necesară, însă, în logica SAFEGUARD, ea nu constituie măsura principală atunci când riscul poate fi controlat mai eficient la sursă ori prin măsuri colective.

(4) Instruirea trebuie să fie relevantă pentru activitatea reală și nu poate fi tratată ca o simplă formalitate documentară.

123 – Echipamentul individual de protecție

(1) Echipamentul individual de protecție, denumit în continuare EIP, reprezintă ultima treaptă a ierarhiei măsurilor și se utilizează pentru protecția individuală a persoanei împotriva unor riscuri care nu au putut fi eliminate ori controlate suficient prin măsuri superioare.

(2) EIP poate include, după caz, protecție pentru:

- a) cap;
- b) ochi și față;
- c) auz;
- d) căi respiratorii;
- e) mâini și brațe;
- f) picioare;
- g) corp;
- h) protecție împotriva căderii de la înălțime;
- i) alte zone sau funcții expuse.

(3) EIP are rol important, dar eficiența sa depinde de alegerea corectă, compatibilitatea cu riscul, starea tehnică, purtarea efectivă, utilizarea corectă și întreținerea adecvată.

(4) În metodologia SAFEGUARD, EIP nu poate fi tratat ca soluție principală atunci când riscul poate fi redus la sursă sau prin măsuri colective.

124 – Situațiile în care EIP are caracter complementar

(1) EIP are caracter complementar ori de ultimă barieră în toate situațiile în care:

- a) pericolul nu poate fi eliminat complet;
- b) substituirea nu este suficientă ori nu este posibilă;
- c) măsurile tehnice și colective reduc, dar nu elimină complet riscul;
- d) activitatea presupune expuneri reziduale inevitabile;
- e) există activități ocazionale, de intervenție, de urgență ori de întreținere, în care riscul rezidual rămâne semnificativ.

(2) În astfel de situații, EIP nu înlocuiește măsurile superioare, ci completează sistemul de control.

(3) Orice formulare a planului de măsuri trebuie să evidențieze dacă EIP este măsură principală doar pentru că alte măsuri nu sunt fezabile sau dacă este utilizat nejustificat ca soluție comodă.

125 – Situațiile în care EIP nu este suficient

(1) EIP nu este considerat suficient, în sensul metodologiei SAFEGUARD, atunci când:

- a) riscul poate fi controlat mai eficient prin eliminare, substituie, măsuri tehnice ori colective;
- b) pericolul este de natură să producă efecte grave prin simpla expunere ori prin eșecul echipamentului;
- c) utilizarea corectă a EIP depinde excesiv de atenția permanentă a persoanei;
- d) condițiile reale de muncă fac dificilă purtarea constantă și corectă a EIP;
- e) există mai multe persoane expuse simultan, iar riscul are caracter colectiv;
- f) natura activității impune control la sursă ori bariere tehnice obligatorii.

(2) În aceste situații, evaluatorul trebuie să propună măsuri superioare în ierarhia prevenirii, chiar dacă menține și utilizarea EIP ca barieră complementară.

126 – Alegerea măsurilor potrivite pentru fiecare risc

(1) Alegerea măsurilor de prevenire și protecție se realizează individual pentru fiecare risc evaluat, în raport cu natura pericolului, nivelul de risc, expunerea, consecința posibilă și starea controlului existent.

(2) În alegerea măsurilor, evaluatorul va urmări, în principal:

- a) eficiența reală a măsurii;
- b) poziția măsurii în ierarhia controlului;
- c) fezabilitatea tehnică și organizațională;

- d) capacitatea măsurii de a reduce riscul în mod stabil;
- e) caracterul verificabil al măsurii;
- f) compatibilitatea măsurii cu activitatea reală;
- g) evitarea introducerii unor riscuri noi ori transferate.

(3) Pentru fiecare risc, măsurile trebuie alese astfel încât să răspundă direct cauzelor relevante ale riscului și să nu rămână la nivelul unor formulări generale fără efect practic.

127 – Regula adecvării măsurii la natura riscului

(1) Măsura propusă trebuie să fie adecvată naturii concrete a pericolului și mecanismului prin care se produce riscul.

(2) Nu este suficient ca o măsură să fie utilă în mod generic; ea trebuie să fie potrivită exact pentru acel tip de expunere și pentru acea formă de manifestare a pericolului.

(3) În toate cazurile, evaluatorul trebuie să poată explica de ce măsura aleasă este aptă să reducă probabilitatea, expunerea ori consecința în situația analizată.

128 – Regula proporționalității măsurilor

(1) Măsurile de prevenire și protecție trebuie să fie proporționale cu nivelul de risc și cu gravitatea consecinței maxime previzibile.

(2) Cu cât riscul este mai ridicat ori consecința posibilă este mai gravă, cu atât măsurile trebuie să fie mai ferme, mai rapide și mai apropiate de sursa pericolului.

(3) Riscurile ridicate și critice impun, de regulă, măsuri tehnice, colective ori de reorganizare profundă a activității, iar nu doar măsuri de instruire sau de disciplină individuală.

129 – Măsuri unice și pachete de măsuri

(1) În metodologia SAFEGUARD, controlul adecvat al riscului poate necesita fie o măsură singulară suficientă, fie un pachet coerent de măsuri complementare.

(2) Atunci când o singură măsură nu este suficientă, evaluatorul va formula un set de măsuri compatibile, ordonate și corelate între ele.

(3) Pachetul de măsuri trebuie să respecte ierarhia prevenirii și să indice clar care sunt măsurile principale și care sunt măsurile complementare.

(4) Măsurile complementare nu trebuie confundate cu măsurile principale de control.

130 – Situațiile în care se impune combinarea măsurilor

(1) Combinarea măsurilor este necesară, în special, atunci când:

- a) riscul are mai multe cauze convergente;
- b) există expuneri multiple ori variabile;
- c) controlul adecvat nu poate fi obținut printr-o singură intervenție;
- d) consecința posibilă este gravă ori foarte gravă;
- e) activitatea include condiții normale, anormale și de urgență;
- f) există mai multe categorii de persoane expuse.

(2) În aceste situații, evaluatorul va urmări construirea unui sistem de control stratificat, coerent și verificabil.

131 – Măsuri provizorii și măsuri definitive

(1) În situațiile în care controlul imediat al riscului nu poate fi realizat din prima prin măsura definitivă optimă, metodologia permite stabilirea unor măsuri provizorii, cu condiția ca acestea să reducă în mod real riscul până la implementarea soluției finale.

(2) Măsurile provizorii trebuie:

- a) să fie clar delimitate în timp;
- b) să aibă responsabil și termen;
- c) să nu fie prezentate ca soluții definitive;
- d) să nu perpetueze o stare de risc intolerabilă.

(3) Pentru riscurile ridicate și critice, măsurile provizorii nu exonerează obligația de a identifica și implementa cât mai rapid soluția superioară adecvată.

132 – Regula verificabilității măsurilor

(1) Orice măsură de prevenire și protecție formulată în cadrul SAFEGUARD trebuie să fie verificabilă.

(2) O măsură este verificabilă atunci când se poate constata, în mod rezonabil:

- a) dacă a fost implementată;
- b) dacă este funcțională;
- c) dacă este aplicată efectiv;
- d) dacă produce efectul preventiv urmărit.

(3) Formulările vagi, de tipul „se va avea în vedere”, „se recomandă atenție sporită” ori alte expresii similare, sunt insuficiente dacă nu pot fi transformate în cerințe concrete și controlabile.

133 – Regula clarității măsurilor

(1) Măsurile formulate în documentele SAFEGUARD trebuie să fie clare, concrete și orientate spre acțiune.

(2) Pentru fiecare măsură relevantă trebuie să poată fi identificat, după caz:

- a) ce se face;
- b) asupra cărui pericol ori asupra cărei expuneri acționează;
- c) cine răspunde;
- d) în ce termen;
- e) cum se verifică.

(3) Claritatea măsurilor este o condiție esențială pentru utilitatea practică, auditabilitatea și digitalizarea metodologiei.

134 – Raportul dintre măsuri și riscul rezidual

(1) Alegerea și formularea măsurilor trebuie să permită explicarea modului în care riscul inițial este redus și a nivelului de risc rezidual rămas după implementare.

(2) Dacă riscul rezidual rămâne semnificativ, evaluatorul trebuie să evidențieze explicit acest fapt și să precizeze:

- a) limitele controlului;
- b) măsurile suplimentare necesare, dacă există;
- c) regimul de monitorizare impus;
- d) eventualele restricții operaționale care trebuie menținute.

(3) Nicio măsură nu trebuie prezentată ca soluție completă dacă, în realitate, aceasta lasă un risc rezidual relevant neadresat.

135 – Raportul dintre măsuri și obligațiile legale

(1) Alegerea măsurilor în metodologia SAFEGUARD trebuie să fie compatibilă cu obligațiile legale aplicabile în materia securității și sănătății în muncă.

(2) În toate cazurile în care există cerințe legale ori tehnice imperative privind un anumit tip de protecție, acestea

trebuie respectate ca nivel minim obligatoriu.

(3) Metodologia permite depășirea nivelului minim legal atunci când activitatea reală, severitatea riscului ori bunele practici profesionale justifică măsuri suplimentare.

136 – Finalitatea ierarhiei măsurilor de prevenire și protecție

(1) Ierarhia măsurilor de prevenire și protecție are ca finalitate orientarea evaluării spre controlul efectiv al riscului, nu spre formalism documentar.

(2) Prin aplicarea ierarhiei prevăzute în prezentul capitol, metodologia SAFEGUARD urmărește:

- a) reducerea riscurilor la sursă;
- b) alegerea măsurilor cu cea mai mare eficiență preventivă;
- c) evitarea supraevaluării rolului măsurilor inferioare în ierarhie;
- d) formularea unor planuri de control coerente, verificabile și proporționale;
- e) susținerea unei preveniri reale, auditabile și digitalizabile.

(3) Regulile prevăzute în prezentul capitol constituie baza pentru documentele și instrumentele metodologiei SAFEGUARD, precum și pentru aplicarea sa în diferite categorii de riscuri și activități.

CAPITOLUL VII

DOCUMENTELE ȘI INSTRUMENTELE METODOLOGIEI SAFEGUARD

137 – Obiectul prezentului capitol

- (1) Prezentul capitol stabilește pachetul documentar propriu al metodologiei SAFEGUARD și definește principalele instrumente utilizate pentru aplicarea, documentarea, monitorizarea și susținerea evaluării riscurilor profesionale.
- (2) Documentele și instrumentele metodologiei SAFEGUARD au rolul de a transforma analiza metodologică într-un sistem coerent, trasabil, auditabil și utilizabil atât în format clasic, cât și în format digital.
- (3) Pachetul documentar SAFEGUARD este conceput astfel încât să susțină simultan:
- a) analiza managerială a activității și a riscurilor;
 - b) formularea măsurilor de prevenire și protecție;
 - c) monitorizarea implementării măsurilor;
 - d) revizuirea evaluării;
 - e) generarea documentelor necesare pentru conformare în România.

138 – Componenta pachetului documentar SAFEGUARD

- (1) Pachetul documentar propriu ARES al metodologiei SAFEGUARD cuprinde, în principal, următoarele documente și instrumente:
- a) Fișa SAFEGUARD de profil al activității;
 - b) Harta SAFEGUARD a pericolelor;
 - c) Fișa SAFEGUARD de evaluare a riscurilor profesionale;
 - d) Fișa SAFEGUARD de control existent;
 - e) Fișa SAFEGUARD de risc rezidual;
 - f) Planul SAFEGUARD de control și conformare;
 - g) Registrul SAFEGUARD de monitorizare și revizuire;
 - h) documentele generate pentru conformare românească.
- (2) Aceste documente pot fi utilizate individual sau integrat, în funcție de complexitatea activității analizate și de forma de implementare a metodologiei.
- (3) În format digital, documentele prevăzute la alin. (1) pot funcționa ca module, formulare, tabele, fișe, biblioteci ori fluxuri de date corelate între ele.

139 – Caracterul unitar al pachetului documentar

- (1) Documentele și instrumentele SAFEGUARD formează un sistem unitar și interdependent.
- (2) Fiecare document are un rol propriu, dar își dobândește semnificația completă numai prin raportare la celelalte documente din pachet.
- (3) În metodologia SAFEGUARD, documentele nu trebuie tratate ca piese izolate, ci ca expresii succesive și corelate ale aceleiași logici de evaluare, control și monitorizare.
- (4) Pachetul documentar trebuie să permită urmărirea continuă a relației dintre activitatea reală, pericole, expunere, control, risc, măsuri și revizuire.

140 – Fișa SAFEGUARD de profil al activității

- (1) Fișa SAFEGUARD de profil al activității este documentul de bază prin care se descrie unitatea de analiză și se fixează cadrul concret al evaluării.
- (2) Această fișă are rolul de a reda într-o formă sintetică și structurată activitatea reală analizată, persoanele implicate, mediul de lucru, mijloacele utilizate și elementele relevante pentru evaluarea riscurilor.
- (3) Fișa SAFEGUARD de profil al activității constituie punctul de plecare al întregului demers metodologic și trebuie întocmită înaintea identificării sistematice a pericolelor și a evaluării propriu-zise.
- (4) În format digital, această fișă poate constitui nucleul de identificare a unității de analiză și baza de precompletare a documentelor ulterioare.

141 – Conținutul Fișei SAFEGUARD de profil al activității

- (1) Fișa SAFEGUARD de profil al activității poate cuprinde, după caz:
 - a) datele de identificare ale angajatorului sau beneficiarului;
 - b) denumirea unității de analiză;
 - c) descrierea activității reale;
 - d) sarcinile și operațiunile principale;
 - e) echipamentele, uneltele, instalațiile și mijloacele utilizate;
 - f) substanțele, materialele și agenții implicați;
 - g) mediul de lucru și condițiile operaționale;
 - h) categoriile de persoane implicate ori expuse;
 - i) documentele analizate;
 - j) observațiile de teren relevante;
 - k) particularități organizaționale, temporale sau spațiale ale activității;
 - l) alte elemente necesare înțelegerii stării reale.
- (2) Conținutul fișei trebuie să fie suficient pentru a susține etapele următoare ale metodologiei.
- (3) Fișa poate fi adaptată complexității activității, fără a pierde claritatea și funcția sa metodologică.

142 – Harta SAFEGUARD a pericolelor

- (1) Harta SAFEGUARD a pericolelor este documentul prin care se identifică, se organizează și se reprezintă structurat pericolele și factorii de risc aferenți unității de analiză.
- (2) Harta are rolul de a transforma observațiile dispersate privind pericolele într-o imagine coerentă și completă a surselor de risc.
- (3) Harta SAFEGUARD a pericolelor poate fi realizată în formă tabelară, listată, matricială, grafică sau digitală, în funcție de natura activității și de instrumentul utilizat.
- (4) În toate cazurile, documentul trebuie să permită identificarea clară a fiecărui pericol relevant și a formei sale concrete de manifestare.

143 – Conținutul Hărții SAFEGUARD a pericolelor

- (1) Harta SAFEGUARD a pericolelor poate cuprinde, după caz:
 - a) categoria de risc;
 - b) descrierea pericolului sau a factorului de risc;
 - c) forma concretă de manifestare;
 - d) zona, operațiunea sau activitatea afectată;
 - e) persoanele ori categoriile de persoane expuse;
 - f) sursa ori contextul operațional al pericolului;

g) observații privind frecvența, repetitivitatea sau condițiile speciale de apariție;

h) trimiterea la evaluarea detaliată ulterioară.

(2) Harta pericolelor trebuie să permită atât analiza punctuală, cât și o vedere de ansamblu asupra profilului de risc al activității.

(3) În format digital, harta poate fi susținută de biblioteci de pericole, filtre pe categorii, coduri de clasificare și legături către măsuri tipizate.

144 – Fișa SAFEGUARD de evaluare a riscurilor profesionale

(1) Fișa SAFEGUARD de evaluare a riscurilor profesionale este documentul central al metodologiei și exprimă rezultatul evaluării pentru fiecare pericol sau factor de risc relevant.

(2) Această fișă are rolul de a corela pericolul identificat cu expunerea, controlul existent, nivelul de risc și măsurile necesare.

(3) Fișa de evaluare reprezintă principalul instrument de lucru pentru determinarea riscului inițial și pentru fundamentarea planului de măsuri.

(4) În cadrul metodologiei, fișa trebuie să permită atât analiza individuală a fiecărui risc, cât și agregarea rezultatelor la nivel de activitate, loc de muncă, compartiment sau organizație.

145 – Conținutul Fișei SAFEGUARD de evaluare a riscurilor profesionale

(1) Fișa SAFEGUARD de evaluare a riscurilor profesionale poate cuprinde, după caz:

- a) identificarea unității de analiză;
- b) pericolul ori factorul de risc;
- c) forma concretă de manifestare;
- d) persoanele expuse;
- e) consecința maximă previzibilă;
- f) clasa de probabilitate;
- g) clasa de gravitate;
- h) clasa de expunere;
- i) clasa de control existent;
- j) rezultatul preliminar al evaluării;
- k) nivelul final de risc;
- l) justificarea sintetică a încadrării;
- m) măsurile existente;
- n) măsurile propuse;
- o) prioritatea de control;
- p) observații suplimentare.

(2) Fișa poate include și indicatori privind riscul inițial, riscul rezidual estimat sau confirmat și regimul de monitorizare.

(3) Structura exactă a fișei se poate adapta formei de implementare, cu condiția păstrării trasabilității metodologice.

146 – Fișa SAFEGUARD de control existent

(1) Fișa SAFEGUARD de control existent este documentul prin care se inventariază, se descriu și se apreciază măsurile de prevenire și protecție deja existente la momentul evaluării.

(2) Scopul acestei fișe este de a separa clar controlul real existent de măsurile doar propuse, planificate ori presupuse.

(3) Fișa are rolul de a susține evaluarea riscului inițial și de a permite examinarea critică a eficienței, limitelor și verificabilității controalelor existente.

(4) În format digital, fișa poate funcționa ca instrument de legătură între pericole, controale și evaluarea riscului.

147 – Conținutul Fișei SAFEGUARD de control existent

(1) Fișa SAFEGUARD de control existent poate cuprinde, după caz:

- a) identificarea pericolului sau a riscului analizat;
- b) măsurile de prevenire și protecție deja implementate;
- c) tipul măsurii în raport cu ierarhia controlului;
- d) starea de funcționare a măsurii;
- e) caracterul verificabil al măsurii;
- f) gradul de aplicare în practică;
- g) limitele, lacunele sau neconformitățile măsurii;
- h) aprecierea sintetică a nivelului de control existent;
- i) observații privind necesitatea consolidării ori completării controlului.

(2) Fișa poate fi utilizată independent sau ca secțiune specializată în cadrul fișei de evaluare.

(3) În activitățile complexe, fișa de control existent poate avea un rol esențial în justificarea clasificării riscului și a priorității măsurilor.

148 – Fișa SAFEGUARD de risc rezidual

(1) Fișa SAFEGUARD de risc rezidual este documentul prin care se evidențiază nivelul de risc rămas după implementarea, confirmarea ori verificarea măsurilor de control.

(2) Scopul acestei fișe este de a documenta efectul măsurilor asupra reducerii riscului și de a delimita clar situația inițială de situația rezultată după intervenție.

(3) Fișa de risc rezidual are funcție managerială, de monitorizare și de demonstrare a eficienței măsurilor.

(4) În metodologia SAFEGUARD, riscul rezidual trebuie întotdeauna legat logic de măsurile care îl justifică.

149 – Conținutul Fișei SAFEGUARD de risc rezidual

(1) Fișa SAFEGUARD de risc rezidual poate cuprinde, după caz:

- a) identificarea riscului inițial;
- b) clasa de risc inițial;
- c) măsurile implementate ori confirmate;
- d) descrierea modului în care acestea influențează probabilitatea, expunerea, gravitatea sau controlul;
- e) noua apreciere metodologică a riscului;
- f) clasa de risc rezidual;
- g) limitele controlului rămas;
- h) măsurile suplimentare necesare, dacă este cazul;
- i) regimul de monitorizare asociat riscului rezidual.

(2) Dacă măsurile nu sunt încă implementate, documentul poate reflecta numai un risc rezidual estimat, marcat expres ca atare.

(3) Fișa de risc rezidual este recomandată în special pentru activități complexe, pentru riscuri ridicate ori critice și pentru situații în care se urmărește în mod explicit demonstrarea reducerii riscului.

150 – Planul SAFEGUARD de control și conformare

(1) Planul SAFEGUARD de control și conformare este documentul prin care rezultatele evaluării sunt transformate în acțiuni concrete de prevenire, protecție, implementare și urmărire.

(2) Acest plan are rolul de a operaționaliza măsurile rezultate din evaluare și de a asigura trecerea de la constatare la control efectiv.

(3) Planul de control și conformare reprezintă documentul de legătură dintre evaluarea riscurilor și managementul practic al măsurilor.

(4) În format digital, planul poate funcționa ca modul de task management, calendar de implementare, instrument de responsabilizare și bază de verificare.

151 – Conținutul Planului SAFEGUARD de control și conformare

(1) Planul SAFEGUARD de control și conformare poate cuprinde, după caz:

- a) identificarea riscului ori a pericolului;
- b) nivelul de risc și prioritatea de control;
- c) măsura propusă;
- d) tipul măsurii în ierarhia prevenirii;
- e) obiectivul măsurii;
- f) responsabilul de implementare;
- g) termenul de realizare;
- h) resursele sau condițiile necesare;
- i) stadiul implementării;
- j) modul de verificare;
- k) observații privind limitele, dependențele sau condițiile speciale de aplicare.

(2) Planul trebuie să fie suficient de clar pentru a permite urmărirea efectivă a măsurilor.

(3) Măsurile incluse în plan trebuie să fie verificabile, proporționale și adecvate naturii riscului.

152 – Registrul SAFEGUARD de monitorizare și revizuire

(1) Registrul SAFEGUARD de monitorizare și revizuire este instrumentul prin care se urmăresc implementarea măsurilor, eficiența lor, apariția schimbărilor relevante și necesitatea actualizării evaluării.

(2) Registrul are rolul de a menține caracterul viu al metodologiei și de a susține trasabilitatea în timp a controlului riscurilor.

(3) Prin acest registru se documentează evoluția măsurilor, evenimentele relevante și momentele în care evaluarea trebuie revizuită.

(4) În format digital, registrul poate funcționa ca jurnal de monitorizare, flux de audit intern, sistem de alerte și istoric al modificărilor.

153 – Conținutul Registrului SAFEGUARD de monitorizare și revizuire

(1) Registrul SAFEGUARD de monitorizare și revizuire poate cuprinde, după caz:

- a) măsura urmărită;
- b) riscul sau pericolul asociat;
- c) responsabilul;
- d) termenul de verificare;
- e) stadiul implementării;
- f) observațiile rezultate din verificare;
- g) neconformități ori întârzieri constatate;
- h) incidente, aproape-accidente ori schimbări relevante;
- i) necesitatea revizuirii evaluării;
- j) data și motivul revizuirii;

k) concluzii privind eficiența controlului.

(2) Registrul trebuie să permită identificarea rapidă a riscurilor insuficient controlate și a măsurilor neimplementate.

(3) Acest document are importanță deosebită pentru monitorizarea continuă și pentru defensabilitatea metodologiei în timp.

154 – Documentele generate pentru conformare românească

(1) Pe baza documentelor și instrumentelor proprii ARES, metodologia SAFEGUARD trebuie să poată genera documente compatibile cu cerințele de conformare din România.

(2) Aceste documente generate nu înlocuiesc logica metodologică ARES, ci o traduc într-o formă compatibilă cu terminologia și uzanțele documentare recunoscute la nivel național.

(3) Documentele generate pentru conformare românească pot include, după caz:

a) fișe de evaluare a riscurilor în terminologia utilizată în practică;

b) planuri de prevenire și protecție;

c) liste ori fișe ale factorilor de risc pentru medicina muncii;

d) baze pentru instrucțiuni proprii;

e) baze pentru tematici și materiale de instruire;

f) centralizatoare de riscuri;

g) rapoarte sintetice utile pentru control intern ori pentru relația cu autoritățile competente.

(4) Documentele prevăzute la alin. (3) trebuie să fie trasabile către documentele-sursă ale metodologiei SAFEGUARD.

155 – Principiul dublei expresii documentare

(1) În metodologia SAFEGUARD, aceeași realitate evaluată trebuie să poată fi exprimată în două registre documentare:

a) registrul metodologic ARES;

b) registrul de conformare românească.

(2) Registrul metodologic ARES este orientat spre analiză, structură, control, monitorizare și management.

(3) Registrul de conformare românească este orientat spre compatibilitate terminologică și documentară cu practica națională în domeniul securității și sănătății în muncă.

(4) Trecerea de la un registru la altul trebuie să se realizeze fără pierderea sensului evaluării și fără deformarea realității constatate.

156 – Legătura dintre documente și instrumente

(1) Documentele și instrumentele metodologiei SAFEGUARD se leagă între ele într-o succesiune logică și funcțională.

(2) Fișa de profil al activității fundamentează Harta pericolelor.

(3) Harta pericolelor fundamentează Fișa de evaluare a riscurilor profesionale.

(4) Fișa de control existent susține aprecierea riscului inițial și justifică nivelul de control reținut în evaluare.

(5) Fișa de evaluare fundamentează Planul de control și conformare.

(6) Planul de control și conformare, după implementare și verificare, fundamentează Fișa de risc rezidual.

(7) Registrul de monitorizare și revizuire urmărește în timp implementarea măsurilor, eficiența lor și necesitatea actualizării evaluării.

(8) Documentele generate pentru conformare românească se extrag, se traduc și se sintetizează pe baza acestor documente-sursă.

157 – Regula trasabilității documentare

(1) În metodologia SAFEGUARD, fiecare concluzie relevantă trebuie să poată fi urmărită documentar de la activitatea analizată până la măsura stabilită și la revizuirea ulterioară.

(2) Trasabilitatea documentară presupune posibilitatea de a identifica, în mod rezonabil:

- a) de unde provine informația privind activitatea;
- b) ce pericole au fost identificate;
- c) cum a fost evaluat riscul;
- d) ce controale existau;
- e) ce măsuri au fost propuse;
- f) ce măsuri au fost implementate;
- g) ce risc rezidual a rămas;
- h) ce monitorizare și ce revizuire au fost efectuate.

(3) Lipsa trasabilității afectează caracterul auditabil, defensabil și digitalizabil al metodologiei.

158 – Regula adaptabilității documentare

(1) Pachetul documentar SAFEGUARD poate fi adaptat ca nivel de detaliu, structură și formă grafică în funcție de complexitatea activității, de dimensiunea organizației și de instrumentul utilizat.

(2) Adaptarea documentelor nu poate conduce la suprimarea elementelor metodologice esențiale, respectiv activitate, pericol, expunere, control, risc, măsură și monitorizare.

(3) În organizațiile cu activități simple, anumite documente pot fi integrate în formulare consolidate, cu condiția păstrării logicii metodologice.

(4) În organizațiile sau activitățile complexe, documentele pot fi dezvoltate separat, aprofundat și interconectat.

159 – Regula compatibilității digitale

(1) Toate documentele și instrumentele metodologiei SAFEGUARD trebuie să fie compatibile cu o implementare digitală, inclusiv prin aplicații informatice dedicate.

(2) În acest scop, documentele pot fi transpuse în:

- a) câmpuri de date;
- b) formulare structurate;
- c) biblioteci de pericole și măsuri;
- d) reguli de clasificare;
- e) fluxuri de aprobare și monitorizare;
- f) generatoare automate de documente;
- g) dashboard-uri și rapoarte manageriale.

(3) Compatibilitatea digitală nu schimbă natura metodologiei, ci îi susține aplicarea coerentă, trasabilitatea și scalabilitatea.

160 – Regula coerenței între documentele-sursă și documentele generate

(1) Documentele generate pentru conformare, raportare sau comunicare trebuie să fie coerente cu documentele-sursă ale metodologiei SAFEGUARD.

(2) Nu este permisă generarea unor documente finale care contrazic evaluarea reală, minimizează artificial riscurile ori omit măsurile necesare.

(3) Orice sinteză, centralizare sau conversie documentară trebuie să păstreze fidelitatea față de datele, observațiile și concluziile de bază.

161 – Finalitatea documentelor și instrumentelor SAFEGUARD

(1) Documentele și instrumentele prevăzute în prezentul capitol au ca finalitate organizarea metodologică a evaluării riscurilor profesionale într-un sistem coerent de cunoaștere, control, conformare și îmbunătățire continuă.

(2) Prin utilizarea acestui pachet documentar, metodologia SAFEGUARD urmărește:

- a) descrierea fidelă a activității reale;
- b) identificarea structurată a pericolelor;
- c) evaluarea argumentată a riscurilor;
- d) diferențierea clară dintre controlul existent și măsurile necesare;
- e) planificarea și urmărirea măsurilor;
- f) documentarea riscului rezidual;
- g) susținerea conformării documentare în România;
- h) integrarea metodologiei într-un sistem digital și auditabil.

(3) Prezentul capitol constituie baza pentru regulile speciale de documentare și conformare în România, precum și pentru aplicarea metodologiei SAFEGUARD în diferite categorii de riscuri și activități.

CAPITOLUL VIII

REGULI SPECIALE DE DOCUMENTARE ȘI CONFORMARE ÎN ROMÂNIA

162 – Obiectul prezentului capitol

- (1) Prezentul capitol stabilește regulile speciale prin care metodologia SAFEGUARD este transpusă în documente compatibile cu cerințele de conformare aplicabile în România în domeniul securității și sănătății în muncă.
- (2) Scopul acestor reguli este de a asigura că rezultatele metodologice ARES pot fi exprimate într-o formă clară, recognoscibilă profesional, inteligibilă și utilizabilă în practica națională, fără pierderea logicii proprii a metodologiei.
- (3) În aplicarea prezentului capitol, metodologia SAFEGUARD rămâne o metodologie proprie ARES, iar documentele generate în baza acesteia trebuie să fie compatibile cu obligația angajatorului de a evalua riscurile pentru securitatea și sănătatea lucrătorilor și de a integra măsurile de prevenire și protecție în activitatea unității. Legea nr. 319/2006 prevede expres evaluarea riscurilor și integrarea măsurilor în ansamblul activităților unității.
- (4) Prezentul capitol nu transformă metodologia SAFEGUARD într-o formă oficială unică de documentare la nivel național, ci stabilește modul în care aceasta poate genera ieșiri compatibile cu cerințele de evaluare, prevenire, instruire, monitorizare și cooperare profesională aplicabile în România.

163 – Principiul mapării metodologiei pe cerințele românești

- (1) Metodologia SAFEGUARD se mapează pe cerințele românești printr-un mecanism de corespondență între:
- a) structura metodologică ARES;
 - b) terminologia utilizată în practica de securitate și sănătate în muncă din România;
 - c) documentele finale cerute ori utilizate în mod curent pentru conformare internă și pentru relația cu autoritățile competente.
- (2) Maparea nu are rolul de a abandona identitatea metodologică ARES, ci de a face rezultatul acesteia compatibil documentar cu cerințele de evaluare, prevenire, protecție, instruire și cooperare cu actorii relevanți din domeniul SSM.
- (3) În această logică, documentele-sursă SAFEGUARD reprezintă nivelul analitic și managerial, iar documentele generate pentru conformare reprezintă nivelul de expresie documentară orientat spre practica națională.
- (4) Maparea trebuie realizată fără alterarea realității evaluate și fără diminuarea artificială a riscurilor identificate.

164 – Nivelurile de expresie documentară

- (1) În aplicarea metodologiei SAFEGUARD în România se utilizează două niveluri de expresie documentară:
- a) nivelul metodologic ARES;
 - b) nivelul de conformare românească.
- (2) Nivelul metodologic ARES utilizează concepte precum profil de activitate, hartă a pericolelor, profil de expunere, control existent, risc inițial, risc final, risc rezidual, plan de control și conformare și registru de monitorizare.
- (3) Nivelul de conformare românească utilizează, după caz, termeni precum factor de risc, formă concretă de manifestare, consecință maximă previzibilă, nivel ori clasă de risc, măsuri de prevenire și protecție, persoane

expuse, plan de prevenire și protecție, instrucțiuni proprii, tematici de instruire și fișă a factorilor de risc profesional.

(4) Trecerea de la primul nivel la al doilea trebuie să se facă fără pierderea sensului evaluării și fără simplificarea excesivă a conținutului preventiv.

(5) Diferența dintre cele două niveluri este una de limbaj și funcție documentară, nu de adevăr factual ori de exigență preventivă.

165 – Termenii minimi ai output-ului final

(1) În documentele finale destinate conformării în România, metodologia SAFEGUARD trebuie să poată genera, după caz, cel puțin următorii termeni și următoarele câmpuri de exprimare:

- a) loc de muncă, post, activitate sau unitate de analiză;
- b) factor de risc;
- c) formă concretă de manifestare;
- d) persoane expuse;
- e) consecință maximă previzibilă;
- f) nivel ori clasă de risc;
- g) măsuri de prevenire și protecție;
- h) responsabil și termen, atunci când este vorba despre planul de măsuri;
- i) observații privind controlul existent, dacă sunt relevante;
- j) elemente utile pentru supravegherea sănătății lucrătorilor, în limitele competențelor ne-medicale ale metodologiei.

(2) Acești termeni nu exclud folosirea paralelă a terminologiei ARES, ci reprezintă vocabularul minim necesar pentru lizibilitate și compatibilitate documentară națională.

(3) Output-ul final trebuie să fie inteligibil pentru angajator, pentru lucrătorii desemnați, pentru serviciile interne ori externe de prevenire și protecție și, după caz, pentru medicul de medicina muncii. Legea nr. 319/2006 reglementează explicit rolul lucrătorilor desemnați și al serviciilor externe, iar angajatorul rămâne responsabil pentru obligațiile sale legale.

166 – Corespondența dintre termenii ARES și termenii utilizați în România

(1) În aplicarea metodologiei SAFEGUARD, corespondența minimă dintre cei doi registri de exprimare este următoarea:

- a) profil de activitate – corespondent orientativ: descrierea activității, a locului de muncă, a procesului și a condițiilor de muncă;
- b) hartă a pericolelor – corespondent orientativ: listă structurată a factorilor de risc și a formelor de manifestare;
- c) profil de expunere – corespondent orientativ: persoane expuse, frecvență, durată și condiții de expunere;
- d) control existent – corespondent orientativ: măsuri existente de prevenire și protecție;
- e) risc inițial – corespondent orientativ: nivelul de risc al situației existente;
- f) risc rezidual – corespondent orientativ: nivelul de risc rămas după implementarea măsurilor;
- g) plan de control și conformare – corespondent orientativ: plan de prevenire și protecție și program de implementare a măsurilor;
- h) registru de monitorizare – corespondent orientativ: evidență de urmărire a măsurilor, a schimbărilor și a revizuirilor.

(2) Corespondența prevăzută la alin. (1) are caracter funcțional și documentar, nu semantic absolut.

(3) În caz de nevoie, metodologia poate utiliza o fișă distinctă de corespondență SAFEGUARD – conformare

România.

(4) Scopul corespondenței este traducerea coerentă a logicii ARES într-un limbaj compatibil cu utilizarea practică în România, fără deformarea conținutului metodologic.

167 – Compatibilitatea cu practica de control și verificare

(1) Compatibilitatea cu practica de control și verificare în domeniul securității și sănătății în muncă se asigură prin exprimarea rezultatului evaluării într-o formă clară, structurată și orientată spre cerințele practice de prevenire și control, respectiv:

- a) identificarea factorilor de risc;
 - b) individualizarea formelor de manifestare;
 - c) indicarea persoanelor expuse;
 - d) stabilirea nivelului de risc;
 - e) formularea măsurilor de prevenire și protecție;
 - f) existența unui plan de măsuri urmărit în timp;
 - g) posibilitatea de a demonstra legătura dintre evaluare, măsuri și revizuire.
- (2) În acest sens, metodologia SAFEGUARD trebuie să poată genera documente finale care să nu rămână la nivelul limbajului intern ARES, ci să fie ușor verificabile documentar și ușor de înțeles în raport cu obligațiile generale ale angajatorului prevăzute de Legea nr. 319/2006 și cu activitățile de prevenire și protecție prevăzute de HG nr. 1425/2006.
- (3) Compatibilitatea prevăzută la prezentul articol nu presupune existența unei forme unice obligatorii a tuturor fișelor la nivel național, ci păstrarea unei documentări clare, coerente și trasabile.
- (4) Referirea la practica de control și verificare are caracter de lizibilitate și utilizabilitate practică și nu presupune atribuirea metodologiei SAFEGUARD a unui statut normativ oficial distinct.

168 – Regula clarității documentare finale

- (1) Documentele generate pentru conformare în România trebuie redactate într-un limbaj clar, precis și recognoscibil profesional.
- (2) Nu este suficient ca documentul final să conțină scoruri, coduri sau clase interne fără explicație inteligibilă.
- (3) Pentru fiecare risc relevant, documentul final trebuie să permită înțelegerea minimă a următoarelor aspecte:
- a) ce factor de risc a fost identificat;
 - b) cum se manifestă acesta concret;
 - c) cine este expus;
 - d) ce consecință poate produce;
 - e) ce măsuri există;
 - f) ce măsuri trebuie luate.
- (4) În toate cazurile, forma finală trebuie să privilegieze inteligibilitatea și utilitatea practică.
- (5) Claritatea documentară are rol esențial pentru informare, instruire, control intern și demonstrarea coerenței măsurilor adoptate.

169 – Generarea fișei de evaluare în limbajul utilizabil național

- (1) Fișa SAFEGUARD de evaluare a riscurilor profesionale trebuie să poată fi convertită într-o fișă de evaluare redactată într-un limbaj utilizabil și recognoscibil în practica SSM din România.
- (2) În această formă de ieșire, documentul final trebuie să redea, după caz:
- a) locul de muncă, postul, activitatea sau unitatea analizată;
 - b) factorul de risc;

- c) forma concretă de manifestare;
- d) persoanele expuse;
- e) consecința maximă previzibilă;
- f) nivelul sau clasa de risc;
- g) măsurile de prevenire și protecție existente și/sau propuse.

(3) Metodologia poate menține în paralel, în scop intern sau software, și câmpurile proprii ARES privind probabilitatea, gravitatea, expunerea, controlul existent, riscul inițial, riscul final și riscul rezidual.

(4) Conversia în limbajul utilizabil național nu trebuie să simplifice excesiv analiza și nu trebuie să elimine date utile pentru managementul real al riscului.

(5) Documentul final trebuie să permită reconstituirea logicii evaluării și legătura cu documentele-sursă SAFEGUARD.

170 – Corelarea metodologiei cu planul de prevenire și protecție

(1) Rezultatele evaluării obținute prin SAFEGUARD trebuie să poată fi transpuse într-un plan de prevenire și protecție.

(2) În această conversie, fiecare risc relevant evaluat trebuie să conducă, după caz, la:

- a) o măsură concretă;
- b) un tip de măsură, în acord cu ierarhia prevenirii;
- c) un responsabil;
- d) un termen;
- e) o modalitate de verificare.

(3) Corelarea cu planul de prevenire și protecție trebuie să fie directă și trasabilă: din fișa de evaluare trebuie să rezulte de ce a fost stabilită măsura și asupra cărui risc acționează aceasta.

(4) Legea nr. 319/2006 cere integrarea măsurilor de prevenire și a metodelor de lucru în activitatea unității, iar HG nr. 1425/2006 include elaborarea, monitorizarea și actualizarea planului de prevenire și protecție în sfera activităților de prevenire și protecție.

(5) Planul de prevenire și protecție generat ori fundamentat prin SAFEGUARD trebuie să rămână coerent cu evaluarea de bază și cu regimul de monitorizare stabilit.

171 – Corelarea metodologiei cu instrucțiunile proprii

(1) Metodologia SAFEGUARD trebuie să poată genera ori fundamenta conținutul instrucțiunilor proprii de securitate și sănătate în muncă.

(2) Instrucțiunile proprii trebuie să rezulte din activitatea reală, din pericolele identificate, din măsurile necesare și din regulile de lucru asociate riscurilor evaluate.

(3) În această logică, instrucțiunile proprii nu trebuie redactate generic și abstract, ci trebuie să fie susținute de evaluarea concretă a riscurilor.

(4) Conversia metodologiei în instrucțiuni proprii poate privi, după caz:

- a) reguli de desfășurare a activității;
- b) interdicții și obligații specifice;
- c) condiții de acces;
- d) reguli de utilizare a echipamentelor;
- e) reguli de reacție în situații anormale ori de urgență;
- f) reguli privind utilizarea măsurilor colective și a echipamentului individual de protecție.

(5) Legea nr. 319/2006 prevede elaborarea instrucțiunilor proprii ținând seama de particularitățile activităților și ale locurilor de muncă, precum și controlul aplicării măsurilor stabilite.

(6) Instrucțiunile proprii trebuie să rămână coerente cu măsurile identificate în evaluare și cu ierarhia prevenirii.

172 – Corelarea metodologiei cu tematicile de instruire

(1) Metodologia SAFEGUARD trebuie să poată furniza baza de conținut pentru tematicile de instruire SSM.

(2) Tematicile de instruire trebuie să fie construite pornind de la riscurile reale ale activității, nu exclusiv din formule standard și repetabile indiferent de context.

(3) În această corelare, evaluarea prin SAFEGUARD trebuie să permită extragerea, după caz, a următoarelor elemente:

a) principalele pericole ale locului de muncă;

b) regulile de lucru aferente;

c) măsurile obligatorii de prevenire și protecție;

d) limitele comportamentului permis;

e) conduitele cerute în situații anormale ori de urgență;

f) regulile de utilizare a echipamentului individual de protecție și a protecțiilor colective.

(4) Legea nr. 319/2006 include printre obligațiile angajatorului informarea și instruirea lucrătorilor și furnizarea de instrucțiuni corespunzătoare, iar HG nr. 1425/2006 include instruirea în sfera activităților de prevenire și protecție.

(5) În format digital, metodologia poate genera tematici de instruire diferențiate pe post, activitate, loc de muncă ori categorie de risc.

173 – Corelarea metodologiei cu factorii de risc profesional relevanți pentru supravegherea sănătății

(1) Metodologia SAFEGUARD trebuie să poată furniza o imagine structurată a factorilor de risc profesional relevanți pentru supravegherea sănătății lucrătorilor.

(2) În acest scop, output-ul metodologiei trebuie să poată evidenția, după caz:

a) factorii de risc profesional identificați;

b) natura expunerii;

c) frecvența și durata expunerii;

d) persoanele ori categoriile de persoane expuse;

e) particularitățile postului ori ale activității;

f) modificările relevante ale riscurilor în timp.

(3) Legea nr. 319/2006 obligă angajatorul să asigure examinarea medicală și controlul medical periodic, iar metodologia trebuie să poată susține documentar cooperarea necesară cu medicina muncii prin descrierea structurată a factorilor de risc.

(4) Metodologia nu substituie competența medicală, ci furnizează baza factuală și profesională necesară pentru cooperare și pentru corelarea dintre evaluarea riscurilor și supravegherea sănătății.

174 – Fișa factorilor de risc profesional

(1) În aplicarea metodologiei SAFEGUARD, pentru fiecare post, activitate ori categorie relevantă de lucrători trebuie să poată fi generată o fișă sintetică a factorilor de risc profesional, utilă pentru documentare internă și pentru cooperarea profesională în domeniul supravegherii sănătății lucrătorilor.

(2) Această fișă poate cuprinde, după caz:

a) unitatea de analiză;

b) activitățile principale;

- c) factorii de risc relevanți;
- d) forma de expunere;
- e) intensitatea, frecvența și durata expunerii;
- f) observații privind particularități ale postului ori ale mediului de muncă;
- g) schimbări relevante față de evaluările anterioare.

(3) Fișa prevăzută la alin. (1) are rol de suport tehnic și documentar pentru supravegherea sănătății lucrătorilor și pentru dialogul profesional aferent.

(4) Ea trebuie să fie coerentă cu evaluarea riscurilor și actualizată când apar schimbări semnificative.

175 – Delimitarea competențelor între evaluare și medicina muncii

(1) Metodologia SAFEGUARD identifică și documentează factorii de risc profesional, expunerea și măsurile de control.

(2) Stabilirea conduitei medicale, a examinărilor medicale, a concluziilor privind aptitudinea în muncă și a măsurilor strict medicale nu aparține metodologiei SAFEGUARD.

(3) Corelarea dintre metodologie și medicina muncii are caracter complementar și cooperant.

(4) Documentele generate de SAFEGUARD pentru această zonă trebuie să sprijine activitatea profesională relevantă, fără a o substitui.

(5) Delimitarea clară a competențelor este necesară pentru a păstra caracterul tehnic și preventiv al metodologiei și pentru a evita extinderea nejustificată a domeniului său.

176 – Regula actualizării documentelor de conformare

(1) Documentele generate pentru conformare românească trebuie actualizate ori de câte ori evaluarea SAFEGUARD este revizuită în mod relevant.

(2) Actualizarea este necesară în special atunci când:

- a) se modifică activitatea;
- b) se modifică echipamentele, substanțele, materialele sau tehnologiile;
- c) apar riscuri noi ori se schimbă profilul de expunere;
- d) apar incidente, accidente ori aproape-accidente;
- e) apar schimbări organizaționale semnificative;
- f) se constată omisiuni, neconcordanțe ori deficiențe de control relevante.

(3) HG nr. 1425/2006 prevede revizuirea evaluării riscurilor cel puțin atunci când apar schimbări privind tehnologia, echipamentele, substanțele ori amenajarea locurilor de muncă, după producerea unui eveniment, la constatarea omiterii unor riscuri ori la apariția unor riscuri noi.

(4) Documentele derivate trebuie să urmeze aceeași logică de actualizare, astfel încât forma finală de conformare să rămână coerentă cu evaluarea de bază.

177 – Regula coerenței între documentele interne

(1) Fișa de evaluare, planul de prevenire și protecție, instrucțiunile proprii, tematicile de instruire și fișele factorilor de risc profesional trebuie să fie coerente între ele.

(2) Nu este admisibil ca documentele de conformare să prezinte riscuri, măsuri sau reguli contradictorii față de evaluarea de bază realizată prin SAFEGUARD.

(3) Orice diferență între documentele interne trebuie să poată fi explicată prin diferența de funcție documentară, nu prin inconsecvență metodologică.

(4) În format digital, metodologia trebuie să permită propagarea controlată a modificărilor din evaluarea-sursă către documentele derivate.

(5) Coerența documentară este condiție esențială pentru trasabilitate, auditabilitate și utilitate practică.

178 – Regula fidelității față de starea de fapt

(1) Toate documentele generate pentru conformare în România trebuie să rămână fidele stării de fapt constatate în evaluare.

(2) Nu este permisă simplificarea documentară care ascunde neconformități, diminuează artificial nivelul de risc ori transformă măsurile necesare în formulări pur generale.

(3) În toate cazurile, documentul final trebuie să exprime realitatea operațională evaluată și să susțină controlul efectiv al riscului.

(4) Fidelitatea față de starea de fapt prevalează asupra aparenței de conformare documentară.

179 – Participarea și consultarea actorilor relevanți

(1) În procesul de documentare și conformare, metodologia SAFEGUARD trebuie să permită integrarea informațiilor și observațiilor relevante provenite de la angajator, lucrătorii desemnați, serviciile interne ori externe competente și, după caz, reprezentanții lucrătorilor.

(2) HG nr. 1425/2006 prevede că reprezentanții lucrătorilor cu răspunderi specifice în domeniul securității și sănătății în muncă sunt consultați și pot însoți echipa ori persoana care efectuează evaluarea riscurilor.

(3) Această participare are rolul de a crește calitatea informației, realismul evaluării și acceptabilitatea măsurilor stabilite.

(4) Integrarea feedback-ului relevant nu afectează unitatea metodologică a SAFEGUARD, ci o susține.

180 – Finalitatea regulilor speciale de documentare și conformare

(1) Regulile prevăzute în prezentul capitol au ca finalitate integrarea metodologiei SAFEGUARD în cadrul practic și documentar aplicabil în România, fără pierderea identității proprii ARES.

(2) Prin aceste reguli, metodologia trebuie să poată genera documente:

a) clare;

b) trasabile;

c) compatibile cu exigențele de evaluare și prevenire;

d) utile pentru angajator și pentru structurile interne ori externe implicate;

e) corelabile cu activitățile de informare, instruire, monitorizare și supraveghere a sănătății lucrătorilor.

(3) Prezentul capitol constituie baza pentru aplicarea metodologiei SAFEGUARD la diferite categorii de riscuri și activități, precum și pentru integrarea sa software și documentară.

(4) În această formă, metodologia nu înlocuiește documentele de conformare utilizate în România, ci oferă un sistem coerent prin care acestea pot fi generate, susținute și actualizate pe baza unei evaluări reale, documentate și trasabile.

CAPITOLUL IX

APLICAREA METODOLOGIEI PENTRU DIFERITE CATEGORII DE RISCURI

180 – Obiectul prezentului capitol

- (1) Prezentul capitol stabilește regulile generale și regulile de particularizare prin care metodologia SAFEGUARD se aplică diferitelor categorii de riscuri profesionale.
- (2) Scopul prezentului capitol este de a arăta că metodologia SAFEGUARD tratează unitar toate categoriile de riscuri, fără a limita evaluarea la o singură familie de pericole și fără a privilegia metodologic un anumit tip de risc în detrimentul altuia.
- (3) Particularizarea pe categorii de riscuri are rol tehnic și operațional și nu afectează structura generală a metodei, care rămâne comună tuturor evaluărilor.

181 – Principiul tratării unitare a categoriilor de riscuri

- (1) În metodologia SAFEGUARD, toate categoriile de riscuri profesionale sunt tratate în cadrul aceleiași logici metodologice generale.
- (2) Pentru fiecare categorie de risc, evaluatorul trebuie să răspundă aceluiași întrebări fundamentale:
 - a) ce pericol există;
 - b) cum se manifestă pericolul;
 - c) cine este expus;
 - d) în ce condiții are loc expunerea;
 - e) care este consecința maximă previzibilă;
 - f) ce măsuri de control există;
 - g) ce măsuri mai sunt necesare;
 - h) care este nivelul de risc și care este prioritatea de control.
- (3) Diferențele dintre categoriile de riscuri privesc conținutul tehnic al analizei, sursa pericolului, mecanismul de expunere și tipul măsurilor adecvate, nu structura logică a metodologiei.

182 – Regula particularizării tehnice

- (1) Particularizarea metodologiei SAFEGUARD pentru fiecare categorie de risc se realizează prin adaptarea analizei la natura tehnică a pericolului, la modul de expunere și la forma specifică de control necesară.
- (2) Particularizarea nu poate conduce la abandonarea etapelor metodologice generale privind delimitarea unității de analiză, identificarea pericolelor, analiza expunerii, aprecierea controlului existent, evaluarea nivelului de risc, stabilirea măsurilor și monitorizarea.
- (3) În toate cazurile, evaluatorul trebuie să păstreze coerența între particularizarea tehnică și principiile generale ale metodologiei SAFEGUARD.

183 – Aplicarea metodologiei pentru riscuri mecanice

- (1) În cazul riscurilor mecanice, metodologia SAFEGUARD se aplică prin raportare la sursele de pericol generate de mișcare, energie mecanică, impact, prindere, tăiere, strivire, perforare, proiectare de particule, cădere de obiecte ori alte mecanisme similare.
- (2) În analiza riscurilor mecanice se vor avea în vedere, după caz:

- a) părțile mobile ale echipamentelor;
 - b) punctele de prindere, forfecare, zdrobire ori antrenare;
 - c) contactul cu muchii tăioase sau organe active;
 - d) stabilitatea echipamentelor și a materialelor manipulate;
 - e) posibilitatea căderii de obiecte, materiale sau componente;
 - f) riscurile asociate intervențiilor de reglaj, curățare, întreținere și deblocare.
- (3) La aceste riscuri, măsurile prioritare sunt, de regulă, eliminarea sursei, protecțiile tehnice, apărătorile, interblocările, blocarea accesului la zona periculoasă și organizarea sigură a intervențiilor.
- (4) În cazul riscurilor mecanice, simpla instruire sau simpla atenție a lucrătorului nu este suficientă atunci când riscul poate fi controlat prin măsuri tehnice ori colective.

184 – Aplicarea metodologiei pentru riscuri electrice

- (1) În cazul riscurilor electrice, metodologia SAFEGUARD se aplică prin raportare la pericolele generate de contact direct sau indirect, electrocutare, arc electric, incendiu de origine electrică, defecte de izolație, improvizații ori utilizare necorespunzătoare a instalațiilor și echipamentelor.
- (2) În analiza riscurilor electrice se vor avea în vedere, după caz:
- a) starea instalațiilor și echipamentelor electrice;
 - b) existența și integritatea protecțiilor;
 - c) condițiile de exploatare și de mediu;
 - d) accesul persoanelor neautorizate;
 - e) intervențiile asupra instalațiilor;
 - f) lucrul în apropierea părților sub tensiune;
 - g) utilizarea prelungitoarelor, improvizațiilor și conexiunilor temporare.
- (3) La aceste riscuri, măsurile prioritare sunt, de regulă, eliminarea defectelor, separarea electrică, protecțiile tehnice, verificările autorizate, blocarea accesului, procedurile pentru intervenție și condiționarea accesului la personal competent.
- (4) EIP poate avea rol complementar, dar nu poate substitui măsurile tehnice și organizatorice indispensabile controlului riscului electric.

185 – Aplicarea metodologiei pentru riscuri fizice

- (1) În cazul riscurilor fizice, metodologia SAFEGUARD se aplică prin raportare la agenți și condiții fizice care pot afecta securitatea și sănătatea, precum zgomot, vibrații, temperaturi extreme, radiații, iluminat necorespunzător, microclimat nefavorabil, presiuni anormale sau alți factori similari.
- (2) În analiza acestor riscuri se vor avea în vedere, după caz:
- a) intensitatea factorului fizic;
 - b) durata și frecvența expunerii;
 - c) numărul persoanelor expuse;
 - d) efectele acute și cronice posibile;
 - e) condițiile concrete de muncă și variabilitatea expunerii.
- (3) Pentru aceste riscuri, expunerea are o importanță metodologică deosebită, deoarece durata, repetitivitatea și intensitatea pot influența decisiv evaluarea.
- (4) Măsurile prioritare sunt, de regulă, reducerea la sursă, izolarea, ecranarea, ventilarea, controlul parametrilor fizici ai mediului și reorganizarea activității pentru reducerea expunerii.

186 – Aplicarea metodologiei pentru riscuri chimice

(1) În cazul riscurilor chimice, metodologia SAFEGUARD se aplică prin raportare la prezența, utilizarea, manipularea, depozitarea ori generarea de substanțe, amestecuri, vapori, pulberi, aerosoli, fumuri sau alte agenți chimici periculoși.

(2) În analiza acestor riscuri se vor avea în vedere, după caz:

- a) natura agentului chimic;
- b) forma de prezentare și de dispersie;
- c) căile de expunere posibile;
- d) frecvența și durata expunerii;
- e) operațiunile în care are loc contactul;
- f) compatibilitatea materialelor și a substanțelor;
- g) riscurile de contaminare, intoxicație, arsuri, iritații, incendiu sau explozie.

(3) La aceste riscuri, substituirea și măsurile tehnice de captare, ventilare, izolare și limitare a contactului sunt, de regulă, prioritare.

(4) În cazul riscurilor chimice, metodologia trebuie să coreleze evaluarea cu fișele cu date de securitate, cu condițiile reale de utilizare și cu particularitățile postului ori procesului analizat.

187 – Aplicarea metodologiei pentru riscuri biologice

(1) În cazul riscurilor biologice, metodologia SAFEGUARD se aplică prin raportare la microorganisme, materiale biologice, produse contaminate, agenți patogeni ori alte surse capabile să genereze infecții, alergii, sensibilizări sau alte efecte asupra sănătății.

(2) În analiza riscurilor biologice se vor avea în vedere, după caz:

- a) natura agentului biologic;
- b) sursa expunerii;
- c) modul de transmitere;
- d) condițiile favorizante;
- e) frecvența și durata expunerii;
- f) categoriile de persoane expuse;
- g) operațiunile de manipulare, curățare, deșeuri sau intervenție.

(3) La aceste riscuri, măsurile prioritare sunt, de regulă, controlul la sursă, limitarea expunerii, separarea fluxurilor, regulile de igienă, decontaminarea, măsurile colective și organizatorice adecvate.

(4) În funcție de activitate, metodologia poate necesita corelare mai accentuată cu supravegherea sănătății lucrătorilor și cu documentele utile pentru medicina muncii.

188 – Aplicarea metodologiei pentru riscuri ergonomice

(1) În cazul riscurilor ergonomice, metodologia SAFEGUARD se aplică prin raportare la neadaptarea muncii la persoană, poziții vicioase, efort fizic excesiv, manipulare manuală de mase, mișcări repetitive, posturi statice, solicitare vizuală ori alte condiții capabile să afecteze aparatul locomotor ori funcționarea normală a organismului.

(2) În analiza acestor riscuri se vor avea în vedere, după caz:

- a) poziția corpului în timpul muncii;
- b) amplitudinea și repetitivitatea mișcărilor;
- c) efortul necesar;
- d) durata menținerii posturii;
- e) organizarea postului de lucru;

f) caracteristicile echipamentelor și mobilierului;

g) ritmul de lucru și timpul de recuperare.

(3) La aceste riscuri, măsurile prioritare sunt, de regulă, reproiectarea postului, adaptarea echipamentului și a poziției de lucru, mecanizarea ori asistarea efortului, alternarea sarcinilor și organizarea corespunzătoare a pauzelor.

(4) În cazul riscurilor ergonomice, metodologia trebuie să privilegieze adaptarea muncii la persoană și nu simpla recomandare generică de „atenție” ori „postură corectă”.

189 – Aplicarea metodologiei pentru riscuri psihosociale

(1) În cazul riscurilor psihosociale, metodologia SAFEGUARD se aplică prin raportare la factori organizaționali, relaționali și de sarcină care pot produce stres profesional, suprasolicitare, tensiune psihică, epuizare, conflicte, violență, hărțuire sau alte efecte negative asupra sănătății și funcționării în muncă.

(2) În analiza acestor riscuri se vor avea în vedere, după caz:

a) volumul și ritmul muncii;

b) ambiguitatea rolurilor;

c) lipsa controlului asupra activității;

d) presiunea termenelor;

e) conflictele organizaționale;

f) relațiile tensionate ori abuzive;

g) izolarea, lipsa sprijinului sau insecuritatea profesională;

h) particularitățile muncii cu publicul ori ale muncii în regim de solicitare continuă.

(3) La aceste riscuri, măsurile prioritare sunt, de regulă, organizatorice și administrative, vizând clarificarea rolurilor, echilibrarea sarcinilor, îmbunătățirea comunicării, managementul conflictelor și stabilirea unor reguli clare de funcționare.

(4) Metodologia SAFEGUARD tratează aceste riscuri în mod real și aplicabil, fără a le exclude din evaluare pe motiv că sunt mai puțin ușor de cuantificat decât riscurile fizice sau mecanice.

190 – Aplicarea metodologiei pentru riscuri organizaționale

(1) În cazul riscurilor organizaționale, metodologia SAFEGUARD se aplică prin raportare la deficiențe de planificare, coordonare, supraveghere, alocare de responsabilități, fluxuri de lucru, comunicare internă ori gestionare a schimbării.

(2) În analiza acestor riscuri se vor avea în vedere, după caz:

a) lipsa clarității responsabilităților;

b) absența procedurilor relevante;

c) deficiențe de coordonare între activități;

d) lipsa supravegherii adecvate;

e) succesiunea periculoasă a operațiunilor;

f) necorelarea dintre resurse și sarcini;

g) schimbările introduse fără evaluare prealabilă.

(3) La aceste riscuri, măsurile prioritare sunt, de regulă, de organizare, coordonare, procedurare și reasigurare a controlului managerial.

(4) În metodologia SAFEGUARD, riscurile organizaționale nu sunt tratate ca riscuri „abstracte”, ci ca surse reale de expunere și de apariție a altor categorii de riscuri.

191 – Aplicarea metodologiei pentru riscuri de circulație și deplasare

(1) În cazul riscurilor de circulație și deplasare, metodologia SAFEGUARD se aplică prin raportare la mișcarea persoanelor, vehiculelor, utilajelor mobile și materialelor în incinte, în exterior ori în legătură cu activitatea de serviciu.

(2) În analiza acestor riscuri se vor avea în vedere, după caz:

- a) traseele de deplasare;
- b) intersecția fluxurilor pietonale și auto;
- c) vizibilitatea;
- d) starea căilor de acces;
- e) viteza, manevrele și condițiile de trafic;
- f) urcarea, coborârea, încărcarea și descărcarea;
- g) deplasările în interes de serviciu;
- h) condițiile meteorologice și de mediu.

(3) La aceste riscuri, măsurile prioritare sunt, de regulă, organizarea circulației, separarea fluxurilor, semnalizarea, condiționarea accesului, întreținerea căilor de circulație și regulile clare de deplasare.

(4) În cazul deplasărilor în afara sediului ori punctului de lucru, metodologia trebuie să țină cont de caracterul variabil al expunerii și de controlul limitat asupra mediului extern.

192 – Aplicarea metodologiei pentru riscuri de mediu

(1) În cazul riscurilor de mediu, metodologia SAFEGUARD se aplică prin raportare la factori externi ori de ambianță care pot influența securitatea și sănătatea în muncă, inclusiv condiții meteorologice, teren, climă, fenomene naturale, poluări ori alte împrejurări relevante pentru activitate.

(2) În analiza acestor riscuri se vor avea în vedere, după caz:

- a) temperatura, umiditatea, precipitațiile, vântul și alți factori climatici;
- b) starea solului și a terenului;
- c) iluminatul natural ori artificial insuficient;
- d) mediul exterior instabil ori greu controlabil;
- e) proximitatea unor surse externe de pericol;
- f) interacțiunea cu alte activități ori cu spațiul public.

(3) La aceste riscuri, măsurile prioritare sunt, de regulă, de adaptare a organizării activității, limitare a expunerii, protecție colectivă, semnalizare și planificare preventivă în raport cu condițiile de mediu.

(4) În metodologia SAFEGUARD, riscurile de mediu se evaluează prin raportare la activitatea reală și la posibilitatea efectivă de control ori de evitare a expunerii.

193 – Aplicarea metodologiei pentru alte riscuri specifice activității

(1) Metodologia SAFEGUARD se aplică și altor riscuri specifice care nu se încadrează exhaustiv în categoriile prevăzute anterior sau care prezintă forme particulare în funcție de domeniul analizat.

(2) Aceste riscuri pot include, după caz:

- a) riscuri combinate sau mixte;
- b) riscuri specifice unor activități speciale;
- c) riscuri asociate tehnologiilor noi;
- d) riscuri emergente;
- e) riscuri legate de interacțiunea mai multor factori concomitenți.

(3) Pentru aceste situații, evaluatorul aplică aceeași structură metodologică generală, adaptând analiza la

specificul tehnic, organizațional și operațional al activității.

(4) Absența unei categorii prestabilite nu justifică omiterea pericolului din evaluare, dacă acesta este real și relevant pentru activitatea analizată.

194 – Riscurile combinate și efectele cumulative

(1) În aplicarea metodologiei SAFEGUARD, evaluatorul trebuie să identifice situațiile în care mai multe categorii de riscuri se manifestă concomitent, se condiționează reciproc sau produc efecte cumulative.

(2) În astfel de situații, evaluarea nu se poate limita la o analiză fragmentată pe categorii, ci trebuie să surprindă și efectul total rezultat din combinația pericolelor.

(3) Potrivit prezentului articol, se vor avea în vedere, după caz:

- a) amplificarea riscului prin concurența mai multor factori;
- b) apariția unor efecte secundare ori indirecte;
- c) slăbirea controalelor prin interferența dintre activități;
- d) influența reciprocă dintre riscurile fizice, organizaționale, psihosociale, mecanice sau de altă natură.

(4) În cazul efectelor cumulative, evaluatorul poate majora sau menține o clasă de risc, în condițiile prevăzute de prezenta metodologie.

195 – Regula adecvării măsurilor la categoria de risc

(1) Pentru fiecare categorie de risc, măsurile propuse trebuie să fie adecvate naturii pericolului și mecanismului concret de expunere.

(2) Nu este admisibilă formularea unor măsuri generale și repetitive, fără raportare la specificul categoriei de risc analizate.

(3) În toate cazurile, evaluatorul trebuie să urmărească măsuri care acționează efectiv asupra cauzei ori asupra expunerii și să respecte ierarhia controlului prevăzută de metodologie.

196 – Regula coerenței între categoria de risc și documentele generate

(1) Categoria de risc identificată trebuie să poată fi urmărită coerent în toate documentele metodologiei SAFEGUARD.

(2) În acest sens, trebuie să existe coerență între:

- a) descrierea activității;
- b) harta pericolelor;
- c) fișa de evaluare;
- d) fișa controlului existent;
- e) planul de măsuri;
- f) fișa de risc rezidual;
- g) documentele generate pentru conformare.

(3) Particularizarea pe categorii de riscuri trebuie să rămână vizibilă și în documentele finale, inclusiv acolo unde acestea sunt exprimate în limbajul recunoscut național.

197 – Regula neexcluderii unei categorii de risc

(1) În metodologia SAFEGUARD, nicio categorie de risc relevantă pentru activitatea analizată nu poate fi exclusă aprioric din evaluare.

(2) Absența unor accidente anterioare, dificultatea de cuantificare sau caracterul mai puțin vizibil al unor pericole nu justifică omiterea lor din analiză.

(3) Evaluatorul are obligația de a examina toate categoriile de riscuri care sunt rezonabil previzibile în raport cu activitatea, locul de muncă și condițiile reale de desfășurare a muncii.

198 – Finalitatea aplicării metodologiei pe categorii de riscuri

(1) Aplicarea metodologiei SAFEGUARD pentru diferite categorii de riscuri are ca finalitate asigurarea unei evaluări complete, coerente și adaptate realității activității.

(2) Prin regulile prevăzute în prezentul capitol, metodologia urmărește:

- a) menținerea unei structuri unitare de analiză;
- b) permiterea particularizării tehnice pentru fiecare tip de pericol;
- c) evitarea omisiunii unor categorii relevante de risc;
- d) formularea de măsuri adecvate și specifice;
- e) susținerea unei documentări clare și a unei implementări digitale coerente.

(3) Prezentul capitol constituie baza pentru aplicarea metodologiei SAFEGUARD în activități, procese, locuri de muncă și structuri organizaționale diferite, astfel cum se va detalia în capitolul următor.

CAPITOLUL X

APLICAREA METODOLOGIEI ÎN ACTIVITĂȚI, PROCESE ȘI LOCURI DE MUNCĂ

199 – Obiectul prezentului capitol

- (1) Prezentul capitol stabilește regulile prin care metodologia SAFEGUARD se aplică la diferite niveluri de analiză, respectiv la nivel de post, activitate, loc de muncă, punct de lucru și organizație.
- (2) Scopul prezentului capitol este de a asigura utilizarea coerentă a metodologiei indiferent de dimensiunea, structura ori complexitatea activității analizate.
- (3) Metodologia SAFEGUARD poate fi utilizată atât pentru evaluări punctuale, cât și pentru evaluări extinse, multilayer, cu condiția păstrării trasabilității dintre unitatea de analiză, riscurile identificate, măsurile stabilite și rezultatele agregate.

200 – Principiul aplicării multinivel

- (1) Metodologia SAFEGUARD se aplică pe niveluri de analiză diferite, în funcție de structura activității și de scopul evaluării.
- (2) Nivelurile uzuale de aplicare sunt:
 - a) nivelul de post;
 - b) nivelul de activitate;
 - c) nivelul de loc de muncă;
 - d) nivelul de punct de lucru;
 - e) nivelul de organizație.
- (3) Alegerea nivelului de aplicare trebuie să permită o evaluare suficient de precisă pentru identificarea riscurilor reale și suficient de coerentă pentru utilizarea practică a rezultatului.
- (4) Metodologia nu impune utilizarea unui singur nivel de analiză, ci permite combinarea nivelurilor, atunci când acest lucru este necesar pentru reflectarea fidelă a activității.

201 – Regula alegerii unității adecvate de analiză

- (1) Alegerea unității adecvate de analiză se face în raport cu natura activității, gradul de omogenitate a sarcinilor, variația expunerii și scopul evaluării.
- (2) Unitatea de analiză trebuie să fie suficient de clar delimitată pentru a evita atât generalizarea excesivă, cât și fragmentarea inutilă.
- (3) Dacă activitatea este omogenă și repetitivă, metodologia permite o analiză consolidată.
- (4) Dacă activitatea include diferențe relevante de sarcină, expunere, mediu sau control, metodologia impune separarea evaluării pe unități distincte.

202 – Aplicarea metodologiei la nivel de post

- (1) Aplicarea metodologiei la nivel de post se realizează atunci când analiza urmărește riscurile asociate atribuțiilor, sarcinilor și condițiilor specifice unui anumit post ori unei anumite funcții.
- (2) Evaluarea la nivel de post este adecvată în special atunci când:
 - a) atribuțiile sunt relativ stabile;
 - b) activitatea este recunoscutibilă și repetitivă;

- c) expunerea este în mod rezonabil constantă;
 - d) controlul riscurilor poate fi analizat unitar pentru persoana care ocupă postul respectiv.
- (3) În această formă de aplicare, metodologia trebuie să surprindă:
- a) conținutul real al muncii;
 - b) sarcinile principale și secundare;
 - c) echipamentele și resursele utilizate;
 - d) mediul de lucru;
 - e) pericolele și expunerea caracteristice postului.
- (4) Denumirea formală a postului nu este suficientă, prin ea însăși, pentru delimitarea evaluării, dacă activitatea reală diferă substanțial de descrierea scriptică.

203 – Aplicarea metodologiei la nivel de activitate

- (1) Aplicarea metodologiei la nivel de activitate se realizează atunci când analiza urmărește un ansamblu de operațiuni ori sarcini concrete, independent sau transversal față de un anumit post.
- (2) Evaluarea la nivel de activitate este adecvată în special atunci când:
- a) aceeași activitate este desfășurată de mai multe categorii de personal;
 - b) activitatea apare în mai multe locuri ori structuri;
 - c) riscurile sunt legate mai mult de natura activității decât de poziția formală a persoanei;
 - d) se urmărește standardizarea controlului pentru o anumită operațiune.
- (3) În această formă de aplicare, unitatea de analiză este activitatea propriu-zisă, iar metodologia trebuie să urmărească fluxul real al operațiunii, pericolele asociate, expunerea și măsurile necesare.
- (4) Evaluarea la nivel de activitate este deosebit de utilă pentru operațiuni precum manipularea manuală, întreținerea, curățarea, intervențiile tehnice, transportul intern, lucrul la echipamente ori alte sarcini transversale.

204 – Aplicarea metodologiei la nivel de loc de muncă

- (1) Aplicarea metodologiei la nivel de loc de muncă se realizează atunci când analiza urmărește ansamblul condițiilor, pericolelor și expunerilor asociate unui anumit spațiu, unei anumite zone sau unui anumit cadru operațional în care se desfășoară munca.
- (2) Evaluarea la nivel de loc de muncă este adecvată atunci când riscurile derivă în mod semnificativ din mediul de lucru, din amplasare, din infrastructură ori din interacțiunea mai multor activități într-un același spațiu.
- (3) În această formă de aplicare, metodologia trebuie să țină cont, după caz, de:
- a) configurația spațiului;
 - b) căile de acces și circulație;
 - c) vecinătățile și interferențele;
 - d) echipamentele fixe și instalațiile;
 - e) factorii de mediu și condițiile generale ale spațiului;
 - f) diversitatea persoanelor care pot intra în zona respectivă.
- (4) Evaluarea la nivel de loc de muncă nu exclude evaluările la nivel de post ori activitate, ci le poate completa.

205 – Aplicarea metodologiei la nivel de punct de lucru

- (1) Aplicarea metodologiei la nivel de punct de lucru se realizează atunci când se urmărește profilul general de risc al unei locații, al unei unități operative, al unui șantier, al unui depozit, al unui sediu sau al unei alte structuri funcționale distincte.
- (2) Evaluarea la nivel de punct de lucru are rol de integrare și coordonare, permițând o vedere de ansamblu asupra riscurilor asociate activităților desfășurate în locația respectivă.

(3) În această formă de aplicare, metodologia trebuie să poată cuprinde:

- a) activitățile principale și auxiliare desfășurate în punctul de lucru;
- b) categoriile de personal prezente;
- c) riscurile generale și riscurile specifice;
- d) zonele și fluxurile operaționale;
- e) măsurile de control comune și specifice;
- f) interdependențele dintre posturi, activități și spații.

(4) Evaluarea la nivel de punct de lucru poate include sinteze și centralizări ale evaluărilor realizate la nivel inferior.

206 – Aplicarea metodologiei la nivel de organizație

(1) Aplicarea metodologiei la nivel de organizație se realizează atunci când se urmărește profilul global de risc al angajatorului, al entității analizate sau al întregului sistem de muncă.

(2) Evaluarea la nivel de organizație nu substituie evaluările punctuale, ci le integrează într-o perspectivă strategică și managerială.

(3) În această formă de aplicare, metodologia trebuie să permită:

- a) identificarea principalelor familii de riscuri existente în organizație;
- b) compararea riscurilor între puncte de lucru, activități sau structuri;
- c) stabilirea priorităților globale de control;
- d) identificarea nevoilor sistemice de organizare, instruire și investiții;
- e) monitorizarea evoluției generale a riscurilor în timp.

(4) Nivelul organizațional este deosebit de util pentru planificare, bugetare, management preventiv și integrarea rezultatelor în sistemele interne de control și conformare.

207 – Regula corelării nivelurilor de analiză

(1) Atunci când metodologia este aplicată pe mai multe niveluri, acestea trebuie corelate între ele în mod coerent.

(2) Evaluarea la nivel superior trebuie să poată fi urmărită până la unitățile concrete de analiză care o fundamentează.

(3) Evaluările la nivel inferior trebuie să poată fi integrate fără pierderea informației esențiale în sintezele de nivel superior.

(4) În toate cazurile, trebuie evitată dublarea artificială a aceluiași risc în agregările succesive.

208 – Agregarea rezultatelor

(1) Agregarea rezultatelor reprezintă procesul prin care concluziile evaluărilor punctuale sunt sintetizate la un nivel superior de analiză.

(2) Agregarea se poate realiza, după caz:

- a) de la post la activitate;
- b) de la activitate la loc de muncă;
- c) de la loc de muncă la punct de lucru;
- d) de la punct de lucru la organizație.

(3) Agregarea trebuie să fie logică, transparentă și trasabilă.

(4) În agregare se vor avea în vedere nu doar clasele de risc, ci și:

- a) numărul persoanelor expuse;
- b) severitatea riscurilor identificate;

- c) frecvența apariției riscurilor similare;
- d) existența unor deficiențe sistemice de control;
- e) caracterul repetitiv ori extins al neconformităților.

209 – Regula agregării prudente

- (1) În metodologia SAFEGUARD, agregarea nu trebuie să conducă la diluarea artificială a unor riscuri ridicate ori critice prin amestecul cu riscuri scăzute.
- (2) Existența unor riscuri severe într-o unitate punctuală trebuie să rămână vizibilă și la nivelul sintezei superioare.
- (3) În toate cazurile, metodologia trebuie să permită atât vederea de ansamblu, cât și menținerea vizibilității riscurilor cu impact preventiv major.
- (4) Agregarea are rol de sinteză, nu de neutralizare a semnificației metodologice a rezultatului individual.

210 – Tratarea activităților similare

- (1) Activitățile similare pot fi evaluate în mod grupat atunci când există omogenitate reală în ceea ce privește:
 - a) natura sarcinilor;
 - b) echipamentele și resursele utilizate;
 - c) mediul de lucru;
 - d) tipul pericolelor;
 - e) expunerea;
 - f) controlul existent.
- (2) Gruparea activităților similare are rolul de a evita redundanța documentară și de a facilita aplicarea coerentă a măsurilor.
- (3) Gruparea este permisă numai dacă nu ascunde diferențe relevante de risc.
- (4) Ori de câte ori există variații semnificative între activități aparent similare, metodologia impune separarea analizei.

211 – Condițiile de grupare a activităților similare

- (1) Pentru a fi evaluate împreună, activitățile similare trebuie să îndeplinească în mod rezonabil următoarele condiții:
 - a) să fie desfășurate în condiții comparabile;
 - b) să genereze pericole de același tip;
 - c) să implice niveluri comparabile de expunere;
 - d) să se desfășoare sub același regim de control ori sub controale echivalente;
 - e) să permită formularea unor măsuri comune eficiente.
- (2) Dacă una dintre aceste condiții lipsește în mod relevant, gruparea se reconsideră.
- (3) În documentele metodologiei trebuie să rezulte explicit criteriul pe baza căruia s-a realizat gruparea.

212 – Tratarea activităților cu variații mari

- (1) Activitățile cu variații mari se tratează distinct în metodologia SAFEGUARD.
- (2) O activitate este considerată cu variații mari atunci când prezintă diferențe semnificative privind:
 - a) sarcinile efective;
 - b) mediul de lucru;
 - c) durata și frecvența expunerii;
 - d) persoanele implicate;
 - e) echipamentele utilizate;

- f) condițiile de desfășurare;
 - g) nivelul și stabilitatea controlului existent.
- (3) În cazul acestor activități, metodologia poate utiliza, după caz:

- a) subunități de analiză separate;
- b) scenarii distincte de lucru;
- c) evaluări pe etape operaționale;
- d) delimitarea între condiții normale, anormale și de intervenție.

(4) Evaluarea generică a unei activități cu variații mari este insuficientă dacă nu surprinde diferențele care pot schimba în mod relevant nivelul de risc.

213 – Activități cu variații sezoniere, temporale sau contextuale

(1) Atunci când activitatea variază în funcție de sezon, perioadă, comandă, ritm operațional ori context extern, metodologia SAFEGUARD trebuie să surprindă aceste variații.

(2) În astfel de cazuri, evaluarea poate fi organizată, după caz:

- a) pe perioade distincte;
- b) pe situații tipice și atipice;
- c) pe regimuri diferite de activitate;
- d) pe scenarii operaționale specifice.

(3) Dacă variația influențează relevant pericolele, expunerea sau controlul, aceasta trebuie evidențiată expres în documentele metodologiei.

214 – Tratarea activităților ocazionale sau nerutiniere

(1) Activitățile ocazionale, nerutiniere, excepționale sau rare trebuie evaluate distinct atunci când generează riscuri diferite ori mai severe decât activitatea obișnuită.

(2) Pot intra în această categorie, după caz:

- a) intervențiile de întreținere;
- b) lucrările de reparație;
- c) lucrările de curățare specială;
- d) operațiunile de montaj ori demontaj;
- e) intervențiile de urgență;
- f) activitățile temporare în alte locații;
- g) sarcinile care apar sporadic, dar au potențial sever de risc.

(3) Frecvența redusă a acestor activități nu justifică omiterea lor din evaluare.

(4) Dimpotrivă, caracterul ocazional poate crește riscul prin lipsa obișnuinței, variabilitatea condițiilor și slaba stabilitate a controlului.

215 – Regula tratării separate a activităților nerutiniere

(1) Activitățile nerutiniere se tratează separat ori de câte ori:

- a) folosesc alte echipamente sau alte resurse decât activitatea curentă;
- b) se desfășoară în alte spații ori alte condiții;
- c) presupun expuneri noi ori mai intense;
- d) implică personal diferit ori competențe speciale;
- e) presupun scoaterea din funcțiune a unor protecții obișnuite;

f) interacționează cu alte activități ori cu alți operatori în mod neobișnuit.

(2) Pentru astfel de activități, metodologia poate cere evaluare dedicată, instrucțiuni specifice, autorizare internă ori măsuri suplimentare de control.

216 – Tratarea condițiilor normale, anormale și de urgență

(1) În toate nivelurile de aplicare, metodologia SAFEGUARD trebuie să distingă, atunci când este relevant, între:

- a) condiții normale de desfășurare a activității;
- b) condiții anormale, de abatere, avarie ori perturbare;
- c) condiții de urgență ori de intervenție.

(2) Dacă pericolele, expunerea sau măsurile diferă semnificativ între aceste situații, evaluarea trebuie să reflecte distinct aceste diferențe.

(3) O evaluare limitată doar la funcționarea normală este insuficientă dacă riscurile majore apar tocmai în situații anormale ori de urgență.

217 – Tratarea activităților desfășurate în mai multe locuri

(1) Atunci când aceeași activitate se desfășoară în mai multe locuri, metodologia SAFEGUARD poate utiliza o evaluare de bază comună, completată cu adaptări locale.

(2) Această soluție este permisă numai dacă:

- a) activitatea este substanțial aceeași;
- b) riscurile principale sunt comparabile;
- c) diferențele locale sunt identificate și tratate explicit.

(3) Evaluarea generală nu poate înlocui analiza locală atunci când amplasarea, mediul, infrastructura ori organizarea modifică semnificativ profilul de risc.

218 – Tratarea activităților realizate de mai multe categorii de persoane

(1) Dacă aceeași activitate este realizată de categorii diferite de persoane, metodologia trebuie să verifice dacă expunerea și controlul sunt efectiv comparabile.

(2) Dacă diferențele de experiență, acces, responsabilitate, competență, durată de prezență ori regim de muncă influențează riscul, acestea trebuie reflectate distinct.

(3) Gruparea tuturor persoanelor într-o singură evaluare este permisă numai atunci când condițiile lor de expunere sunt comparabile în mod real.

219 – Regula trasabilității aplicării pe niveluri

(1) În documentele metodologiei SAFEGUARD trebuie să rezulte clar la ce nivel de analiză a fost realizată evaluarea.

(2) De asemenea, trebuie să rezulte:

- a) dacă analiza este individuală sau agregată;
- b) dacă activitatea a fost grupată cu altele similare;
- c) dacă există subunități ori scenarii distincte;
- d) dacă sunt tratate separat activitățile ocazionale ori variațiile mari.

(3) Această trasabilitate este necesară pentru auditabilitatea metodologiei și pentru implementarea sa software.

220 – Regula proporționalității nivelului de analiză

(1) Nivelul de detaliu al analizei trebuie să fie proporțional cu complexitatea activității și cu severitatea riscurilor potențiale.

- (2) Activitățile simple și stabile pot fi evaluate într-o formă mai sintetică, dacă nu se pierde relevanța preventivă.
- (3) Activitățile complexe, variabile ori cu potențial ridicat de consecințe grave trebuie analizate într-o formă mai detaliată și diferențiată.
- (4) Scopul metodologiei nu este multiplicarea inutilă a documentelor, ci reflectarea suficientă a realității de risc.

221 – Finalitatea aplicării metodologiei în activități, procese și locuri de muncă

- (1) Aplicarea metodologiei SAFEGUARD la diferite niveluri de analiză are ca finalitate adaptarea evaluării la realitatea organizațională și operațională a activității analizate.
- (2) Prin regulile prevăzute în prezentul capitol, metodologia urmărește:
 - a) alegerea unității adecvate de analiză;
 - b) evitarea generalizării excesive ori a fragmentării inutile;
 - c) integrarea coerentă a evaluărilor punctuale în sinteze superioare;
 - d) tratarea corectă a activităților similare, variabile ori nerutiniere;
 - e) susținerea unei implementări practice, auditabile și digitalizabile.
- (3) Prezentul capitol constituie baza pentru monitorizarea, revizuirea și îmbunătățirea continuă a evaluării, astfel cum acestea vor fi dezvoltate în capitolul următor.

CAPITOLUL XI

MONITORIZARE, REVIZUIRE ȘI ÎMBUNĂTĂȚIRE CONTINUĂ

222 – Obiectul prezentului capitol

(1) Prezentul capitol stabilește regulile metodologice privind urmărirea implementării măsurilor, monitorizarea eficienței acestora, revizuirea evaluării riscurilor profesionale și utilizarea metodologiei SAFEGUARD ca instrument de îmbunătățire continuă.

(2) Scopul prezentului capitol este de a asigura că evaluarea riscurilor nu rămâne un document static, ci funcționează ca proces continuu de control, verificare, actualizare și perfecționare a măsurilor de prevenire și protecție.

(3) În metodologia SAFEGUARD, monitorizarea și revizuirea sunt parte integrantă a evaluării și nu simple activități administrative ulterioare.

223 – Principiul caracterului continuu al evaluării

(1) Evaluarea realizată prin metodologia SAFEGUARD are caracter continuu și dinamic.

(2) Rezultatul evaluării trebuie urmărit în timp, în raport cu implementarea măsurilor, schimbările activității, apariția unor evenimente relevante și eficiența controlului existent.

(3) În sensul prezentei metodologii, evaluarea nu se consideră închisă prin simpla redactare a documentelor inițiale, ci continuă prin monitorizare, revizuire și actualizare.

224 – Monitorizarea implementării măsurilor

(1) Monitorizarea implementării măsurilor reprezintă activitatea prin care se verifică dacă măsurile de prevenire și protecție stabilite prin evaluare au fost puse în aplicare, sunt funcționale și produc efectul preventiv urmărit.

(2) Monitorizarea se realizează pentru toate măsurile relevante, cu intensitate proporțională cu nivelul de risc și prioritatea de control asociată.

(3) În cadrul monitorizării se urmărește, după caz:

- a) dacă măsura a fost implementată;
- b) dacă a fost implementată integral sau parțial;
- c) dacă a fost implementată în termenul stabilit;
- d) dacă este funcțională;
- e) dacă este aplicată efectiv în practică;
- f) dacă există limite, deficiențe ori neconformități;
- g) dacă sunt necesare măsuri suplimentare ori corective.

(4) Monitorizarea trebuie să transforme planul de măsuri într-un instrument efectiv de control, nu într-o simplă listă de intenții.

225 – Responsabilitatea privind urmărirea măsurilor

(1) Urmărirea implementării măsurilor revine angajatorului ori beneficiarului evaluării, cu sprijinul persoanelor desemnate, al conducătorilor locurilor de muncă, al structurilor interne sau externe competente și, după caz, al evaluatorului.

- (2) În cadrul metodologiei SAFEGUARD, fiecare măsură relevantă trebuie să poată fi asociată cu un responsabil, un termen și o modalitate de verificare.
- (3) Lipsa unei responsabilități clar definite afectează caracterul executoriu al planului de control și conformare.

226 – Registrul SAFEGUARD de monitorizare și revizuire

- (1) Urmărirea măsurilor și a schimbărilor relevante se realizează, de regulă, prin Registrul SAFEGUARD de monitorizare și revizuire.
- (2) Acest registru reprezintă instrumentul principal de consemnare a implementării măsurilor, a verificărilor efectuate, a evenimentelor relevante și a necesității de revizuire a evaluării.
- (3) Registrul poate fi ținut în format clasic, tabelar ori digital, cu condiția păstrării clarității și trasabilității datelor.
- (4) În format digital, registrul poate funcționa ca sistem de urmărire a termenelor, alerte, statusuri, verificări și istoric al modificărilor.

227 – Modul de completare a registrului de monitorizare

- (1) Registrul SAFEGUARD de monitorizare și revizuire se completează ori de câte ori intervin elemente relevante pentru urmărirea măsurilor și pentru actualizarea evaluării.
- (2) În registru se consemnează, după caz:
- a) măsura urmărită;
 - b) riscul ori pericolul asociat;
 - c) responsabilul;
 - d) termenul stabilit;
 - e) data verificării;
 - f) stadiul implementării;
 - g) observațiile rezultate din verificare;
 - h) deficiențele ori întârzierile constatate;
 - i) măsurile corective suplimentare;
 - j) evenimentele care pot impune revizuirea evaluării;
 - k) decizia de revizuire și data acesteia.
- (3) Completarea registrului trebuie să fie suficient de clară pentru a permite reconstituirea logicii de monitorizare și a istoricului măsurilor.
- (4) În cazul activităților complexe, registrul poate fi completat diferențiat pe puncte de lucru, activități, posturi ori familii de riscuri.

228 – Frecvența monitorizării

- (1) Frecvența monitorizării se stabilește în funcție de:
- a) nivelul de risc;
 - b) prioritatea de control;
 - c) natura măsurii;
 - d) viteza de implementare necesară;
 - e) stabilitatea ori instabilitatea condițiilor de muncă;
 - f) existența unor neconformități anterioare;
 - g) apariția unor evenimente relevante.
- (2) Riscurile ridicate și critice, precum și măsurile asociate acestora, trebuie urmărite cu o frecvență mai mare și

cu un nivel sporit de rigoare.

(3) Pentru riscurile aflate sub control stabil, monitorizarea poate avea caracter periodic și orientat spre menținerea situației conforme.

229 – Verificarea eficienței măsurilor

(1) Monitorizarea nu se limitează la constatarea formală a implementării unei măsuri, ci include și verificarea eficienței acesteia.

(2) O măsură este considerată eficientă, în sensul metodologiei SAFEGUARD, dacă:

- a) a fost implementată efectiv;
- b) funcționează în condițiile reale de muncă;
- c) reduce riscul în mod real și verificabil;
- d) este menținută în timp;
- e) nu generează riscuri noi semnificative ori deficiențe majore de aplicare.

(3) Dacă măsura implementată nu produce efectul preventiv urmărit, metodologia impune reevaluarea situației și actualizarea planului de control.

230 – Revizuirea evaluării

(1) Revizuirea evaluării reprezintă procesul prin care analiza de risc este reexaminată, actualizată sau completată în raport cu schimbările intervenite ori cu noile informații disponibile.

(2) Revizuirea poate fi totală sau parțială, în funcție de întinderea modificărilor care afectează activitatea, expunerea, măsurile ori riscurile evaluate.

(3) Revizuirea trebuie să fie documentată și să permită identificarea clară a ceea ce s-a schimbat, de ce s-a schimbat și ce efect metodologic produce schimbarea.

231 – Când se revizuieste evaluarea

(1) Evaluarea realizată prin SAFEGUARD se revizuieste ori de câte ori apar schimbări relevante care pot influența riscurile profesionale, expunerea, controlul existent ori măsurile necesare.

(2) Revizuirea este necesară, în special, atunci când intervin:

- a) modificări ale activității ori procesului de muncă;
- b) modificări ale echipamentelor, instalațiilor sau uneltelor;
- c) introducerea unor substanțe, materiale ori agenți noi;
- d) modificări ale mediului de lucru;
- e) modificări organizatorice semnificative;
- f) schimbări privind numărul, categoria ori profilul persoanelor expuse;
- g) accidente, incidente sau aproape-accidente;
- h) neconformități care arată insuficiența măsurilor existente;
- i) informații noi privind pericolele ori efectele acestora;
- j) schimbări legislative, tehnice ori profesionale relevante.

(3) În lipsa unor astfel de evenimente, metodologia poate prevedea și o revizuire periodică, pentru confirmarea actualității evaluării.

232 – Evenimente care declanșează reevaluarea

(1) Reevaluarea reprezintă reluarea parțială sau totală a procesului de evaluare atunci când evenimentele apărute afectează în mod relevant concluziile anterioare.

(2) Reevaluarea este declanșată, în special, de următoarele tipuri de evenimente:

- a) producerea unui accident de muncă;

- b) producerea unui incident cu potențial de accidentare ori îmbolnăvire;
- c) apariția unui aproape-accident;
- d) constatarea unei neconformități materiale grave;
- e) eșecul unei măsuri de control;
- f) schimbarea tehnologiei, a procesului ori a organizării muncii;
- g) introducerea unui nou echipament ori a unei noi substanțe;
- h) apariția unor date noi privind severitatea ori expunerea;
- i) solicitarea justificată a angajatorului ori a unei structuri competente de control intern.

(3) În metodologia SAFEGUARD, declanșarea reevaluării trebuie consemnată în registrul de monitorizare și revizuire.

233 – Documentarea schimbărilor

(1) Orice schimbare relevantă pentru evaluarea riscurilor trebuie documentată într-o manieră clară și trasabilă.

(2) Documentarea schimbărilor trebuie să indice, după caz:

- a) natura schimbării;
- b) data apariției ori implementării;
- c) unitatea de analiză afectată;
- d) riscurile potențial influențate;
- e) măsurile afectate ori necesare;
- f) decizia de menținere, modificare ori refacere a evaluării;
- g) persoana ori structura care a constatat schimbarea.

(3) În format digital, schimbările trebuie să poată fi urmărite prin istoric de versiuni, marcaje de revizie, note de schimbare și legături între documentele afectate.

234 – Tratarea aproape-accidentelor și a incidentelor

(1) În metodologia SAFEGUARD, aproape-accidentele și incidentele sunt tratate ca surse relevante de informație pentru prevenire și revizuire.

(2) Faptul că un eveniment nu a produs vătămări efective nu exclude relevanța sa metodologică.

(3) Pentru fiecare aproape-accident ori incident relevant se analizează, după caz:

- a) ce s-a întâmplat;
- b) în ce condiții s-a produs evenimentul;
- c) ce pericol s-a materializat sau era pe punctul de a se materializa;
- d) care au fost cauzele și condițiile favorizante;
- e) ce controale au funcționat și ce controale au eșuat;
- f) dacă evaluarea existentă a surprins suficient riscul respectiv;
- g) ce măsuri corective ori preventive trebuie adoptate.

(4) Aproape-accidentele și incidentele trebuie consemnate și valorificate metodologic pentru reducerea riscurilor viitoare.

235 – Analiza lecțiilor învățate

(1) Metodologia SAFEGUARD impune utilizarea evenimentelor relevante ca bază pentru extragerea lecțiilor învățate.

(2) Lecțiile învățate pot privi, după caz:

- a) insuficiența unor măsuri;
- b) neadecvarea unor proceduri;

- c) nevoia de reorganizare a activității;
- d) nevoia de instruire suplimentară;
- e) nevoia de clarificare a responsabilităților;
- f) necesitatea de a revizui evaluarea pentru activități similare.

(3) Lecțiile învățate trebuie integrate în actualizarea măsurilor, a documentelor și a practicilor de control.

236 – Actualizarea măsurilor

(1) Măsurile de prevenire și protecție se actualizează ori de câte ori monitorizarea, revizuirea sau analiza evenimentelor arată că acestea sunt insuficiente, neadecvate ori depășite.

(2) Actualizarea poate consta, după caz, în:

- a) modificarea unei măsuri existente;
- b) completarea cu măsuri noi;
- c) înlocuirea unei măsuri ineficiente;
- d) ridicarea nivelului de control;
- e) schimbarea termenelor, responsabililor ori regimului de verificare;
- f) introducerea unor măsuri provizorii sau definitive suplimentare.

(3) În toate cazurile, actualizarea măsurilor trebuie să respecte ierarhia prevenirii și să fie coerentă cu nivelul de risc rezultat.

237 – Păstrarea trasabilității

(1) În metodologia SAFEGUARD, trasabilitatea trebuie păstrată pe întreg ciclul de viață al evaluării, de la analiza inițială până la monitorizare, revizuire și versiunea actualizată.

(2) Trasabilitatea presupune posibilitatea de a identifica în mod rezonabil:

- a) versiunea evaluării;
- b) data întocmirii și a revizuirilor;
- c) schimbările efectuate;
- d) motivele schimbărilor;
- e) măsurile modificate;
- f) evenimentele care au stat la baza actualizării;
- g) persoanele ori structurile implicate în proces.

(3) Trasabilitatea este obligatorie pentru caracterul auditabil, defensabil și digitalizabil al metodologiei.

(4) Lipsa trasabilității afectează capacitatea de a demonstra evoluția controlului riscurilor în timp.

238 – Regimul versiunilor și al reviziilor

(1) Documentele metodologiei SAFEGUARD trebuie să permită identificarea clară a versiunilor și a reviziilor succesive.

(2) Fiecare revizie relevantă trebuie să poarte, după caz:

- a) un număr ori cod de versiune;
- b) data reviziei;
- c) motivul reviziei;
- d) domeniul afectat;
- e) referirea la documentele ori măsurile modificate.

(3) În implementarea digitală, istoricul versiunilor trebuie păstrat astfel încât să poată fi urmărită evoluția evaluării și a măsurilor în timp.

239 – Utilizarea metodologiei pentru îmbunătățire continuă

- (1) Metodologia SAFEGUARD trebuie utilizată nu doar pentru constatarea riscurilor existente, ci și pentru îmbunătățirea continuă a modului de organizare, control și prevenire.
- (2) Îmbunătățirea continuă presupune utilizarea sistematică a informațiilor rezultate din:
- a) evaluări;
 - b) monitorizări;
 - c) revizui;
 - d) incidente și aproape-accidente;
 - e) schimbări de activitate;
 - f) observații de teren;
 - g) verificări interne.
- (3) Prin această utilizare, metodologia devine un instrument de dezvoltare a controlului preventiv și de creștere progresivă a maturității organizaționale în domeniul securității și sănătății în muncă.

240 – Indicatori ai îmbunătățirii continue

- (1) În aplicarea metodologiei SAFEGUARD, îmbunătățirea continuă poate fi urmărită și prin indicatori interni relevanți, stabiliți de angajator ori de sistemul software utilizat.
- (2) Acești indicatori pot viza, după caz:
- a) gradul de implementare a măsurilor;
 - b) reducerea numărului de neconformități;
 - c) reducerea expunerilor necontrolate;
 - d) reducerea numărului de incidente ori aproape-accidente;
 - e) timpul de răspuns la riscurile prioritare;
 - f) gradul de actualizare a evaluărilor;
 - g) gradul de acoperire a activităților prin evaluare și monitorizare.
- (3) Indicatorii utilizați trebuie să sprijine controlul real al riscului și nu să încurajeze raportări cosmetizate.

241 – Regula feedback-ului metodologic

- (1) Rezultatele monitorizării și ale revizuirii trebuie reintegrate în metodologie sub forma unui feedback metodologic continuu.
- (2) Acest feedback poate conduce, după caz, la:
- a) îmbunătățirea descrierii activităților;
 - b) completarea bibliotecilor de pericole;
 - c) rafinarea criteriilor de apreciere;
 - d) adaptarea șabloanelor de măsuri;
 - e) clarificarea documentelor generate pentru conformare;
 - f) dezvoltarea funcționalităților software.
- (3) În acest sens, metodologia SAFEGUARD este concepută ca sistem capabil să învețe din propria aplicare și din realitatea operațională.

242 – Regula coerenței între monitorizare și documentele derivate

- (1) Orice modificare relevantă rezultată din monitorizare și revizuire trebuie reflectată, după caz, în documentele derivate ale metodologiei.
- (2) Această regulă privește, în special:
- a) fișa de evaluare;

- b) fișa controlului existent;
- c) fișa de risc rezidual;
- d) planul de control și conformare;
- e) registrul de monitorizare;
- f) documentele generate pentru conformare românească.

(3) Nu este admisibil ca documentele derivate să rămână neschimbate atunci când evaluarea de bază ori măsurile relevante au fost modificate substanțial.

243 – Regula proporționalității revizuirii

- (1) Revizuirea trebuie să fie proporțională cu natura și amploarea schimbării constatate.
- (2) Schimbările minore pot justifica actualizări punctuale, fără reluarea integrală a evaluării.
- (3) Schimbările majore, evenimentele severe sau apariția unor riscuri noi impun revizuire aprofundată și, după caz, reevaluare completă.
- (4) Proporționalitatea revizuirii nu poate fi invocată pentru a evita actualizarea unei evaluări devenite inadecvate.

244 – Regula utilizării preventive a informației

- (1) În metodologia SAFEGUARD, orice informație relevantă rezultată din monitorizare, control intern, observație de teren ori evenimente trebuie utilizată în scop preventiv.
- (2) Informația nu se colectează doar pentru arhivare, ci pentru a sprijini decizia, adaptarea măsurilor și reducerea reală a riscurilor.
- (3) Această regulă exprimă orientarea metodologiei spre control efectiv și nu spre formalism documentar.

245 – Finalitatea monitorizării, revizuirii și îmbunătățirii continue

- (1) Monitorizarea, revizuirea și îmbunătățirea continuă au ca finalitate menținerea evaluării riscurilor profesionale într-o stare de actualitate, utilitate și eficiență practică.
- (2) Prin aplicarea regulilor prevăzute în prezentul capitol, metodologia SAFEGUARD urmărește:
 - a) urmărirea efectivă a implementării măsurilor;
 - b) identificarea rapidă a deficiențelor de control;
 - c) actualizarea evaluării ori de câte ori este necesar;
 - d) valorificarea incidentelor și aproape-accidentelor ca surse de prevenire;
 - e) păstrarea trasabilității în timp;
 - f) transformarea evaluării într-un proces continuu de învățare și perfecționare.
- (3) Prezentul capitol constituie baza pentru integrarea deplină a metodologiei SAFEGUARD în sistemele digitale de evidență, monitorizare și generare de documente, astfel cum se va detalia în capitolul următor.

CAPITOLUL XII

DIGITALIZAREA METODOLOGIEI ȘI INTEGRAREA SOFTWARE

246 – Obiectul prezentului capitol

- (1) Prezentul capitol stabilește regulile prin care metodologia SAFEGUARD este transpusă, aplicată, urmărită și dezvoltată în format digital, prin aplicații informatice dedicate.
- (2) Scopul prezentului capitol este de a asigura că metodologia SAFEGUARD poate funcționa nu doar ca document redactabil, ci ca sistem operațional software-first, capabil să susțină colectarea datelor, evaluarea riscurilor, generarea documentelor, monitorizarea măsurilor și îmbunătățirea continuă.
- (3) În sensul prezentei metodologii, digitalizarea nu reprezintă o simplă transformare a unor formulare pe hârtie în formulare electronice, ci integrarea logicii metodologice într-un sistem informatic coerent, trasabil și scalabil.

247 – Principiul software-first

- (1) Metodologia SAFEGUARD este concepută pe principiul software-first.
- (2) Acest principiu înseamnă că fiecare etapă a metodologiei trebuie să poată fi transpusă în câmpuri de date, reguli de procesare, relații logice, fluxuri de lucru, documente generate și funcții de monitorizare.
- (3) Principiul software-first presupune că metodologia este gândită de la început pentru utilizare digitală, fără a pierde posibilitatea aplicării în format clasic.
- (4) În aplicarea acestui principiu, metodologia trebuie să poată fi operată, urmărită și actualizată printr-o platformă informatică care reflectă structura reală a evaluării.

248 – Finalitatea digitalizării metodologiei

- (1) Digitalizarea metodologiei SAFEGUARD are ca finalitate:
 - a) standardizarea controlată a procesului de evaluare;
 - b) reducerea erorilor și a omisiunilor;
 - c) creșterea trasabilității;
 - d) accelerarea generării documentelor;
 - e) facilitarea monitorizării măsurilor;
 - f) agregarea și analiza datelor la nivel managerial;
 - g) susținerea conformării documentare în România;
 - h) dezvoltarea continuă a bibliotecilor de pericole, măsuri și reguli metodologice.
- (2) Digitalizarea trebuie să sprijine controlul real al riscurilor și nu să transforme evaluarea într-un proces rigid, formal sau automatist.

249 – Transpunerea metodologiei în aplicații informatice

- (1) Metodologia SAFEGUARD se transpune în aplicații informatice prin modelarea etapelor sale în structuri de date, formulare, reguli de calcul, reguli de interpretare, fluxuri de validare și module documentare.
- (2) Aplicația informatică trebuie să permită, cel puțin:
 - a) definirea unității de analiză;
 - b) colectarea datelor privind activitatea reală;
 - c) identificarea și selectarea pericolelor;
 - d) aprecierea expunerii și a controlului existent;

- e) evaluarea nivelului de risc;
- f) stabilirea măsurilor;
- g) generarea documentelor;
- h) monitorizarea măsurilor și reviziilor;
- i) exportul datelor și documentelor necesare.

(3) Transpunerea în software trebuie să respecte logica metodologiei și să nu elimine elementele de apreciere profesională necesare.

250 – Structura datelor în metodologia SAFEGUARD

(1) Implementarea digitală a metodologiei SAFEGUARD trebuie să utilizeze o structură de date coerentă, relațională și trasabilă.

(2) Structura datelor trebuie să permită legarea între ele, după caz, a următoarelor elemente:

- a) angajatorul ori beneficiarul;
- b) punctul de lucru;
- c) locul de muncă;
- d) postul ori activitatea;
- e) unitatea de analiză;
- f) pericolul ori factorul de risc;
- g) categoria de risc;
- h) expunerea;
- i) controlul existent;
- j) nivelul de risc;
- k) măsurile propuse;
- l) măsurile implementate;
- m) riscul rezidual;
- n) monitorizarea;
- o) revizia;
- p) documentele generate.

(3) Structura datelor trebuie concepută astfel încât aceeași informație să nu fie introdusă inutil de mai multe ori și să poată fi reutilizată coerent în întregul sistem.

251 – Entități minime ale modelului de date

(1) În implementarea software a metodologiei SAFEGUARD, modelul de date trebuie să permită existența unor entități distincte, cel puțin pentru:

- a) organizație;
- b) punct de lucru;
- c) unitate de analiză;
- d) profil de activitate;
- e) pericol;
- f) evaluare de risc;
- g) control existent;
- h) măsură;
- i) plan de control și conformare;
- j) registru de monitorizare;
- k) revizie;

l) document generat.

(2) Entitățile prevăzute la alin. (1) pot fi dezvoltate prin subentități, câmpuri auxiliare, codificări și legături specifice, în funcție de complexitatea aplicației.

(3) În toate cazurile, arhitectura datelor trebuie să păstreze coerența logicii metodologice și să permită agregare, filtrare și auditare.

252 – Logica formularelor

(1) Formularele digitale utilizate în metodologia SAFEGUARD trebuie să reflecte ordinea logică a procesului de evaluare.

(2) În acest scop, aplicația trebuie să permită formulare distincte sau secțiuni distincte pentru:

- a) definirea unității de analiză;
- b) descrierea activității;
- c) identificarea pericolelor;
- d) evaluarea expunerii;
- e) evaluarea controlului existent;
- f) stabilirea nivelului de risc;
- g) alegerea măsurilor;
- h) stabilirea priorității și monitorizării.

(3) Logica formularelor trebuie să fie orientată spre completare asistată, coerență internă și prevenirea omisiunilor esențiale.

(4) Formularele nu trebuie concepute doar ca suport de introducere de text, ci ca instrumente de lucru metodologic structurat.

253 – Regula secvențialității logice a formularelor

(1) Aplicația software trebuie să încurajeze parcurgerea metodologiei în succesiunea ei logică.

(2) În acest sens, anumite câmpuri, secțiuni sau documente pot deveni active numai după completarea unor informații prealabile relevante.

(3) Regula prevăzută la alin. (2) nu exclude corectarea ori completarea ulterioară a etapelor anterioare, dacă acest lucru este necesar.

(4) Sistemul trebuie să permită atât disciplină procedurală, cât și flexibilitate controlată.

254 – Bibliotecile de pericole

(1) Implementarea digitală a metodologiei SAFEGUARD trebuie să permită utilizarea unor biblioteci de pericole și factori de risc.

(2) Bibliotecile de pericole au rolul de a susține identificarea sistematică a riscurilor, standardizarea clasificării și reducerea omisiunilor.

(3) Aceste biblioteci pot fi organizate, după caz:

- a) pe categorii de riscuri;
- b) pe domenii de activitate;
- c) pe tipuri de echipamente;
- d) pe activități;
- e) pe procese;
- f) pe medii de lucru;
- g) pe familii de operațiuni.

(4) Bibliotecile de pericole trebuie să rămână deschise completării, corectării și dezvoltării continue.

255 – Regula utilizării controlate a bibliotecilor de pericole

- (1) Bibliotecile de pericole au caracter de suport metodologic și nu pot înlocui analiza concretă a activității reale.
- (2) Selectarea unui pericol din bibliotecă nu este suficientă, prin ea însăși, pentru evaluare, dacă nu este completată cu particularizarea formei concrete de manifestare și a expunerii reale.
- (3) Sistemul software trebuie să permită atât utilizarea pericolelor standardizate, cât și introducerea unor pericole noi, specifice activității analizate.
- (4) În toate cazurile, biblioteca trebuie să sprijine evaluatorul, nu să îl înlocuiască.

256 – Șabloanele de măsuri

- (1) Implementarea digitală a metodologiei SAFEGUARD trebuie să permită utilizarea unor șabloane de măsuri de prevenire și protecție.
- (2) Șabloanele de măsuri au rolul de a susține coerența propunerilor, respectarea ierarhiei controlului și accelerarea întocmirii planurilor de măsuri.
- (3) Aceste șabloane pot fi organizate, după caz:
 - a) pe categorii de riscuri;
 - b) pe activități;
 - c) pe tipuri de echipamente;
 - d) pe niveluri de risc;
 - e) pe ordine de prioritate în ierarhia controlului;
 - f) pe domenii de activitate.
- (4) Șabloanele trebuie să permită adaptarea la contextul concret și nu pot fi utilizate ca formulări rigide aplicate mecanic.

257 – Regula individualizării măsurilor generate software

- (1) Măsurile preluate din șabloane trebuie particularizate în raport cu riscul concret, activitatea reală, controlul existent și condițiile de implementare.
- (2) Sistemul informatic trebuie să permită editarea, completarea, prioritizarea și adaptarea măsurilor standard.
- (3) Nu este admisibil ca aplicația să genereze automat măsuri generale fără posibilitatea de individualizare, dacă această limitare afectează utilitatea practică a rezultatului.

258 – Reguli de calcul și interpretare în software

- (1) Aplicația informatică trebuie să integreze regulile metodologice privind evaluarea nivelului de risc, inclusiv:
 - a) clasele de probabilitate;
 - b) clasele de gravitate;
 - c) clasele de expunere;
 - d) clasele de control existent;
 - e) matricea de risc;
 - f) regulile de menținere ori majorare a clasei de risc;
 - g) regulile privind prioritatea de control.
- (2) Sistemul poate calcula niveluri preliminare de risc și poate sugera interpretări, însă trebuie să permită și intervenția argumentată a evaluatorului în condițiile metodologiei.
- (3) În toate cazurile, software-ul trebuie să păstreze distincția dintre rezultat automatizat și apreciere profesională motivată.

259 – Generarea automată de documente

- (1) Implementarea digitală a metodologiei SAFEGUARD trebuie să permită generarea automată sau semi-automată a documentelor metodologice și a documentelor de conformare.
- (2) Documentele generate pot include, după caz:
 - a) fișa de profil al activității;
 - b) harta pericolelor;
 - c) fișa de evaluare a riscurilor;
 - d) fișa controlului existent;
 - e) fișa de risc rezidual;
 - f) planul de control și conformare;
 - g) registrul de monitorizare și revizuire;
 - h) fișe și rapoarte pentru conformare românească;
 - i) sinteze și centralizatoare manageriale.
- (3) Generarea automată trebuie să utilizeze datele deja introduse în sistem, evitând rescrierea inutilă și menținând coerența între documentele derivate.
- (4) Documentele generate trebuie să poată fi revizuite, validate și, dacă este necesar, particularizate înainte de utilizarea finală.

260 – Rapoartele de management

- (1) Platforma digitală SAFEGUARD trebuie să permită generarea de rapoarte de management utile pentru analiza și controlul riscurilor la nivel operațional și organizațional.
- (2) Aceste rapoarte pot include, după caz:
 - a) distribuția riscurilor pe clase;
 - b) distribuția riscurilor pe categorii;
 - c) riscurile prioritare;
 - d) stadiul implementării măsurilor;
 - e) punctele de lucru cu risc ridicat;
 - f) activitățile cu cele mai multe neconformități;
 - g) evoluția în timp a riscului inițial și rezidual;
 - h) situația reviziilor și a reevaluărilor.
- (3) Rapoartele de management trebuie să fie orientate spre decizie, prioritizare și control preventiv, nu doar spre prezentare statistică.

261 – Exporturile necesare pentru conformare

- (1) Aplicația software trebuie să permită exportul documentelor și datelor necesare pentru conformare în România.
- (2) Exporturile trebuie să poată genera, după caz:
 - a) fișe de evaluare redactate în limbajul recunoscut național;
 - b) planuri de prevenire și protecție;
 - c) fișe ale factorilor de risc profesional;
 - d) baze pentru instrucțiuni proprii;
 - e) baze pentru tematici de instruire;
 - f) rapoarte sintetice pentru management ori control intern.

(3) Exporturile trebuie să poată fi realizate în formate utilizabile practic, inclusiv în formate destinate tipăririi, arhivării și transmiterii electronice.

(4) În toate cazurile, exportul nu trebuie să rupă legătura cu datele-sursă care au generat documentul.

262 – Trasabilitatea electronică

(1) Implementarea digitală a metodologiei SAFEGUARD trebuie să asigure trasabilitatea electronică a datelor, deciziilor, modificărilor și documentelor generate.

(2) Trasabilitatea electronică presupune posibilitatea de a identifica, după caz:

- a) cine a introdus sau a modificat datele;
- b) când au fost introduse sau modificate;
- c) ce versiune a evaluării este activă;
- d) ce măsuri au fost generate ori actualizate;
- e) ce documente au fost produse pe baza datelor respective;
- f) ce schimbări au declanșat o revizie.

(3) Trasabilitatea electronică are rol esențial pentru auditabilitatea metodologiei, pentru controlul intern și pentru demonstrarea evoluției evaluării în timp.

263 – Regimul versiunilor și al istoricului digital

(1) Platforma digitală trebuie să păstreze istoricul versiunilor relevante ale evaluărilor, măsurilor și documentelor generate.

(2) Sistemul trebuie să permită, după caz:

- a) marcarea reviziilor;
- b) păstrarea versiunilor anterioare;
- c) compararea versiunilor;
- d) evidențierea modificărilor;
- e) reconstituirea situației existente la un moment dat.

(3) Istoricul digital nu trebuie folosit doar ca arhivă pasivă, ci ca instrument de analiză și de învățare metodologică.

264 – Fluxurile de lucru digitale

(1) Platforma software poate integra fluxuri de lucru digitale pentru întocmirea, verificarea, validarea, monitorizarea și revizuirea documentelor metodologiei.

(2) Aceste fluxuri pot include, după caz:

- a) inițierea unei evaluări;
- b) completarea și verificarea datelor;
- c) validarea internă;
- d) aprobarea documentelor;
- e) alocarea măsurilor către responsabili;
- f) urmărirea termenelor;
- g) inițierea reviziilor;
- h) închiderea ori reactivarea unui ciclu de monitorizare.

(3) Fluxurile digitale trebuie să susțină ordinea metodologică, fără a transforma procesul într-o procedură birocratică rigidă.

265 – Rolul platformei digitale în aplicarea metodologiei

- (1) Platforma digitală are rolul de instrument operațional principal pentru aplicarea consecventă a metodologiei SAFEGUARD.
- (2) Prin această platformă se asigură, după caz:
 - a) introducerea structurată a datelor;
 - b) standardizarea controlată a evaluării;
 - c) sprijinirea evaluatorului în identificarea pericolelor și alegerea măsurilor;
 - d) generarea documentelor și a rapoartelor;
 - e) urmărirea implementării măsurilor;
 - f) revizuirea și actualizarea evaluărilor;
 - g) agregarea rezultatelor la nivel managerial.
- (3) Platforma digitală nu substituie raționamentul profesional, ci îl susține, îl structurează și îl face scalabil.

266 – Regula intervenției profesionale umane

- (1) În metodologia SAFEGUARD, aplicația informatică are rol de suport și de structurare, iar nu rolul de a înlocui complet aprecierea evaluatorului.
- (2) Ori de câte ori situația concretă impune interpretare, particularizare ori majorarea unei clase de risc, sistemul trebuie să permită intervenția motivată a utilizatorului competent.
- (3) Automatizarea nu poate justifica simplificarea excesivă a realității ori ignorarea unor elemente relevante pe care evaluatorul le observă în teren.

267 – Regula scalabilității și dezvoltării continue

- (1) Implementarea digitală a metodologiei SAFEGUARD trebuie să permită dezvoltarea ulterioară a sistemului, fără afectarea coerenței metodologice de bază.
- (2) În acest scop, platforma trebuie să poată integra, după caz:
 - a) noi biblioteci de pericole;
 - b) noi șabloane de măsuri;
 - c) noi tipuri de rapoarte;
 - d) noi module documentare;
 - e) noi tipuri de exporturi;
 - f) noi funcții de monitorizare, alertare și analiză.
- (3) Scalabilitatea este o condiție esențială pentru transformarea metodologiei într-un sistem viu și adaptabil.

268 – Regula coerenței între metodologie și software

- (1) Aplicația informatică trebuie să rămână în permanență coerentă cu versiunea metodologică SAFEGUARD aflată în vigoare.
- (2) Orice modificare relevantă a metodologiei trebuie reflectată în structura formularelor, în regulile de calcul, în documentele generate și în fluxurile digitale.
- (3) În mod corespunzător, orice dezvoltare software trebuie să respecte principiile metodologiei și să nu creeze ieșiri contradictorii față de aceasta.

269 – Securitatea și integritatea datelor metodologiei

- (1) Platforma digitală utilizată pentru aplicarea metodologiei SAFEGUARD trebuie să asigure, în limite rezonabile, integritatea, disponibilitatea și protecția datelor introduse și generate.
- (2) În acest scop, sistemul trebuie să permită, după caz:
 - a) controlul accesului pe roluri;

- b) protecția împotriva modificărilor neautorizate;
- c) salvarea și recuperarea datelor;
- d) păstrarea istoricului relevant;
- e) arhivarea documentelor generate.

(3) Protecția datelor metodologiei are rol esențial pentru continuitatea activității, pentru auditabilitate și pentru încrederea în sistemul digital.

270 – Finalitatea digitalizării și a integrării software

(1) Digitalizarea metodologiei SAFEGUARD și integrarea sa software au ca finalitate transformarea evaluării riscurilor profesionale într-un proces coerent, scalabil, trasabil și utilizabil practic în timp real.

(2) Prin aplicarea regulilor prevăzute în prezentul capitol, metodologia urmărește:

- a) structurarea digitală a activității de evaluare;
- b) consolidarea controlului metodologic;
- c) reducerea redundanței documentare;
- d) generarea rapidă și coerentă a documentelor;
- e) monitorizarea activă a măsurilor;
- f) agregarea managerială a rezultatelor;
- g) compatibilitatea cu cerințele de conformare din România;
- h) dezvoltarea continuă a sistemului metodologic și software.

(3) Prezentul capitol constituie baza pentru dispozițiile finale privind caracterul metodologiei, actualizarea sa și raportul dintre metodologia ARES și legislația aplicabilă.

CAPITOLUL XIII

DISPOZIȚII FINALE

271 – Obiectul prezentului capitol

(1) Prezentul capitol stabilește dispozițiile finale privind caracterul metodologiei SAFEGUARD, regulile sale de utilizare, regimul versiunilor și al reviziilor, modul de actualizare, raportul cu legislația aplicabilă, condițiile de modificare și dezvoltare ulterioară, precum și statutul anexelor ca parte integrantă a metodologiei.

(2) Dispozițiile prevăzute în prezentul capitol se aplică întregului corp metodologic SAFEGUARD și tuturor documentelor, anexelor, instrumentelor și ieșirilor generate în temeiul acesteia.

272 – Caracterul metodologiei

(1) ARES SAFEGUARD este o metodologie proprie ARES de evaluare, control și monitorizare a riscurilor profesionale.

(2) Metodologia are caracter tehnic, metodologic, operațional, documentar și digitalizabil.

(3) SAFEGUARD este concepută ca instrument de lucru pentru identificarea pericolelor, evaluarea riscurilor, stabilirea măsurilor de prevenire și protecție, monitorizarea implementării acestora și susținerea conformării documentare în domeniul securității și sănătății în muncă.

(4) Metodologia poate fi utilizată în format clasic, în format digital ori în sisteme hibride, cu condiția păstrării logicii sale interne, a trasabilității și a coerenței documentare.

(5) Caracterul propriu al metodologiei nu exclude compatibilitatea acesteia cu bune practici profesionale relevante și cu cerințele cadrului legal aplicabil.

273 – Reguli generale de utilizare

(1) Metodologia SAFEGUARD se utilizează ca sistem coerent și unitar, iar nu ca simplă colecție de formulare, fișe ori modele de documente.

(2) Aplicarea metodologiei trebuie să respecte succesiunea logică a etapelor prevăzute în cuprinsul său, precum și principiile privind realitatea operațională, expunerea, ierarhia prevenirii, trasabilitatea și revizuirea continuă.

(3) Documentele și instrumentele SAFEGUARD trebuie utilizate în acord cu scopul lor metodologic și nu pot fi reduse la formalități documentare fără conținut real de analiză.

(4) Utilizarea metodologiei trebuie să fie adaptată activității analizate, fără a elimina elementele esențiale ale procesului de evaluare și control al riscurilor.

(5) Nicio utilizare a metodologiei nu este admisibilă dacă afectează fidelitatea față de starea de fapt sau transformă evaluarea într-un exercițiu pur formal.

274 – Regula utilizării profesioniste a metodologiei

(1) Metodologia SAFEGUARD trebuie utilizată în mod profesionist, prin raportare la activitatea reală, la condițiile efective de muncă și la datele disponibile.

(2) Aplicarea metodologiei presupune apreciere profesională, observație, documentare, interpretare și formularea unor măsuri adecvate, proporționale și verificabile.

(3) Nicio componentă a metodologiei nu poate fi utilizată în scopul minimalizării artificiale a riscurilor ori al producerii unor documente aparent conforme, dar lipsite de suport factual și metodologic.

(4) Ori de câte ori situația concretă o impune, utilizatorul competent al metodologiei trebuie să privilegieze scopul preventiv și fidelitatea față de starea de fapt.

(5) Aplicarea profesionistă a metodologiei presupune menținerea legăturii dintre observația din teren, analiza efectuată, concluzia de evaluare și măsura stabilită.

275 – Versiunea documentului metodologic

(1) Metodologia SAFEGUARD se emite și se utilizează în versiuni identificate clar.

(2) Fiecare versiune a metodologiei trebuie să cuprindă, cel puțin:

- a) denumirea documentului;
- b) codul ori identificatorul versiunii;
- c) data emiterii;
- d) data intrării în utilizare, dacă este distinctă;
- e) numărul ori codul reviziei, dacă este cazul.

(3) În toate documentele și instrumentele generate în baza metodologiei trebuie să poată fi identificată versiunea metodologică utilizată.

(4) Regimul versiunilor are rolul de a asigura coerența, trasabilitatea și posibilitatea de reconstituire a bazei metodologice aplicate la un anumit moment.

(5) Lipsa identificării clare a versiunii afectează validitatea internă, comparabilitatea și auditabilitatea documentelor generate.

276 – Revizia documentului metodologic

(1) Revizia metodologiei reprezintă modificarea controlată a conținutului său, realizată pentru clarificare, actualizare, completare, corectare ori dezvoltare.

(2) Fiecare revizie trebuie consemnată astfel încât să permită identificarea:

- a) elementelor modificate;
- b) naturii modificării;
- c) datei la care modificarea a fost aprobată ori introdusă;
- d) motivului modificării.

(3) Reviziile pot fi minore, atunci când privesc clarificări, corecții de redactare ori ajustări limitate, sau majore, atunci când afectează structura, criteriile, documentele, regulile de evaluare ori logica metodologiei.

(4) În cazul reviziilor majore, documentele, anexele și instrumentele derivate trebuie actualizate în mod corespunzător.

(5) Orice revizie trebuie să poată fi urmărită în mod documentat, atât în corpul principal al metodologiei, cât și în anexele și instrumentele aferente.

277 – Modul de actualizare a metodologiei

(1) Metodologia SAFEGUARD se actualizează ori de câte ori este necesar pentru menținerea caracterului său coerent, actual, util și compatibil cu scopul pentru care a fost elaborată.

(2) Actualizarea poate fi determinată, după caz, de:

- a) dezvoltarea experienței de aplicare;
- b) apariția unor noi tipuri de activități ori riscuri;
- c) necesitatea clarificării unor concepte sau reguli;
- d) dezvoltarea platformei software;
- e) necesitatea îmbunătățirii documentelor generate;
- f) schimbări ale cadrului legal ori profesional relevant;

g) rezultate ale monitorizării și ale feedback-ului metodologic.

(3) Actualizarea trebuie realizată într-o manieră controlată, documentată și coerentă cu structura generală a metodologiei.

(4) Orice actualizare relevantă trebuie să fie reflectată și în anexele, șabloanele, bibliotecile și instrumentele software aferente.

(5) Actualizarea nu poate justifica abandonarea principiilor fundamentale ale metodologiei.

278 – Raportul dintre metodologia ARES și legislația aplicabilă

(1) Metodologia SAFEGUARD se aplică în cadrul și în limitele legislației aplicabile în domeniul securității și sănătății în muncă.

(2) Metodologia nu substituie și nu derogă de la obligațiile legale ale angajatorului ori ale altor persoane responsabile potrivit legii.

(3) În caz de neconcordanță între o formulare metodologică și o dispoziție legală imperativă, prevalează dispoziția legală aplicabilă.

(4) Metodologia are rolul de a structura, susține și documenta aplicarea cerințelor legale, într-o formă coerentă, auditabilă și orientată spre controlul efectiv al riscurilor.

(5) Compatibilitatea metodologiei cu legislația aplicabilă trebuie urmărită în mod permanent la fiecare actualizare relevantă.

(6) Aplicarea metodologiei nu poate fi invocată pentru justificarea neîndeplinirii unei obligații legale ori pentru reducerea artificială a exigențelor de prevenire și protecție.

279 – Regula interpretării conforme

(1) Toate dispozițiile metodologiei SAFEGUARD se interpretează în sensul aplicării conforme cu principiile generale de prevenire și cu obligațiile legale aplicabile în domeniul securității și sănătății în muncă.

(2) Atunci când o dispoziție metodologică admite mai multe interpretări, se va prefera acea interpretare care:

- a) protejează mai bine scopul preventiv;
- b) păstrează fidelitatea față de realitatea operațională;
- c) evită subevaluarea riscurilor;
- d) rămâne compatibilă cu cadrul legal aplicabil.

(3) Interpretarea metodologiei nu poate fi utilizată pentru justificarea unor omisiuni, minimalizări artificiale ori abateri de la ierarhia prevenirii.

(4) Regula interpretării conforme se aplică atât corpului principal al metodologiei, cât și anexelor, documentelor derivate și implementărilor software.

280 – Condițiile de modificare și dezvoltare ulterioară

(1) Metodologia SAFEGUARD poate fi modificată și dezvoltată ulterior, cu respectarea identității sale de bază și a structurii generale stabilite prin prezenta versiune.

(2) Modificările și dezvoltările pot privi, după caz:

- a) clarificarea definițiilor și principiilor;
- b) completarea bibliotecilor de pericole;
- c) completarea șabloanelor de măsuri;
- d) dezvoltarea criteriilor și a grilelor de evaluare;
- e) extinderea documentelor și instrumentelor;
- f) integrarea unor noi funcționalități software;
- g) adaptarea la noi domenii, activități ori forme de organizare a muncii.

(3) Orice dezvoltare ulterioară trebuie să respecte nucleul metodologic al SAFEGUARD, respectiv:

- a) primatul realității operaționale;
- b) rolul central al expunerii;
- c) separarea dintre controlul existent și măsurile propuse;
- d) ierarhia prevenirii;
- e) trasabilitatea;
- f) revizuirea continuă;
- g) compatibilitatea documentară cu cerințele românești.

(4) Nu constituie dezvoltare admisibilă orice modificare care ar transforma metodologia într-un sistem pur formal, lipsit de observație, de judecată profesională ori de fidelitate față de starea de fapt.

(5) Dezvoltarea ulterioară trebuie să aibă caracter organic și să consolideze, nu să fragmenteze, sistemul metodologic.

281 – Regula coerenței dezvoltării metodologice

(1) Dezvoltarea ulterioară a metodologiei SAFEGUARD trebuie să se realizeze într-o manieră coerentă, fără introducerea unor elemente contradictorii față de principiile, structura și logica deja consacrate.

(2) Orice nou modul, anexă, funcționalitate software ori document derivat trebuie să poată fi integrat organic în corpul metodologiei.

(3) Dezvoltarea nu trebuie să producă fragmentare, suprapuneri inutile ori dublare incoerentă a aceluiași funcții metodologice.

(4) În caz de dubiu, va prevala soluția care păstrează unitatea de logică a metodologiei și continuitatea sa internă.

282 – Utilizarea anexelor ca parte integrantă a metodologiei

(1) Anexele metodologiei SAFEGUARD fac parte integrantă din aceasta.

(2) Anexele au rolul de a detalia, operaționaliza și susține aplicarea prevederilor din corpul principal al metodologiei.

(3) În măsura în care conțin grile, fișe, tabele, matrici, modele, corespondențe, instrucțiuni de completare ori alte instrumente metodologice, anexele au aceeași funcție de susținere a aplicării coerente a SAFEGUARD.

(4) Utilizarea anexelor trebuie să fie corelată cu dispozițiile din capitolele metodologiei și cu scopul lor specific.

(5) Nicio anexă nu poate fi desprinsă de corpul principal într-un mod care să altereze sensul metodologic al prevederilor pe care le operationalizează.

283 – Regimul anexelor

(1) Anexele pot fi dezvoltate, actualizate și completate în funcție de evoluția metodologiei, a practicii de aplicare și a implementării software.

(2) Modificarea anexelor trebuie să respecte structura și sensul dispozițiilor din corpul principal al metodologiei.

(3) În cazul în care o anexă este actualizată în mod relevant, această modificare trebuie să fie identificabilă printr-un sistem de versiune, revizie ori notă de actualizare.

(4) În implementarea digitală, anexele pot fi reflectate prin formulare, module, biblioteci, matrici, șabloane ori generatoare automate de documente, fără a-și pierde natura de parte integrantă a metodologiei.

(5) Regimul anexelor trebuie să permită trasabilitatea și coerența dintre conținutul lor și versiunea metodologiei aflate în vigoare.

284 – Regula prevalenței corpului principal în interpretarea anexelor

- (1) Anexele se interpretează în acord cu dispozițiile corpului principal al metodologiei.
- (2) În caz de neclaritate între o anexă și o regulă generală din corpul metodologiei, interpretarea se va face în sensul păstrării coerenței metodologice generale.
- (3) Anexele nu pot fi utilizate pentru a justifica derogări de la principiile fundamentale ale metodologiei, cu excepția cazului în care corpul principal al metodologiei prevede expres o asemenea particularizare.
- (4) Orice interpretare a anexelor trebuie să respecte scopul preventiv și identitatea metodologică ARES.

285 – Regula utilizării documentelor derivate

- (1) Toate documentele derivate, modelele, fișele, rapoartele, exporturile și instrumentele software generate pe baza metodologiei SAFEGUARD trebuie utilizate în acord cu versiunea și revizia metodologiei aflate în vigoare.
- (2) Documentele derivate nu pot fi prezentate ca autonome față de metodologie atunci când își trag conținutul și logica din aceasta.
- (3) În toate cazurile, trebuie să poată fi identificată legătura dintre documentul derivat și metodologia-sursă care l-a generat.
- (4) Orice document derivat trebuie să rămână coerent cu principiile, criteriile și regulile de interpretare stabilite în corpul principal și în anexele metodologiei.

286 – Regula menținerii identității metodologice ARES

- (1) În aplicarea, dezvoltarea și digitalizarea metodologiei SAFEGUARD trebuie menținută identitatea sa proprie ARES.
- (2) Această identitate rezultă, în principal, din:
 - a) orientarea spre activitatea reală;
 - b) rolul central al profilului de expunere;
 - c) separarea dintre riscul inițial, riscul final și riscul rezidual;
 - d) analiza distinctă a controlului existent;
 - e) prioritatea prevenirii la sursă;
 - f) dubla finalitate managerială și de conformare;
 - g) caracterul software-first și auditabil.
- (3) Menținerea identității metodologice ARES este obligatorie inclusiv în documentele generate pentru conformare, în anexele dezvoltate ulterior și în implementările software.
- (4) Nicio adaptare documentară sau tehnologică nu este admisibilă dacă are ca efect pierderea nucleului metodologic propriu ARES.

287 – Intrarea în utilizare a metodologiei

- (1) Metodologia SAFEGUARD intră în utilizare de la data stabilită prin versiunea oficială a documentului.
- (2) De la această dată, evaluările, documentele și instrumentele realizate în baza metodologiei trebuie să se conformeze versiunii și reviziei aflate în vigoare.
- (3) Pentru documentele și evaluările aflate în curs de elaborare la data actualizării metodologiei, se poate stabili un regim tranzitoriu, dacă acest lucru este necesar pentru păstrarea coerenței și a continuității documentare.
- (4) Regimul tranzitoriu, dacă există, trebuie consemnat explicit și limitat la situațiile strict necesare.

288 – Dispoziția finală de sistem

- (1) Metodologia SAFEGUARD constituie un sistem metodologic unitar de evaluare, control, monitorizare, documentare și dezvoltare continuă a prevenirii riscurilor profesionale.
- (2) Toate capitolele, anexele, documentele și instrumentele sale trebuie interpretate și utilizate ca părți ale

acestui sistem unitar.

(3) Nicio componentă a metodologiei nu trebuie izolată de logica generală a acesteia, atunci când o asemenea izolare ar afecta fidelitatea față de realitatea operațională, coerența documentară ori eficiența preventivă.

(4) Unitatea de sistem a metodologiei prevalează asupra utilizării fragmentare, selective ori pur decorative a documentelor și instrumentelor sale.

289 – Finalitatea dispozițiilor finale

(1) Dispozițiile finale prevăzute în prezentul capitol au ca scop asigurarea caracterului coerent, controlat, actualizabil și defensabil al metodologiei SAFEGUARD.

(2) Prin aceste dispoziții se urmărește:

- a) fixarea statutului metodologiei;
- b) stabilirea regulilor de utilizare și actualizare;
- c) păstrarea raportului corect dintre metodologia ARES și legislația aplicabilă;
- d) asigurarea coerenței dezvoltării ulterioare;
- e) consacrarea anexelor ca parte integrantă a metodologiei.

(3) Întregul ansamblu SAFEGUARD trebuie utilizat ca instrument viu, coerent și orientat spre controlul real al riscurilor profesionale, în acord cu identitatea proprie ARES și cu cerințele de conformare aplicabile.

(4) Prezentul capitol încheie metodologic documentul principal și stabilește cadrul de stabilitate, dezvoltare și utilizare controlată al întregului sistem SAFEGUARD.

ANEXE

Anexele prevăzute mai jos fac parte integrantă din metodologia ARES SAFEGUARD și au rolul de a detalia, operaționaliza și susține aplicarea unitară a prevederilor din corpul principal al metodologiei.

Anexa nr. 1 – Fișa SAFEGUARD de profil al activității

Va cuprinde, după caz:

- a) datele de identificare ale angajatorului sau beneficiarului;
- b) unitatea de analiză;
- c) descrierea activității reale;
- d) echipamentele, materialele și mediul de lucru;
- e) persoanele ori categoriile de persoane expuse;
- f) documentele analizate;
- g) observațiile de teren relevante.

Anexa nr. 2 – Harta SAFEGUARD a pericolelor

Va cuprinde, după caz:

- a) listarea structurată a pericolelor și a factorilor de risc;
- b) gruparea pe categorii de risc;
- c) descrierea formelor concrete de manifestare;
- d) zonele, operațiunile ori activitățile afectate.

Anexa nr. 3 – Fișa SAFEGUARD de evaluare a riscurilor profesionale

Va cuprinde, după caz:

- a) factorul de risc;
- b) forma concretă de manifestare;
- c) consecința maximă previzibilă;
- d) expunerea;
- e) nivelul de risc;
- f) măsurile existente;
- g) măsurile propuse.

Anexa nr. 4 – Grilele de apreciere SAFEGUARD

Va cuprinde, după caz:

- a) grila de probabilitate;
- b) grila de gravitate;
- c) grila de expunere;
- d) grila de apreciere a controlului existent;
- e) regulile de utilizare și interpretare a grilelor.

Anexa nr. 5 – Matricea SAFEGUARD de evaluare și interpretare

Va cuprinde, după caz:

- a) matricea de determinare a nivelului preliminar de risc;
- b) clasele finale de risc;
- c) semnificația fiecărei clase;
- d) regula de acțiune corespunzătoare fiecărei clase;
- e) tabelele de interpretare și de prioritate de control.

Anexa nr. 6 – Fișa SAFEGUARD de control existent

Va cuprinde, după caz:

- a) măsurile deja implementate;
- b) nivelul lor de eficiență;
- c) verificabilitatea controalelor;
- d) limitele, deficiențele și neconformitățile controalelor.

Anexa nr. 7 – Planul SAFEGUARD de control și conformare

Va cuprinde, după caz:

- a) riscul evaluat;
- b) măsura propusă;
- c) tipul măsurii;
- d) prioritatea de control;
- e) responsabilul;
- f) termenul;
- g) stadiul implementării;
- h) modalitatea de verificare.

Anexa nr. 8 – Registrul SAFEGUARD de monitorizare și revizuire

Va cuprinde, după caz:

- a) măsurile urmărite;
- b) verificările efectuate;
- c) stadiul implementării;
- d) observațiile rezultate din monitorizare;
- e) evenimentele care impun revizuirea evaluării.

Anexa nr. 9 – Fișa de corespondență SAFEGUARD – Conformare România

Va cuprinde, după caz:

- a) maparea termenilor ARES pe termenii utilizați în România;
- b) corespondentul pentru fișa de evaluare;
- c) corespondentul pentru planul de prevenire și protecție;
- d) corespondentul pentru documentele utile supravegherii sănătății lucrătorilor;
- e) corespondentul pentru instruire și instrucțiuni proprii.

Anexa nr. 10 – Modele de documente generate

Va cuprinde, după caz:

- a) model de fișă de evaluare;
- b) model de plan de măsuri;
- c) model de fișă a factorilor de risc profesional;
- d) model de centralizator de riscuri;
- e) model de raport sintetic.

Prezenta metodologie reprezintă documentul metodologic propriu al Asociației pentru Reziliență, Evaluare și Securitate – ARES și a fost elaborată și dezvoltată de

Ec. Ing. Alexandru Valentin Sîrbu.

„Metodologia ARES SAFEGUARD constituie operă protejată potrivit legislației privind dreptul de autor. Utilizarea, reproducerea, distribuirea, adaptarea, implementarea digitală sau valorificarea acesteia de către terți se poate realiza numai în baza unui drept de licență acordat de titularii drepturilor ori de către Asociația pentru Reziliență, Evaluare și Securitate – ARES, în condițiile stabilite de aceștia. Autorii își păstrează dreptul de utilizare a metodologiei în condițiile convenite între coautori și, după caz, cu asociația.

MATRICEA ȘI TABELELE DE INTERPRETARE SAFEGUARD

1. MATRICEA DE RISC SAFEGUARD 4x4

Matrice de determinare a nivelului preliminar de risc

(gravitate × probabilitate)

Gravitate \ Probabilitate	P1 – Probabilitate redusă	P2 – Probabilitate moderată	P3 – Probabilitate ridicată	P4 – Probabilitate foarte ridicată
G4 – Gravitate foarte mare	R3 – Risc ridicat	R3 – Risc ridicat	R4 – Risc critic	R4 – Risc critic
G3 – Gravitate mare	R2 – Risc moderat	R3 – Risc ridicat	R3 – Risc ridicat	R4 – Risc critic
G2 – Gravitate medie	R1 – Risc scăzut	R2 – Risc moderat	R3 – Risc ridicat	R3 – Risc ridicat
G1 – Gravitate redusă	R1 – Risc scăzut	R1 – Risc scăzut	R2 – Risc moderat	R2 – Risc moderat

Legendă cromatică recomandată

	Denumire	Culoare recomandată
	Risc scăzut	Verde

	Denumire	Culoare recomandată
	Risc moderat	Galben
	Risc ridicat	Portocaliu
	Risc critic	Roșu

2. TABEL DE INTERPRETARE A CLASELOR DE RISC

Clasa de risc	Semnificație metodologică	Regim de acțiune	Situație generală
R1 – Risc scăzut	Riscul este redus și se află, de regulă, într-o zonă acceptabilă în condițiile existente.	Menținere măsuri existente și monitorizare normală.	Acceptabil
R2 – Risc moderat	Riscul este gestionabil, dar necesită îmbunătățiri ori consolidarea controlului.	Măsuri planificate, cu termene și responsabili.	Necesită măsuri planificate
R3 – Risc ridicat	Riscul este important și necesită intervenție prioritară.	Măsuri prioritare, implementare rapidă, monitorizare intensificată.	Necesită intervenție rapidă
R4 – Risc critic	Riscul este sever, insuficient controlat sau intolerabil în forma actuală.	Intervenție urgentă, posibilă restricționare sau oprire a activității.	Necesită intervenție urgentă

3. TABEL DE PRIORITATE DE CONTROL

Clasa de risc	Prioritate de control	Semnificație practică
R1	P0 – Menținere și monitorizare	Măsurile existente se mențin, iar stabilitatea controlului se urmărește în timp.
R2	P1 – Măsuri planificate	Se stabilesc măsuri programate, cu termene, responsabili și modalități de verificare.
R3	P2 – Măsuri prioritare	Se intervine rapid pentru reducerea riscului și consolidarea controlului.
R4	P3 – Intervenție urgentă	Se adoptă măsuri imediate, inclusiv limitarea, suspendarea ori oprirea activității, dacă este cazul.

4. TABEL DE AJUSTARE PRIN EXPUNERE ȘI CONTROL EXISTENT

Situație constatată	Efect asupra nivelului preliminar de risc
Expunere redusă și control adecvat ori consolidat	Confirmă, de regulă, nivelul rezultat din matrice.
Expunere moderată și control parțial	Impune prudență în interpretare.
Expunere ridicată sau foarte ridicată	Poate justifica menținerea ori majorarea nivelului de risc.
Control inexistent sau neadecvat	Poate justifica menținerea ori majorarea nivelului de risc.
Gravitate mare ori foarte mare, asociată cu control slab	Conduce, de regulă, spre risc ridicat sau critic.
Măsurii doar declarative ori neverificabile	Nu justifică reducerea nivelului de risc.

5. MODEL TABELAR – RISC ÎNIIȚIAL / RISC REZIDUAL

Factor de risc / Pericol	Risc inițial	Măsurii stabilite	Risc rezidual estimat / confirmat	Prioritate de control	Observații
Contact cu piese în mișcare	R3 – Ridicat	Montare apărători, blocare acces, revizuire procedură de oprire, instruire specifică	R2 – Moderat	P2	Control parțial până la verificarea aplicării continue
Alunecare pe pardoseală umedă	R2 – Moderat	Semnalizare, curățare operativă, procedură de întreținere, responsabil desemnat	R1 – Scăzut	P1	Necesită monitorizarea respectării procedurii
Electrocutare la echipament defect	R4 – Critic	Scoatere din uz, verificare tehnică, înlocuire echipament, restricționare utilizare	R2 – Moderat	P3	Activitatea nu continuă până la eliminarea defectului